

PROINWESTYCJA Łowicka Katarzyna
Centrum Interaktywnych Konsultacji Społecznych

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW”

Raport

z realizacji projektu:

„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

PROJEKT:	„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”
ORGANIZATOR:	Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matolka
AUTOR RAPORTU:	Katarzyna Łowicka PROINWESTYCJA

Warszawa, listopad 2010r.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	OPIS PROJEKTU: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”	4
2.1.	Cel projektu	4
2.2.	Beneficjenci projektu	4
2.3.	Zaplanowane działania	4
2.4.	Rada Programowa projektu	4
2.5.	Działania informacyjno-promocyjne	5
3.	DEBATA SPOŁECZNA NA TEMAT PRZYSZŁOŚCI PACANOWA - „Przeobrażamy Pacanów”	6
3.1.	Cel i terminy debat	6
3.2.	Pierwsza debata	6
3.3.	Druga debata	11
3.4.	Trzecia debata	13
4.	WAKACYJNA AKADEMIA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU (WAAK)	14
4.1.	Uczestnicy i cel Wakacyjnej Akademii	14
4.2.	Lipcowe warsztaty projektowe	14
4.3.	Wrześniowe warsztaty projektowe	20
4.4.	Finalna koncepcja parku bajki pt. „Akademia Bajki”	21
4.5.	Konferencja prasowa i spotkanie z mieszkańcami	24
4.6.	Wyjazd studyjny do parku Efteling	25
4.7.	Premierowy pokaz filmu i debata podsumowująca projekt	27
5.	ANKIETA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW PACANOWA	28
5.1.	Zakres i termin przeprowadzenia ankiety	28
5.2.	Prezentacja wyników ankiety	28
6.	PRZEMIANY W PACANOWIE	31
6.1.	Nasadzenia na zgłoszonych do projektu posesjach	31
6.2.	Kwiatowe i wiklinowe dekoracje sfinansowane przez Stowarzyszenie G5	36
6.3.	Wiklinowy plac zabaw dla dzieci	37
6.4.	Postulaty i pomysły dotyczące działań, jakie należy podjąć w celu „Przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę”	39
7.	PODSUMOWANIE PROJEKTU	51
8.	ZAŁĄCZNIKI	53
8.1.	Załącznik 1: Komunikaty informacyjne na stronie internetowej ECB www.pacanow.eu	53
8.2.	Załącznik 2: Ulotka i plakat informacyjny	54
8.3.	Załącznik 3: Plansze wystawy plenerowej	54
8.4.	Załącznik 4: Artykuły prasowe i wywiady radiowe o projekcie „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca” opublikowane w informacyjnych portalach internetowych	57
8.5.	Załącznik 5: Kopie list obecności z trzech debat z mieszkańcami	60

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

8.6. Załącznik 6: Kopie notatek roboczych z trzech debat z mieszkańcami _____	60
8.7. Załącznik 7: Wstępna lista posesji, które mieszkańcy zgłosili do projektu _____	62
8.8. Załącznik 8: Wybrane projekty realizowane w Bałtowie od 2003 – 2007 (Fragment prezentacji pani Haliny Kisiel, prezesa Stowarzyszenia „Delta” z Bałtowa z dn. 25.04.2010r.): _____	63
8.9. Załącznik 9: Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu _____	63
8.10. Załącznik 10: Zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego _____	65
8.11. Załącznik 11: Szczegółowa prezentacja graficzna odpowiedzi na pytanie 1 Ankiety _____	66
8.12. Załącznik 12: Zaproszenia Europejskiego Centrum Bajki na spotkania podsumowujące projekt _____	67

1. WPROWADZENIE

Rozstawiony przez Koziółka Matołka Pacanów to miejscowość i gmina w województwie świętokrzyskim, w powiecie buskim. W bliskim sąsiedztwie Pacanowa znajduje się skrzyżowanie dwóch dróg krajowych: DK nr 73 Kielce - Tarnów oraz DK nr 79 Kraków – Sandomierz, dzięki którym siedziba gminy posiada korzystne powiązania komunikacyjne nie tylko z siedzibą województwa - Kielcami, ale także z innymi miastami Polski.

Pacanów jest założeniem urbanistycznym, który utracił w 2 połowie XIX wieku, nadane w roku 1265 przez Bolesława Wstydlivego prawa miejskie. Wyraźnie wytyczone ulice oraz rynek wypełnia zwarta zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, przeważnie parterowa lub jednopiętrowa, nawiązująca w skali i stylistyce do założeń małomiasteczkowych tego regionu. Zwarta zabudowa jest podporządkowana przestrzennie historycznej dominancie zespołu Kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Marcina (od 2008r. Bazylice Mniejszej). W kościele Św. Marcina znajduje się Sanktuarium Cudownego Pana Jezusa Konającego, które od wieków jest celem pielgrzymek wiernych.

Pacanów i gmina Pacanów posiada znaczny potencjał kulturowy, materialny i gospodarczy oraz bardzo dobre warunki naturalne do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych. Niezaprzeczalnym atutem Pacanowa jest jego nazwa, która kojarzy się wszystkim z przesympatycznym Koziółkiem Matołkiem, postacią bajkową, wykreowaną przez Kornela Makuszyńskiego. Atut ten docenił Waldemar Dąbrowski - Minister Kultury w latach 2002 – 2005.

W 2003r. z inicjatywy Ministra Kultury zorganizowano w Pacanowie pierwszy Festiwal Kultury Dziecięcej. Festiwal ten przyciągnął tysiące rodzin z dziećmi, młodych artystów i media. Sukces festiwalu stał się bodźcem do stworzenia nowoczesnego dziecięcego ośrodka kultury o znaczeniu międzynarodowym, którego zadaniem jest bawiąc uczyć.

W 2005 roku Gmina Pacanów i Samorząd Województwa Świętokrzyskiego powołały do życia instytucję kultury pn. Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matołka. Instytucja ta ma na celu przeobrażenie Pacanowa w Europejską Stolicę Bajek - *miejsce, gdzie świat rzeczywisty styka się z tym nierealnym, cudownym, pełnym barw, wrażeń oraz zachwycających postaci.*

W lutym 2010r. Europejskie Centrum Bajki doczekało się nowoczesnej siedziby, domu kultury z multimedialną wystawą "Bajkowy Świat", kinem, salą koncertową, salami warsztatowymi, biblioteką oraz ogrodem¹.

Dzięki obecności ECB w Pacanowie miejscowość ma wspaniałą promocję w całym kraju. Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie stało się jednym z najważniejszych produktów turystycznych województwa świętokrzyskiego. Obecnie każdego dnia (od wtorku do niedzieli) na wystawę „Bajkowy Świat” przyjeżdża ok. 350 osób, co daje ok 11 000 osób w ciągu roku. Ponadto ECB inicjuje, organizuje i współorganizuje imprezy okolicznościowe m.in.: Zjazd postaci bajkowych - 1 maj, Dziecięce Spotkania z Komiksem - 2 maj, Festiwal Kultury Dziecięcej połowa czerwca (już 8 edycji), Targi Edukacyjne – wrzesień, a także liczne konkursy, warsztaty teatralne oraz twórcze. Rezerwacje na wejście na wystawę „Bajkowy Świat” są już nawet na 2014 rok! Mamy nadzieję, że za parę lat na przeciwko nowej siedziby Europejskiego Centrum Bajki powstanie też Park bajki, co za pewne zwiększy ilość osób odwiedzających Pacanów.

Pacanów ma potencjał, aby stać się atrakcyjną miejscowością dla osób szukających oryginalnej oferty kulturalnej i wypoczynkowej. Wzrost ruchu turystycznego może przyczynić się do poprawy sytuacji materialnej mieszkańców i rozwoju Pacanowa. *Liczymy, iż coraz liczniejsze grupy turystów odwiedzające Pacanów staną się impulsem do tworzenia restauracji i kafejek, miejsc noclegowych, placów zabaw oraz innych atrakcji dla rodzin.* Potrzebna jest też poprawa jakości przestrzeni publicznej i prywatnej.

Pacanów ma wszelkie podstawy by stać się „bajkową krainą”, miejscowością idealną, dająca zadowolenie jej mieszkańcom i odwiedzającym. Wizja bajkowego Pacanowa jest realna, jednak potrzebna jest do tego aktywizacja społeczna i zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o działalność samorządu oraz inicjatywę i przedsiębiorczość mieszkańców.

¹ Budowa trwała 2 lata i pochłonięła prawie 30 milionów złotych. Projekt pod nazwą PL0024 „Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie - Budowa instytucji kultury o europejskim znaczeniu” otrzymał dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Do powstania tego niezwykłego miejsca przyczyniły się również środki przekazane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Gminę Pacanów.

2. OPIS PROJEKTU: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

2.1. Cel projektu

W celu zainicjowania wspólnych działań na rzecz rozwoju Pacanowa, Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka podjęło się realizacji projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca".

Projekt ten został dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego kwotą 100 tys. zł.

Cele projektu:

1. Ukazanie mieszkańcom Pacanowa związku między architekturą krajobrazu a kulturą miejsca i życia człowieka
2. Ukazanie mieszkańcom Pacanowa przestrzeni jako materii do działań twórczych (przestrzeń = materia, mieszkańcy = artyści)
3. Aktywizacja i inspiracja zachowań twórczych mieszkańców Pacanowa przez włączenie ich w proces przeobrażania miejscowości w bajkową krainę
4. Wzbogacenie oferty kulturalnej edukacji pozaszkolnej skierowanej do młodzieży z Pacanowa.

2.2. Beneficjenci projektu

Beneficjentami projektu są mieszkańcy Pacanowa z różnych środowisk i grup wiekowych (dorośli i młodzież szkolna), studenci SGGW Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu w Warszawie, uczniowie Liceum Plastycznego w Kielcach oraz wszyscy zainteresowani prowadzeniem podobnych działań.

2.3. Zaplanowane działania

W ramach projektu zaplanowane zostały trzy uzupełniające się bloki działań:

1. Debata społeczna „Przeobrażamy Pacanów”

Cykl wystaw, spotkań w Pacanowie, skierowany do wszystkich mieszkańców, mający na celu uwrażliwienie mieszkańców na estetykę otoczenia, zainspirowanie ich do wspólnego działania na rzecz zmiany architektury krajobrazu całej miejscowości (szczegóły w rozdziale 3).

2. Wakacyjna Akademia Architektury Krajobrazu

Seria warsztatów z zakresu architektury krajobrazu, skierowana do młodzieży, prowadzona przez profesjonalistów i ekspertów z tej dziedziny. Warsztaty stanowiły pozaszkolną formę edukacji kulturalnej dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej (szczegóły w rozdziale 4).

3. Film edukacyjny

Dokumentacja filmowa ukazująca proces twórczego przeobrażania Pacanowa przez jego mieszkańców w bajkową miejscowość. Film na celu zainspirowanie innych środowisk do podobnego typu działań edukacyjno-animacyjnych, tworzonych we współpracy ze społecznościami i odwołujących się do lokalnej symboliki i specyfiki. Przesłaniem filmu jest przyczynienie się do szeroko zakrojonej debaty społecznej na temat przestrzeni publicznej oraz powiązań między architekturą krajobrazu a kulturą miejsca i życia człowieka. Film ma stanowić także materiał edukacyjny dla uczelni i kierunków powiązanych z architekturą krajobrazu. Film zostanie wydany na płytach CD i będzie dystrybuowany wśród mieszkańców, instytucji kultury i placówek oświatowych w regionie i kraju.

2.4. Rada Programowa projektu

W ramach projektu powołano Radę Programową, która pełniła rolę ambasadora idei przeobrażania Pacanowa w miejscowość bajkową. Radzie Programowej projektu przewodniczyła pani Elżbieta Karaś razem z Panem Krzysztofem Wojtachą. Rolą Rady Programowej było motywowanie mieszkańców do wzięcia udziału w

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

proponowanym procesie twórczym polegającym na wypracowaniu wspólnego wizerunku Pacanowa jako bajkowej krainy.

2.5. Działania informacyjno-promocyjne

W celu dotarcia z informacją o projekcie do potencjalnych beneficjentów zaplanowano szereg działań informacyjno-promocyjnych.

Komunikaty informacyjne

W lutym 2010r. na stronie internetowej Europejskiego Centrum Bajki www.pacanow.eu opublikowany został pierwszy komunikat informacyjny o projekcie. Od marca 2010r. pojawiały się kolejne komunikaty o organizacji i przebiegu projektu (zaproszenie na spotkania z mieszkańcami, informacja o wystawie, relacje z wycieczek do Warszawy oraz do Efteling w Holandii, wyniki warsztatów). Szczegóły w załączniku 1.

Ulotki i plakaty informacyjne

W celu poinformowania mieszkańców Pacanowa o zaplanowanych w ramach projektu spotkaniach i warsztatach, na terenie Pacanowa w marcu rozdano / rozwieszono: 1000 szt. ulotek (formatu A5) i 15 szt. plakatów informacyjnych (formatu 100 cm x 70 cm). Patrz Załącznik 2.

Wystawa plenerowa

Pod koniec marca 2010r. w parku na rynku Pacanowa otwarto wystawę plenerową, która miała na celu sprowokować dyskusję mieszkańców na temat obecnego wizerunku Pacanowa i możliwości zmian. Wystawę tworzyło dziesięć plansz (o wymiarach 159 cm x 119 cm). Na każdej z 10 plansz była zachęta do przyłączenia się do debaty na temat przyszłości Pacanowa (daty, miejsce, godziny) oraz do wzięcia udziału w lipcowych warsztatach. Widok i treść plansz zaprezentowano w Załączniku 3.

Współpraca z dziennikarzami

Europejskie Centrum Bajki współpracowało też z dziennikarzami lokalnych i regionalnych mediów, którzy byli zapraszani na debaty społeczne i konferencje prasowe. W wyniku tych działań informacje o projekcie pojawiły się w prasie (m.in. w Gazecie Wyborczej Kielce), w radiu (m.in. w Radio Kielce) oraz w serwisach internetowych (patrz załącznik 4).

3. DEBATA SPOŁECZNA NA TEMAT PRZYSZŁOŚCI PACANOWA - „Przeobrażamy Pacanów”

3.1. Cel i terminy debat

Celem debat społecznych pt. „Przeobrażamy Pacanów” było uwrażliwienie mieszkańców Pacanowa na estetykę otoczenia, zainspirowanie do wspólnego działania na rzecz kształtowania architektury krajobrazu całej miejscowości (mającej wpływ na jakość życia, tożsamość miejsca i ochronę przyrody), a także do budowania marki Pacanowa opartej na istniejących wartościach i tych wspólnie wypracowanych.

Działanie to skierowane było do wszystkich mieszkańców Pacanowa, a także do podmiotów gospodarczych, które widzą możliwości inwestycyjne w Pacanowie.

Debaty społeczne „Przeobrażamy Pacanów” pierwotnie zaplanowano w dniach: 10.04.2010r., 25.04.2010r. i 09.05.2010r. 10 kwietnia 2010r. - w związku z żałobą narodową po katastrofie samolotu prezydenckiego w Smoleńsku, w której zginął prezydent Lech Kaczyński z żoną oraz najważniejsze osoby w państwie – terminy debat przesunięto o dwa tygodnie.

Spotkania z mieszkańcami na temat przyszłości Pacanowa odbyły się w Europejskim Centrum Bajki w trzy niedziele: 25 kwietnia, 9 maja i 23 maja 2010r. Spotkania miały charakter otwarty, rozpoczynały się o godz. 17:00 i trwały ok. 3 godzin każde.

Przygotowanie i prowadzenie debat: arch. kraj. Katarzyna Łowicka (PROINWESTYCJA, Centrum Interaktywnych Konsultacji Społecznych).

3.2. Pierwsza debata

W dniu 25 kwietnia 2010r. odbyła się pierwsza debata. Ze strony osób zaangażowanych w realizację projektu, na spotkaniu obecni byli: pani dyrektor ECB - Magda Jaskółowska, koordynator organizacyjny projektu - pani Wioletta Jędrzejczyk, koordynatorzy merytoryczni projektu: pani Milena Gawęd (ARGO ATELIER), Wojciech Grąbczewski (szkółka „Grąbczewscy”), przedstawiciele Rady Programowej projektu, m.in. pani Elżbieta Karaś, eksperci: Halina Kisiel (Prezes Stowarzyszenia „Delta” z Bałtowa), arch. kraj. Katarzyna Łowicka (Proinwestycja), Elżbieta Więckowska-Pięta (architekt wnętrz, pedagog w Liceum Plastycznym w Kielcach), Dominika Mijas (Argo Atelier).

Część obecnych na spotkaniu wpisała się na Listę obecności (patrz załącznik 5). Z mieszkańców Pacanowa, na listę obecności wpisały się panie: Barbara Nawrot, pani Wiesława Mrówka, Elżbieta Karaś, Barbara Komasa, Anna Wróbel, Halina Pluta oraz pan Stanisław Stańczyk.

Na rozpoczęcie debaty, pani dyrektor Europejskiego Centrum Bajki zaprezentowała obecnym na spotkaniu projekt "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" i zaprosiła mieszkańców do włączenia się w jego realizację.

Przewodnicząca Rady Programowej projektu, pani Ela Karaś wypowiedziała się o szansie jaką dało Pacanowowi wybudowanie Centrum Bajki oraz o tym jak ważna jest współpraca w wypracowaniu wspólnej koncepcji przeobrażenia Pacanowa w krainę bajki i jej realizacja, a także o potrzebie stworzenia wspólnoty wokół idei przeobrażenia Pacanowa – nowe otwarcie dla Pacanowa.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Mieszkańcy Pacanowa na I debacie (fot. D. Mijas)

Wystąpienie przedstawicielki Rady Programowej projektu (fot. D. Mijas)

Prezes Stowarzyszenia „Delta” z Bałtowa, pani Halina Kisiel przedstawiła prezentację: „Jak powstał Park Rozrywki Bałtów i jak wpływa park na rozwój lokalny”. Poniżej zaprezentowano wybrane fragmenty z prezentacji.

Gmina Bałtów zaczęła się rozwijać z inicjatywy mieszkańców. W 2001r. powstało Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”, które jesienią 2002r. rozpoczęło działania mające na celu zorganizowanie spływu tratwami po rzece Kamiennej. Obecnie spływy tratwami organizowane są od kwietnia do października i cieszą się ogromnym powodzeniem.

W 2003 roku, dr Gerard Gierliński z Państwowego Instytutu Geologicznego odnalazł na terenie Bałtowa ślady dinozaurów. Dalszy rozwój produktu turystycznego w oparciu o odkrycia paleontologiczne był możliwy dzięki inwestycjom Stowarzyszenia Delta. W ramach zadań przyjętych przez Stowarzyszenie podjęto decyzję o rozpoczęciu inwestycji pod nazwą „Park Jurański”. Inwestycja ta i jej późniejsze funkcjonowanie umożliwiły realizowanie podstawowych celów statutowych Stowarzyszenia². W ciągu kilku miesięcy na obszarze 3,5 ha zdewastowanego terenu, powstał obiekt gotowy do przyjęcia turystów.

Od 2004r. do 2009r. ruch turystyczny w Bałtowie wzrósł z 30 000 do 500 000 osób. Wzrost natężenia ruchu turystycznego ma odzwierciedlenie w liczbie osób zatrudnionych przez Stowarzyszenie Delta. Od 2004 r. do 2009r. ilość zatrudnionych osób przez stowarzyszenie wzrosła od kilku osób do 150-200 osób.

Stały wzrost liczby turystów stał się dla niektórych mieszkańców impulsem, by rozpocząć rodzinny biznes w postaci m.in. gospodarstw agroturystycznych, usług turystycznych i produktu lokalnego.

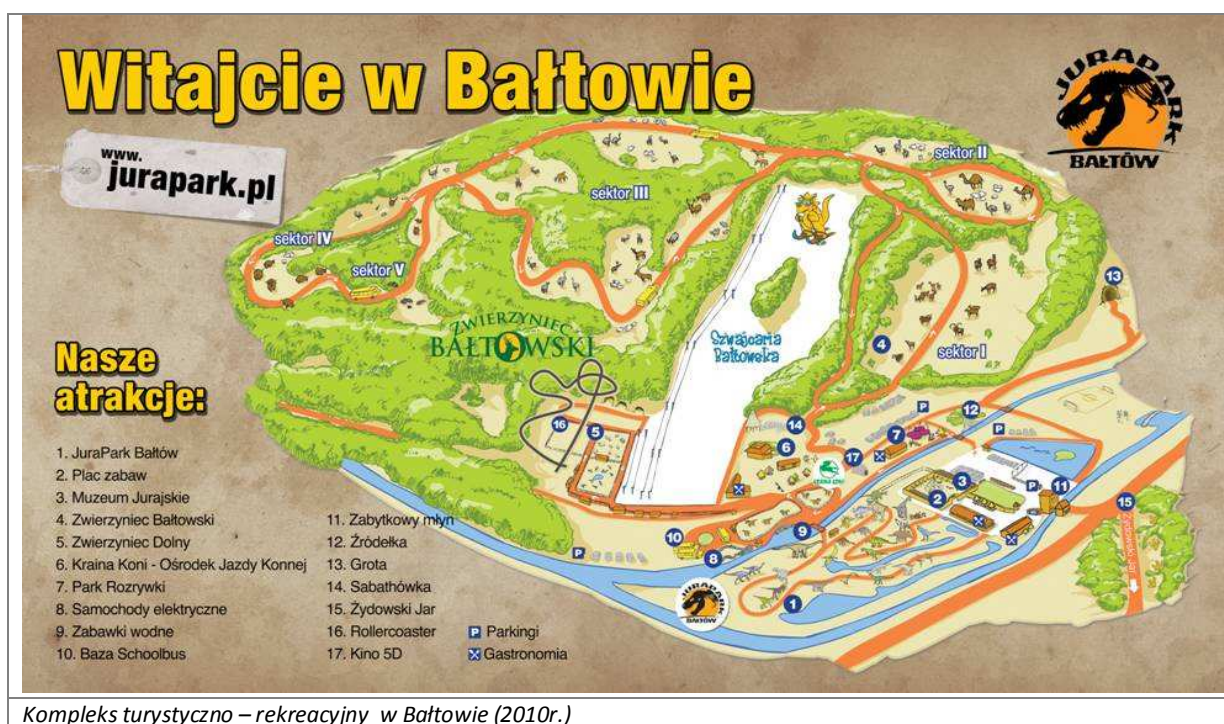
W Bałtowie powołano też Przedsiębiorstwo Społeczne ALLOZAU Sp. z o.o., którego działalność obejmuje świadczenie usług turystyczno-rekreacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem promocji i sprzedaży lokalnego produktu dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego. Zyski z działalności Przedsiębiorstwa Społecznego Allozaur przeznaczane są na działania społeczne na terenie gminy.

Rozwój Bałtowa możliwy był i jest dzięki aktywności i pomysłowości mieszkańców gminy oraz dzięki umiejętnemu pozyskiwaniu funduszy na inwestycje oraz aktywizację społeczności lokalnej (w latach od 2003 – 2007: SAPARD, Fundacja Fundusz Współpracy, Program Phare 2006 współfinansowany ze środków UE i Budżetu Państwa, Europejski Fundusz Społeczny). Opis pięciu zaprezentowanych projektów zamieszczono w Załączniku 8.

Obecnie Bałtów przekształca się z miejscowości wycieczkowej w miejscowość, w której rodziny mogą zatrzymać się na kilkudniowy wypoczynek pełen atrakcji. Sprzyjają temu rozbudowywana z roku na rok lista atrakcji w Bałtowie, z rozwijającą się ofertą noclegowa, gastronomiczna i usługowo-handlowa.

² Celami Stowarzyszenia Delta są: wszechstronne działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju powiatu ostrowieckiego oraz inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz poprawy jakości życia lokalnej społeczności w zakresie: przeciwdziałania skutkom bezrobocia, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej i charytatywnej, ochrony środowiska naturalnego, rozwoju kultury, oświaty, kultury fizycznej i sportu, wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Kompleks turystyczno – rekreacyjny w Bałtowie (2010r.)

arch. kraj. Katarzyna Łowicka przedstawiła prezentację: „Jak można harmonijnie rozwijać miejscowość, żeby osiągnąć wymierne i długoterminowe korzyści materialne i niematerialne”. Prezentacja nawiązywała m.in. do treści plansz wystawy na Rynku (patrz załącznik 3).

Pacanów istnieje w świadomości ludzi, jako miejscowość bajkowa. „Bajkowa miejscowość” to miejscowość idealna, dająca zadowolenie jej mieszkańcom i odwiedzającym.

Prowadząca debatę podała siedem plusów idealnej miejscowości³:

- Tożsamość (wyjątkowy charakter, ład przestrzenny, spójność informacji przestrzennej)
- Marka (historia, zabytki, dziedzictwo, tradycja, legenda)
- Zaciszość i kameralność (ludzka skala)
- Przyroda (zieleń urządzona)
- Jakość życia (infrastruktura kulturalna, oświatowa, zdrowotna, sportowo-rekreacyjna, techniczna)
- Społeczność (inicjatywa, wspólne działanie)

Ww. elementy zostały omówione w odniesieniu do uwarunkowań lokalnych Pacanowa.

Prowadząca debatę stwierdziła, że Pacanów ma wszelkie podstawy by stać się „miejscowością idealną”, bajkową krainą. Przeobrażanie Pacanowa wymaga jednak aktywizacji społecznej i zrównoważonego rozwoju gospodarczego w oparciu o działalność samorządu oraz inicjatywę i przedsiębiorczość mieszkańców.

Na spotkaniu zostały przedstawione przykłady miejsc, które mogą być inspiracją przy przeobrażaniu Pacanowa w bajkową krainę (część zdjęć przedstawiono w rozdziale 6.4).

Katarzyna Łowicka omówiła też krótko udostępnione przez Urząd Gminy Pacanów strategiczne dokumenty i projekty dla Pacanowa, mające wpływ na funkcjonalno-przestrzenne kierunki rozwoju gminy oraz kształtowanie ładu przestrzennego w Pacanowie.

W kwestii ustaleń funkcjonalno-przestrzennych dla Pacanowa, najistotniejszym dokumentem jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów” (opracowane w 2001r. przez Biuro Rozwoju Krakowa S.A. / Zespół Planowania Przestrzennego). W Studium bardzo trafnie nakreślono funkcjonalno-przestrzenne kierunki rozwoju gminy (Tom 2). Autorzy Studium stwierdzają m.in. *Turystyka i rekreacja winny być „siłą napędową” rozwoju gospodarczego gminy. Rozwój tej gałęzi aktywności stwarza możliwość powstania dodatkowych i komplementarnych dla rolnictwa atrakcyjnych miejsc pracy generujących*

³ źródło: ARCHIWUM www.komorpw.pl ZAGROŻONY KOMORÓW

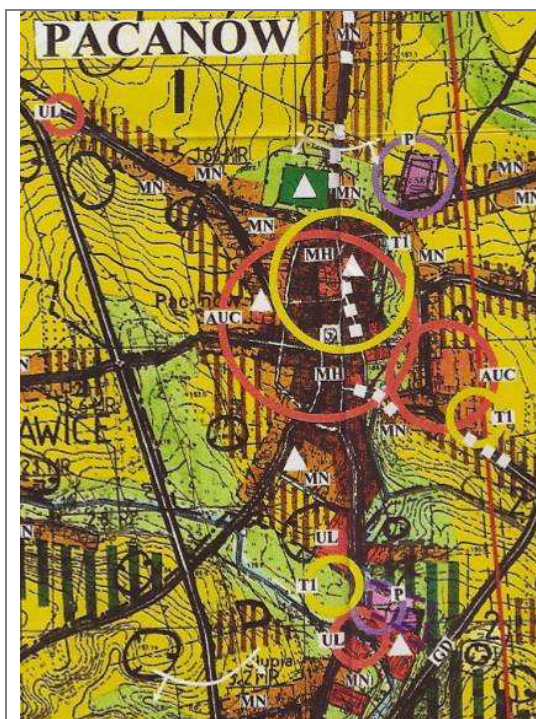
„PRZEOBRAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

rozwój innych działalności np. handlu, rzemiosła, gastronomii, obsługi ruchu tranzytowego oraz dodatkowych źródeł dochodów z inwestycji turystycznych częściowo niezależnych od dochodów z rolnictwa.

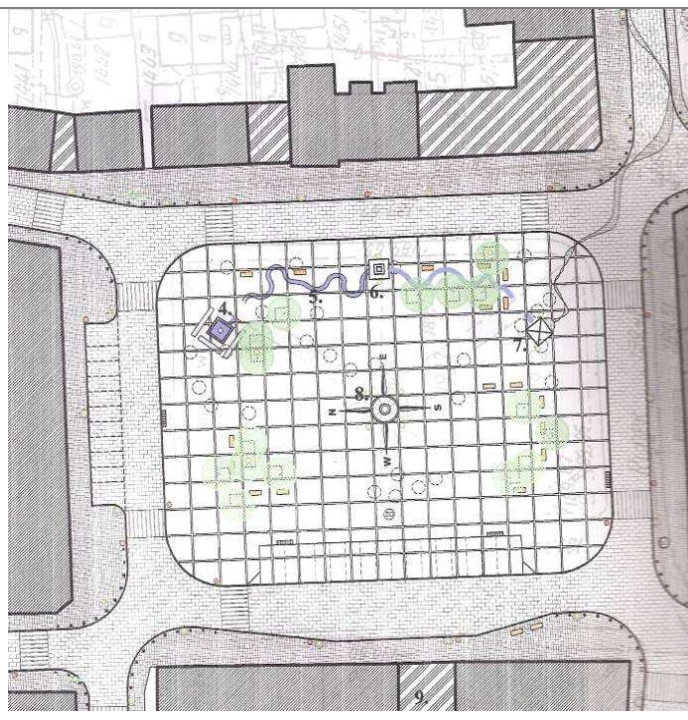
W Studium podano m.in. wymagania oraz wieloletnie i wielokierunkowe działania inwestycyjne i organizacyjne, warunkujące rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i sportowych na obszarze Gminy. W Studium określono też zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym zagadnienia wybrane z zakresu ochrony krajobrazu.

W drugim tomie Studium bardzo ważne są zapisy działu III, w którym określono kierunki polityki przestrzennej i zasady rozwoju infrastruktury technicznej. W tomie tym określono kierunki rozwoju funkcji podstawowych, związanych z zabezpieczeniem obszarów dla mieszkalnictwa i różnorodnych usług w 4 strefach funkcjonalnych, dla których wprowadzono obowiązek egzekwowania ogólnych zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu (zasady podano w Załączniku 9). Ponadto w każdej ze stref funkcjonalnych określone zostały obszary, posiadające strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarczego Gminy. Dla obszarów tych określono zróżnicowane zasady zagospodarowania i kierunków działania.

Dokumentami, które uszczegółwiają zapisy Studium są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które są aktami prawa miejscowego. (Zakres ustaleń MPZP przedstawiono w Załączniku 10). Niestety w Pacanowie nie ma jeszcze ustalonego Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). Dlatego do czasu ustalenia MPZP wskazane jest trzymanie się ustaleń Studium.

Fragment „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów” (Biuro Rozwoju Krakowa S.A. / Zespół Planowania Przestrzennego. 2001r)

Projekt koncepcyjny zagospodarowania Rynku w Pacanowie - Fragment „Koncepcji zagospodarowania terenu Rynku w Pacanowie oraz ulic prowadzących od Rynku do Stadionu i od Rynku do projektowanego Europejskiego Centrum Bajki” (2005r.)

Dokumentami, wg których realizowane są w Pacanowie zadania inwestycyjne, mające na celu poprawę jakości głównych przestrzeni publicznych Pacanowa i podniesie atrakcyjności turystycznej gminy są m.in.:

- „Koncepcja zagospodarowania terenu Rynku w Pacanowie oraz ulic prowadzących od Rynku do Stadionu i od Rynku do projektowanego Europejskiego Centrum Bajki” (2005r.).
- „Plan Odnowy Miejscowości Pacanów na lata 2009-2016” (Luty 2009r.), zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Pacanów z dnia 12 marca 2009 r.

Założeniem Planu Odnowy Miejscowości Pacanów jest jego otwartość na aktualnie pojawiające się potrzeby miejscowości, służące jej odnowie. Plan może być uzupełniany zgodnie z kierunkami nadawanymi przez lokalną

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

społeczność Pacanowa. W Planie Odnowy Miejscowości Pacanów znajduje się m.in. opis planowanych działań w zakresie odnowy Pacanowa - cztery zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność Pacanowa. Są to:

- 1) Zagospodarowanie terenu przyległego do Europejskiego Centrum Bajki – zadanie zostało zrealizowane w 2009r.
Inwestycja polegała na remoncie chodników przy ul. Krótkiej, Szkolnej i Kościelnej, odwodnieniu tych ulic, wykonaniu wijącego się „strumienia” (ze zróżnicowanej kostki brukowej) od Rynku poprzez ulicę Krótką do ECB, wprowadzeniu elementów małej architektury (ławki, kosze, pergole, donice na zieleń); wykonaniu remontu oświetlenia ulicznego przy w/w ulicach oraz częściowo przy ulicach Karskiej i Radziwiłłowce.
- 2) Rewitalizacja Rynku w Pacanowie wraz z przyległymi ulicami
Projekt przewiduje częściowe utwardzenie Rynku, zachowując jednocześnie jego charakter parkowo-wypoczynkowy, wykonanie fontanny z pomnikiem Kornela Makuszyńskiego, studni, strumyka łączącego fontannę ze studnią, oraz wykonanie wijącego się „strumienia” (ze zróżnicowanej kostki brukowej) w Rynku, który połączy się z strumykiem na ul. Krótkiej, zmianę oświetlenia ulicznego, wykonania nowych ławek i koszy i innych elementów małej architektury, chodników przy ul. Mlecznej, nowej nawierzchni przy ul. Mlecznej. Należy również odnowić zabudowę w ścisłym centrum
(Okres realizacji w latach: 2009-2013; Planowane źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, budżet Gminy, środki prywatne)
- 3) Rewitalizacja ulicy Słupskiej, Kościelnej i Biechowskiej, Beszowskiej, Stopnickiej i Dr. Antoniego Gałązki
Projekt przewiduje wykonanie brakujących chodników, wymianę oświetlenia ulicznego oraz wykonanie elementów małej architektury.
(Okres realizacji w latach: 2009-2015; Planowane źródło finansowania: środki unijne, środki budżetu Gminy i budżetu Powiatu Buskiego)
- 4) Wspieranie imprez sportowych i kulturalnych (Pacanowskie Lato, dożynki, mecze drużyn wiejskich)
(Okres realizacji w latach: 2009-2015; Planowane źródło finansowania: budżet Gminy Pacanów, środki zewnętrzne)

Dwa pierwsze zadania inwestycyjne oparte są o ww. „Koncepcję zagospodarowania terenu Rynku w Pacanowie oraz ulic prowadzących od Rynku do Stadionu i od Rynku do projektowanego Europejskiego Centrum Bajki” (2005r.)

Na pierwszej debacie Katarzyna Łowicka przedstawiła też prezentację; „Jak można wykorzystać lokalny potencjał krajobrazowy i architektoniczny miejsca na przykładach”, przygotowaną przez dr arch. kraj. Beatę Gawryszewską (Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu z SGGW w Warszawie) i arch. kraj. Annę Komorowską (Pracownia k.).

Prezentacja ta - po uzupełnieniach - została wydana w formie tzw. „Brandbooka” (Księgi Marki). Jest to opracowanie, w którym znajdują się zasady, wg których mieszkańcy będą mogli podnosić estetykę i wprowadzać bajkowe elementy w zewnętrzną szatę swoich posesji.

Po prezentacjach obecni na spotkaniu mieli okazję zadać pytania ekspertom. Następnie odbyła się debata z udziałem wszystkich zgromadzonych.

Obecni na debacie mieszkańcy wyrazili zaniepokojenie faktem, że projekt rewitalizacji Rynku w Pacanowie przewiduje częściowe utwardzenie Rynku. Mieszkańcy nie identyfikują się z realizacją projektu rewitalizacji rynku zbliżonego do „Koncepcji zagospodarowania terenu Rynku w Pacanowie...”.

Prowadząca debatę jak i mieszkańcy obecni na debacie uważają, że Rynek wymaga opracowania projektu, który zachowa istniejący drzewostan (trzeba m.in. wyznaczyć i podkreślić wejścia do zieleńca. Znaleźć miejsce na fontannę).

Pozostałe postulaty i ustalenia z debaty zebrano w rozdziale 6.4.

Roboczą notatkę ze spotkania przygotowała pani Wioletta Jędrzejczyk z ECB (patrz załącznik 6).

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

Pod koniec spotkania stworzono wstępną listę posesji, które mieszkańcy chcieliby objąć zmianami wizerunku (listę i mapkę umieszczono w załączniku 7).

3.3. Druga debata

W dniu 9 maja 2010r. odbyła się druga debata. Ze strony osób zaangażowanych w realizację projektu, na spotkaniu obecni byli: pani dyrektor ECB - Magda Jaskółowska, koordynator organizacyjny projektu - pani Wioletta Jędrzejczyk, koordynatorzy merytoryczni projektu: pani Milena Gawąd (ARGO ATELIER), Wojciech Grąbczewski (szkołka „Grąbczewscy”), przedstawiciele Rady Programowej projektu, m.in. pani Elżbieta Karaś, eksperci i uczestnicy projektu: dr. arch. kraj Beata Gawryszewska (Katedra Sztuki Krajobrazu SGGW w Warszawie), arch. kraj. Katarzyna Łowicka (Proinwestycja), arch. kraj. Edyta Winiarska, Dominika Mijas (Argo Atelier), Marta Pokorska.

Część obecnych na spotkaniu wpisała się na Listę obecności (patrz załącznik 5). Z mieszkańców Pacanowa, na listę obecności wpisały się panie: Barbara Nawrot, Wiesława Mrówka, Elżbieta Karaś, Mirosława Siwiec, Anna Wróbel, Halina Pluta i pan Stanisław Stańczyk. Na spotkaniu obecny był także przedstawiciel Stowarzyszenia G5.

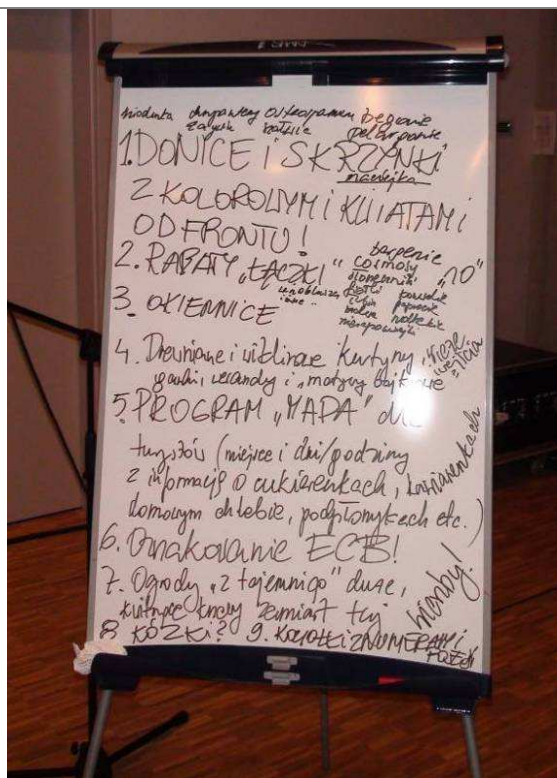
Spotkanie prowadziły arch. kraj. Katarzyna Łowicka i arch. kraj. Beata Gawryszewska.

Dyskusja nad poprawą wizerunku Pacanowa z udziałem mieszkańców oraz przedstawicieli Stowarzyszenia G5, Rady Programowej projektu i ECB (fot. D. Mijas)

Omawianie propozycji dla posesji przy Słupskiej 10 i 14 (fot. D. Mijas)

W celu podsumowania debaty, zebrano się w sali ECB, gdzie spisano ustalenia ze spaceru. Katarzyna Łowicka zaprezentowała też mieszkańcom wybrane zdjęcia roślin proponowanych na posesje. (fot. K. Łowicka)

Poniżej przedstawiono relację ze spotkania autorstwa pana Wojciecha Grąbczewskiego (z drobnymi zmianami autorki).

Druga debata rozpoczęła się od przejścia głównymi drogami Pacanowa, którymi przebiegać będzie ruch turystyczny i lokalny. Omówione zostały najważniejsze obiekty publiczne miasteczka: Rynek, Dom Kultury, Kościół, ECB i jego sąsiedztwo.

Ustalono, że zmiana jakości przestrzeni Pacanowa to proces, do którego włączą się wszystkie zainteresowane strony: mieszkańcy, Urząd Gminy, ECB, organizacje pozarządowe, a koordynacja działań w ramach Projektu pozwoli uzyskać jak najlepsze efekty. Chodzi o to, żeby wszystkie strony działały zgodnie ze wspólnymi

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

ustaleniami, strategią i projektem zmian. Tylko wtedy przestrzeń Pacanowa będzie spójna i będzie miała jednolity charakter, a wszyscy zainteresowani odniosą sukces. Miernikiem sukcesu będzie ilość zadowolonych gości oraz rozwój przedsiębiorczości i poziomu życia mieszkańców.

Po stronie MIESZKAŃCÓW leży najwięcej drobnych zadań do wykonania. Działania te dadzą natychmiastowe efekty.

I. Poprawa estetyki własnych posesji:

- porządku wokół domu i wzdłuż ogrodzenia*
- usunięcie suchych i chorych drzew i krzewów*

II. Działania indywidualne, ale zgodne ze wspólnym planem:

- 1. Zagospodarowanie zieleni pasków ziemi między ogrodzeniem a chodnikiem. Użyty zostanie do tego zestaw roślin, które kojarzą się ze światem bajki, oraz funkcjonują już w ogrodach Pacanowa: fiołki, konwalie, paprocie, niezapominajki, hosty, kosmosy, hortensje, malwy, słoneczniki, łubin, bergenia, maciejka. Po otrzymaniu od chętnych mieszkańców przybliżonych wymiarów miejsc do obsadzenia, zostaną zakupione i dostarczone rośliny do sadzenia. Warunkiem otrzymania roślin będzie przygotowanie terenu do sadzenia:*
 - oczyszczenie z chwastów i śmieci*
 - przekopanie i uzupełnienie żyznej ziemi, jeśli to konieczne*
 - zobowiązanie i gotowość do późniejszej samodzielnej pielęgnacji roślin.*
- 2. Zasłonięcie starych i nie odnawianych od dawna elewacji budynków od strony dróg pnąciami: winobluszczem lub bluszczem (bezpośrednio na stary mur czy ścianę), klematisami (wymagają podpór lub siatki)*
- 3. Założenie okiennic na fasady domów wychodzące na ulice.*
- 4. Zakładanie jednolitych tabliczek z numerami domów z wizerunkiem Matołka. Miejscowy producent tabliczek zaprojektuje kilka wersji z Koziołkiem w różnych pozach, ale w jednym formacie i kolorystyce, tak, aby wszystkie sugerowały wspólnotę mieszkańców, jednocześnie dając możliwość wyboru.*
- 5. Wyeksponowanie historii pobytu Piłsudskiego w Pacanowie poprzez zagospodarowanie skweru*
- 6. Ustawienie dyskretnych rzeźb Koziołka i innych bajkowych postaci w różnych miejscach prywatnych i publicznych, jako motywu przewodniego. Rzeźby będą wykonane z drewna lub innych naturalnych materiałów.*
- 7. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości skierowanej na obsługę ruchu turystycznego. Ogromnym atutem Pacanowa będzie wykorzystanie naturalnych produktów, domowych przetworów, chleba, sera koziego!!, wędlin, wypieków, miodu, owoców itp. Agroturystyka pozwoli zaspokoić potrzeby noclegowe gości. Produkcja i handel pamiątkami dobrej jakości i oddającymi charakter miejsca pozwoli wyróżnić się od innych miejscowości turystycznych.*

Po stronie URZĘDU GMINY / GRUPY G5 / INNYCH ORGANIZACJI znajdzie się:

- 1. Zaprojektowanie i wykonanie przyjaznego dla przyjezdnych systemu informacji miejskiej:*
 - witacze przy wjazdach do Pacanowa, sugerujące dotarcie do celu*
 - drogowskazy prowadzące do Centrum Bajki z jasną identyfikacją graficzną instytucji*
- 2. Zakup i dostarczenie mieszkańcom donic okiennych w kolorze brązowym (terrakota) obsadzonych pelargoniami w kolorze czerwonym i różowym*
- 3. Sporządzenie projektu i produkcja mapki Pacanowa dla gości z naniesionymi atrakcjami turystycznymi, miejscami noclegowymi, punktami handlu regionalnego, gastronomią itp.*
- 4. Projekt i realizacja remontu fragmentu Rynku, tak aby stał się miejscem odpoczynku ciekawym i przyjaznym dla mieszkańców i gości.*
- 5. Dostarczenie wiklinowych przegród, budowli, zabawek.*

Roboczą notatkę ze spotkania przygotowała też pani Wioletta Jędrzejczyk z ECB (patrz załącznik 6)

Pozostałe ustalenia z debaty zebrano w rozdziale 6.4.

3.4. Trzecia debata

W dniu 23 maja 2010r. odbyła się trzecia debata. Ze strony osób zaangażowanych w realizację projektu, na spotkaniu obecni byli: pani dyrektor ECB - Magda Jaskółowska, koordynator organizacyjny projektu - pani Wioletta Jędrzejczyk, koordynatorzy merytoryczni projektu: pani Milena Gawąd (ARGO ATELIER), Wojciech Grąbczewski (szkółka „Grąbczewscy”), przedstawiciele Rady Programowej projektu, m.in. pani Elżbieta Karaś, eksperci i uczestnicy projektu: arch. kraj Anna Komorowska (pracownia k.), arch. kraj. Katarzyna Łowicka (Proinwestycja), Dominika Mijas (Argo Atelier), Marta Pokorska.

Część obecnych na spotkaniu wpisała się na Listę obecności (patrz załącznik 5). Z mieszkańców Pacanowa, na listę obecności wpisały się panie: Bogusława Nega, Barbara Nawrot, Mirosława Siwiec, Elżbieta Karaś, Joanna Kopczyk-Dziekan, Barbara Komasa, Anna Wróbel, panowie: Zenon Janicki, Stanisław Stańczyk oraz wójt gminy Pacanów pan Wiesław Skop.

Trzecie spotkanie odbyło się na sali ECB. Na spotkaniu arch. kraj. Katarzyna Łowicka zaprezentowała m.in. zdjęcia z Zaczarowanego ogrodu w Śladkowie Małym (Chmielnik), stworzonego przez Państwa Barbarę i Tadeusza Buczyńskich - Artystów Ludowych. Wg autorki stworzenie w Pacanowie ogrodu z bajkowymi postaciami, które tworzą państwo Buczyńscy mogłoby podnieść atrakcyjność turystyczną Pacanowa. Państwo Buczyńscy mogliby prowadzić warsztaty dla dzieci, na których razem z dziećmi tworzyliby nowe postaci. Propozycja ta wywołała dyskusję na temat rezydentury artystów w Pacanowie („resident artist”). Mieszkańcy stwierdzili, że zapraszanie na pewien okres artystów z zewnątrz jest dobrym pomysłem. Należy jednak przede wszystkim promować lokalnych twórców, a artyści spoza Pacanowa powinni być pewnego rodzaju uzupełnieniem.

Państwo Barbara i Tadeusz Buczyńscy - Artysci Ludowi (fot. K. Łowicka)

Zaczarowany ogród w Śladkowie Małym (Chmielnik) przy drodze krajowej nr 73 (fot. K. Łowicka)

Bajkowe postacie wykreowane przez państwa Buczyńskich z drewna, starych ubrań i ich wyobraźni. (fot. K. Łowicka)

Na debatę trzecią przybył też wójt gminy Pacanów – pan Wiesław Skop. Wójt gminy omówił krótko plany inwestycyjne gminy, mające na celu rozwój Pacanowa. Pan Skop stwierdził, że zielenic na Rynku na pozostać i wspominał o planowanej modernizacji nawierzchni w zieleńcu. Była to okazja do odniesienia się ze strony uczestników debaty do projektu zagospodarowania Rynku, przedstawionego w Planie Odnowy Miejscowości Pacanów (zbliżonego do Koncepcji zagospodarowania terenu Rynku w Pacanowie ...” z 2005r. (patrz debata I). Katarzyna Łowicka stwierdziła, że warto zainwestować w opracowanie nowego projektu zagospodarowania Rynku, który nada zieleńcowi niepowtarzalny wizerunek oraz wielofunkcyjną formę. W wyniku dyskusji pan wójt stwierdził, że rozważy opracowanie nowego, kompleksowego projektu rewaloryzacji Rynku. Do tego czasu planowana modernizacja nawierzchni istniejących chodników w zieleńcu zostanie wstrzymana.

Wójt gminy wyraził duże zainteresowanie ustaleniami z debat i zadeklarował włączenie posesji należących do gminy w planowane nasadzenia. Wójt zaproponował do pomocy w realizacji nasadzeń sprzęt oraz 5-6 ludzi z zespołu interwencyjnego w gminie.

Obecni na spotkaniu mieszkańcy zostali poinformowani przez koordynatorkę projektu, że rośliny przewidziane do nasadzeń na posesjach przyjadą do Pacanowa na początku czerwca. Do tego dnia rabaty muszą być przygotowane do sadzenia.

Pozostałe ustalenia z debaty zebrano w rozdziale 6.4.

Roboczą notatkę ze spotkania przygotowała pani Wioletta Jędrzejczyk z ECB (patrz załącznik 6).

4. WAKACYJNA AKADEMIA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU (WAAK)

4.1. Uczestnicy i cel Wakacyjnej Akademii

Wakacyjna Akademia Architektury Krajobrazu (WAAK) była serią warsztatów z zakresu architektury krajobrazu, skierowanych do młodzieży, prowadzona przez profesjonalistów i ekspertów z tej dziedziny. Warsztaty stanowiły pozaszkolną formę edukacji kulturalnej dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.

Warsztaty (obóz tematyczny) odbyły się w Pacanowie, w dniach 08 – 17 lipca oraz w dniach 23 – 26 września 2010r.

Warsztaty przygotowały i prowadziły: dr inż. arch. kraj. Beata J. Gawryszewska (Katedra Sztuki Krajobrazu SGGW w Warszawie), mgr inż. arch. kraj. Anna Komorowska (pracownia k., Kraków), mgr inż. arch. kraj. Katarzyna Łowicka (Proinwestycja, Warszawa), mgr Elżbieta Więckowska-Pięta (Liceum Plastyczne, Kielce) oraz Beata Borek (współzałożycielka i członek Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Twórczego „Wiklina”).

Uczestnikami warsztatów byli studenci Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu z SGGW w Warszawie, młodzież gimnazjalna z Pacanowa i okolicy, uczennice Liceum Plastycznego z Kielc.

Głównym celem warsztatów było wypracowanie koncepcji zagospodarowania terenu pod nazwą „Park Bajki” w Pacanowie. Założeniem projektowym było opracowanie koncepcji parku odpowiadającego potrzebom dzieci i młodzieży, wpisanego w krajobraz Pacanowa i mogącego stać się atrakcją turystyczną na skalę międzynarodową. W ramach Wakacyjnej Akademii zaaranżowano też wiklinowy teren zabaw dla dzieci w Pacanowie (patrz rozdział 6.3.). Prowadzący warsztaty służyli też radami z zakresu architektury krajobrazu zainteresowanym mieszkańcom Pacanowa.

4.2. Lipcowe warsztaty projektowe

W lipcu uczestnicy warsztatów szukali inspiracji w Pacanowie i jego okolicach, a także w innych zrealizowanych już parkach. W ramach WAAK zorganizowano wycieczkę do Warszawy, gdzie zwiedzono ogród botaniczny oraz Park Kultury z parkiem linowym w Powsinie, Muzeum Fryderyka Szopena oraz Stare Miasto.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

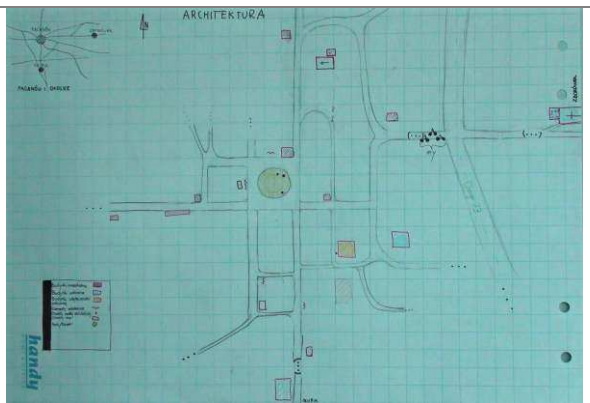

Ogród botaniczny w Powsinie (fot. B. Gawryszewska)

Park linowy w Parku Kultury w Powsinie (fot. E. Winiarska)

W Pacanowie uczestnicy Wakacyjnej Akademii - podczas zabawy integracyjnej - przeprowadzili identyfikację wartości krajobrazu Pacanowa (praca w pięciu grupach tematycznych: kolekcjonerzy, odkrywcy, reporterzy, architekci, urbaniści).

Wyniki pracy grupy „Architekci”

Wyniki pracy grupy „Odkrywcy”

Wyniki pracy grupy „Kolekcjonerzy”

Wyniki pracy grupy „Kolekcjonerzy”

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Zamek Krzysztopór (fot. E. Winiarska)

Spływ rzeką do Bałtowa (fot. K. Łowicka)

Plac wejściowy do parku w Bałtowie (fot. K. Łowicka)

Dinozaury w Bałtowie (fot. K. Łowicka)

Podczas lipcowych warsztatów projektowych przeprowadzono dokładną wizję terenu objętego projektem. Następnie wyodrębniono 3 mieszane grupy warsztatowe (studenci + licealistki + gimnazjalistki + prowadzący warsztat).

Wizja terenowa na terenie przyszłego parku bajki. Lipiec 2010r. (fot. K. Łowicka)

Wizja terenowa na terenie przyszłego parku bajki – c.d. Lipiec 2010r. (fot. B. Gawryszewska)

kozy na terenie przyszłego parku bajki (fot. E. Winiarska)

Grupa pracująca nad projektem „Akademia bajki”. Lipiec 2010r. (fot. S. Zwierzchowski)

Grupa pracująca nad projektem „Las 6 zmysłów”. Lipiec 2010r. (fot. K. Łowicka)

Grupa pracująca nad projektem „120 przygód”. Lipiec 2010r. (fot. S. Zwierzchowski)

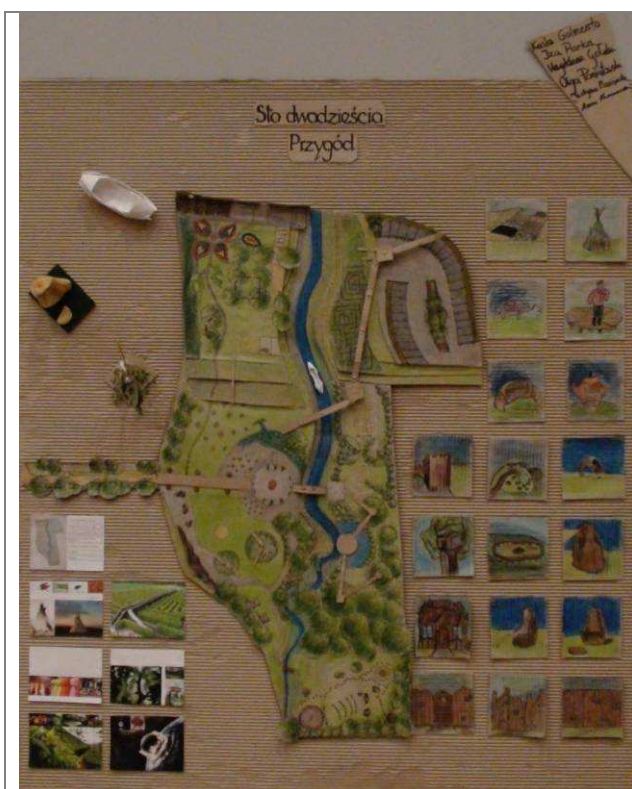

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

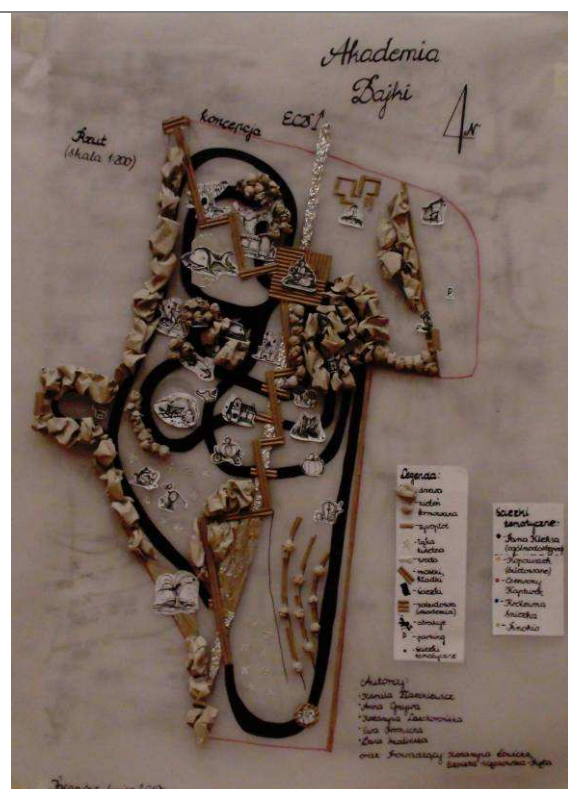
Następnie trzy zespoły projektowe opracowały trzy niezależne koncepcje parku bajki: „Sto dwadzieścia Przygód”, „Las sześciu zmysłów” oraz „Akademia Bajki”.

Koncepcja parku bajki: „Las sześciu zmysłów”. Lipiec 2010r.

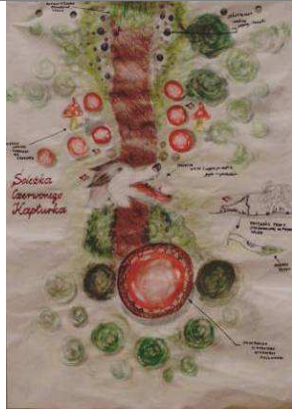
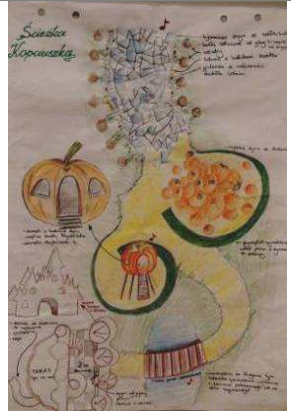
Koncepcja parku bajki: „Sto dwadzieścia Przygód”. Lipiec 2010r.

Koncepcja parku bajki: „Akademia Bajki”. Lipiec 2010r.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

			
Park „Akademia Bajki” - Ilustracje programu biletowanej ścieżki tematycznej pt.: „Ścieżka Czerwonego Kapturka”. Lipiec 2010r.	Park „Akademia Bajki” - Ilustracje programu biletowanej ścieżki tematycznej pt.: „Ścieżka Kopciuszka”. „Akademia Bajki”. Lipiec 2010r.	Park „Akademia Bajki” - Ilustracje programu biletowanej ścieżki tematycznej pt.: „Ścieżka Królowej Śnieżki”. „Akademia Bajki”. Lipiec 2010r.	Park „Akademia Bajki” - Ilustracje programu biletowanej ścieżki tematycznej pt.: „Ścieżka Pinokia”. „Akademia Bajki”. Lipiec 2010r.

Młodzież zorganizowała też happeningi inscenizujące pomysły na park bajki.

		
Fontanna „Ryby żaby i raki” (Fot. A. Komorowska)	Smok z fontanny „Ryby żaby i raki” (fot. K. Łowicka)	Teatr marionetek (Fot. A. Komorowska)
		
Żywa huśtawka (Fot. A. Komorowska)	Gra w kości (fot. K. Łowicka)	Kino letnie (fot. K. Łowicka)
Happeningi inscenizujące pomysły na park bajki. Lipiec 2010r.		

13 lipca 2010 roku w Europejskim Centrum Bajki zorganizowano prezentację trzech koncepcji parku bajki dla mieszkańców Pacanowa, Rady Programowej i dyrekcji ECB.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Pan Zdzisław Wróbel przygląda się koncepcji: „Park szczęśliwych”. 13 lipca 2010r. (fot. A. Komorowska)

Pani Elżbieta Karaś dyskutuje z autorkami projektu. 13 lipca 2010r. (fot. A. Komorowska)

Prezentacja koncepcji „Akademia Bajki”. 13 lipca 2010r. (fot. A. Komorowska)

Prezentacja koncepcji „Park 120 Przygód”. 13 lipca 2010r. (fot. K. Łowicka)

Uczestnicy warsztatów, po konsultacjach z mieszkańcami Pacanowa oraz z dyrekcją ECB wybrali najciekawsze rozwiązania i pomysły na park bajki i przygotowali założenia programowe do finalnej koncepcji parku.

W kolejnych dniach w prasie lokalnej (m.in. w Gazecie Wyborczej Kielce), w informacyjnych portalach internetowych (m.in. na www.polskalokalna.pl) pojawiły się artykuły prezentujące wyniki lipcowych prac nad trzema projektami parku bajki (patrz załączniki 4).

Dyskusja o projektach z mieszkańcami Pacanowa. 13 lipca 2010r. (fot. K. Łowicka)

Pani dyrektor ECB Magdalena Jaskółowska, przewodnicząca Rady Programowej Elżbieta Karaś i prowadząca warsztat Beata Gawryszewska podsumowują trzy koncepcje parku. 13 lipca 2010r. (fot. K. Łowicka)

4.3. Wrześniowe warsztaty projektowe

W dniach 23 – 26 września kontynuowano pracę nad finalną koncepcją parku bajki w Pacanowie pt.: „Akademia Bajki”. Uszczegółowiono też przyrodniczą analizę terenu opracowania. Na zlecenie ECB w ramach projektu „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca” została opracowana „Inwentaryzacja istniejącego zadrzewienia oraz ocena stanu zdrowotnego drzew i krzewów, znajdujących się na działkach nr.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

1657, 1818 należących do Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie”. Dokumentację we wrześniu opracowała firma ARGO ATELIER. Autorzy: mgr inż. Milena Gawęd, mgr inż. Dominika Mijas, mgr inż. Katarzyna Skrzyńska.

Licealistki pracujące nad makietą parku (fot. E. Winiarska)

Warsztat pracy (fot. E. Winiarska)

Nie brakowało dobrej zabawy (fot. E. Winiarska)

Dyskusje nad makietą (fot. E. Winiarska)

Kształtowanie ścieżek tematycznych (fot. E. Winiarska)

Ostatni rzut oka na makietę przed prezentacją końcową (fot. E. Winiarska)

4.4. Finalna koncepcja parku bajki pt. „Akademia Bajki”

Koncepcja parku „Akademia Bajki”. Widok perspektywiczny na fragment makiety. Na pierwszym planie widok na wijącą się rzeczkę. (fot. K. Łowicka)

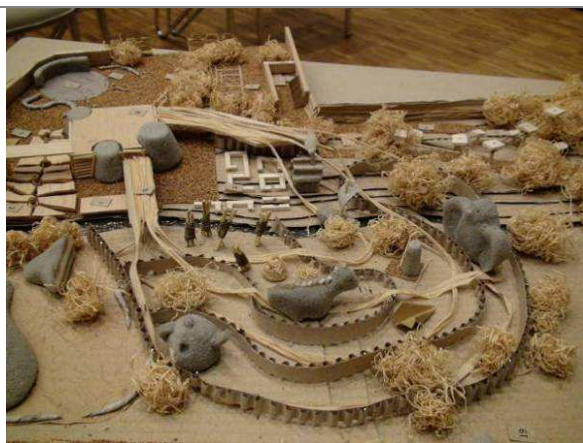
Koncepcja parku „Akademia Bajki”. Widok perspektywiczny na fragment makiety. Na pierwszym planie widok na plac wejściowy do parku z pawilonem. (fot. K. Łowicka)

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

Koncepcja parku „Akademia Bajki”. Widok perspektywiczny na fragment makiety. Na pierwszym planie widok na piaskownicę z wielorybem. (fot. K. Łowicka)

Koncepcja parku „Akademia Bajki”. Widok perspektywiczny na fragment makiety. Na pierwszym planie widok na wielopoziomowe, biletowane 4 ścieżki tematyczne. (fot. K. Łowicka)

Finalna koncepcja parku bajki w Pacanowie pt.: „Akademia Bajki”. Rzut z góry na makietę (w oryginale skala 1:200).
Autorzy koncepcji: Kamila Błasziewicz, Mateusz Gawęd, Katarzyna Golmento, Magdalena Gołda, Anna Grzywa, Klaudia Jaciubek, Diana Kuliś, Katarzyna Lanckorońska, inż. arch. kraj. Justyna Maciejewska, Sylwia Nowak, Izabela Parka, Patrycja Połowniak, inż. arch. kraj. Ewa Ostrowicka, inż. arch. kraj. Olga Poniatowska, inż. arch. kraj. Daria Szalińska, mgr inż. arch. kraj. Edyta Winiarska, inż. arch. kraj. Sebastian Zwierzchowski. Pod kierunkiem: dr inż. arch. kraj. Beata J. Gawryszewska (SGGW, Warszawa), mgr inż. arch. kraj. Anna Komorowska (pracownia k., Kraków), mgr inż. arch. kraj. Katarzyna Łowicka (Proinwestycja, Warszawa), mgr Elżbieta Więckowska-Pięta (Liceum Plastyczne, Kielce)

LEGENDA:

- A PLAC WEJŚCIOWY Z PAWILONEM
1. Brama – trzepak
 2. Fontanna „Ryby, żaby i raki”
 3. Dysze z bańkami mydlanymi

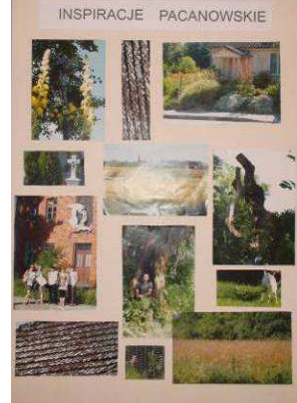
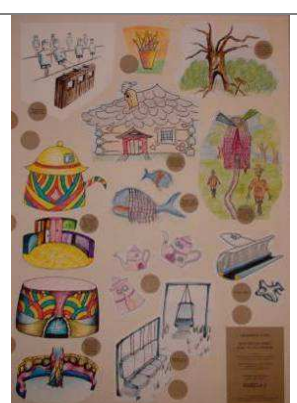
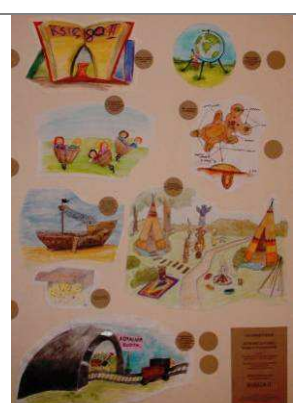

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

	4. Tablica informacyjna
	5. Siedziska
	6. Stanowiska targowe
	7. Parking na 7 miejsc (w tym 2 dla niepełnosprawnych) (tylko dla pojazdów uprzywilejowanych, główny parking lokalizujemy przy Urzędzie Gminy)
	8. Zatoczka dla autobusów (postój 15 min.)
	9. Plac gospodarczy z kontenerami do segregacji odpadów i zapleczem ogrodniczym
B	BUDYNEK: Poziom 0: główne wejście, kasy, toalety Poziom -1: kawiarnia z ogródkiem kawiarnianym, toalety Poziom +1: ogród na dachu, taras widokowy, taras kawiarniany, wyjścia do 4 ścieżek tematycznych
C	OGRÓD WARZYWNY: Stała ekspozycja rzeźby plenerowej „Świat bajek Jana Brzechwy i Juliana Tuwima” Abecadło, Okulary, Igła
D	CZARODZIEJSKI LABIRYNT z ruchomymi ścianami
E	ALEJA GWIAZD z odciskami stóp postaci bajkowych
F	AKADEMIA PANA KLEKSA – aleja parkowa 10. Bajkowa dżungla pod parkiem linowym 11. Park linowy (dwie trasy, dla początkujących i zaawansowanych) 12. Figlarna łączka z siedziskami na skarpie 13. Kosmos – plac rekreacyjny dla młodzieży z kinem letnim, miejscem na ognisko, hamakami, platformami na drzewie i punktem gastronomicznym 14. Globus 15. Klocki 16. Gra w kółko i krzyżyk 17. Zagroda Sierotki Marysi z gęśmi i kozami 18. Leniwa łączka z punktem widokowym – tapczan dla lenia 19. Psi raj
G	ŚCIEŻKI TEMATYCZNE „PRZYGODY KOZIOŁKA MATOŁKA” C1 Księga 1: suche drzewo, zbijanie strażnika (strach na wróble) piłkami z kapusty, wieloryb- zjeżdżalnia z fontanną, domek „imbryczek”, samolot-kołyska C2 Księga 2: wielka piłka – globus, okręt, stok do zjeżdżania na sankach, workach i nartach zimą, drewniane miski do kołysania się, wioska Indian (malowanie twarzy, pióropusze), kopalnia diamentów, skrzynia ze skarbami (czekoladowe monety) C3 Księga 3: przeciąganie liny z rakiem, labirynt z brody koziołka, ściana z fakturami tkanin, jaskinia w pniu z głośnikami, jaskinia smoka, wieloryb/delfin C4 Księga 4: kałamarnica, liczydło z kapustą, gra w pchełki, żabki łowione bocianem, zjeżdżalnia w worku, krokodyl (kłoda), kaktus, filharmonia w kształcie papugi, most ze słoniem, okręt, wioska, afrykański władca/szaman;
H	PLAC ZABAW WĘŻA KALIGRAFA z wielorybem, ścianką wspinaczkową i hamakami
I	JASKINIA I PRYZYTAŃ PANA MALUŚKIEWICZA
<i>Legenda dołączona do makiety i planszy z ilustracjami</i>	

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

			
<i>Inspiracje pacanowskie</i>	<i>Ilustracje programu ogólnodostępnej alei parkowej „Akademia Pana Kleksa” (w legendzie punkt F)</i>		
			
<i>Ilustracja programu ścieżki biletowanej „Księga I przygód Koziołka Matołka” (w legendzie punkt C1)</i>	<i>Ilustracja programu ścieżki biletowanej „Księga II przygód Koziołka Matołka” (w legendzie punkt C2)</i>	<i>Ilustracja programu ścieżki biletowanej „Księga III przygód Koziołka Matołka” (w legendzie punkt C3)</i>	<i>Ilustracja programu ścieżki biletowanej „Księga VI przygód Koziołka Matołka” (w legendzie punkt C4)</i>
KONCEPCJA NASADZEŃ: Podstawą koncepcji jest istniejąca szata roślinna, z okazałymi egzemplarzami jabłoni, orzechów włoskich, robinii wierzb i rodzimych topól. Ten szkielet struktury zieleni parkowej uzupełniany będzie o drzewa, krzewy i zielne rośliny rodzime. Jako dodatek proponujemy grupy roślin „bajkowych” – o wyjątkowych walorach ozdobnych, efektownej korze, pokroju, zaskakujących kształtach liści, etc.			
Przykładowe gatunki i odmiany: DRZEWA, KRZEWY I PNĄCZA: dereń biały odmiana syberyjska, perukowiec podolski, brzoza brodawkowata, dawidia chińska (drzewo chusteczkowe), ambrowiec amerykański, wierzba odm. ‘Chrysocoma’, buk pospolity, buk pospolity odm. płacząca i poskręcana, klon pensylwański, klon cynamonowy, magnolia parasolowata, aktinidia pstrolistna (kiwi), leszczyna pospolita, leszczyna pogięta, kasztanowiec różowy, tawlina jarzębolistna, tulipanowiec amerykański, kielichowiec wonny. BYLINY: truskawka ozdobna, niekropień stopowaty, kosaciec syberyjski, grzybień biały, długosz królewski, pióropusznik strusi, jęczmnik pospolity, rozplenica japońska, jęczminka Przewalskiego, tarczownica tarczowata. ROŚLINY JEDNOROCZNE I DWULETNI: ozdobne odmiany warzyw, kwiaty ogrodowe jednoroczne (onętki, nasturcje, cynie, bratki), kokornak wielkolistny.			
<i>Opis projektu dołączony do planszy</i>			

4.5. Konferencja prasowa i spotkanie z mieszkańcami

26 września 2010r. w Europejskim Centrum Bajki zorganizowano konferencję prasową podsumowującą projekt "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca". (Zaproszenie na spotkanie zamieszczono w Załączniku 11). Na spotkanie zorganizowane przez dyrekcję i pracowników Europejskiego Centrum Bajki przybyli

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

licznie mieszkańcy Pacanowa, przedstawiciele władz lokalnych i organizacji pozarządowych oraz dziennikarze. Spotkanie prowadziła pani dyrektor Europejskiego Centrum Bajki Karolina Kępczyk wraz z Katarzyną Łowicką. Na spotkaniu podsumowano debatę społeczną „Przeobrażamy Pacanów” i zaprezentowano wyniki prac warsztatowych.

Prowadzący i uczestnicy Letniej Akademii Architektury Krajobrazu krótko omówili opracowane w lipcu 2010r. trzy koncepcje parku bajki oraz zaprezentowali finalną koncepcję parku bajki pt. „Akademia Bajki” (patrz rozdział 4.3). Po prezentacjach, Katarzyna Łowicka w imieniu prowadzących i uczestników Letniej Akademii Architektury Krajobrazu podziękowała Europejskiemu Centrum Bajki i mieszkańcom Pacanowa za zaproszenie do projektu, twórczy wkład w działania oraz serdeczne przyjęcie w Pacanowie.

Pani dyrektor ECB Karolina Kępczyk wręczyła uczestnikom projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" dyplomy z uznaniem pracy i zaangażowania przy realizacji projektu. Do podziękowań przyłączył się też Wójt gminy Pacanów pan Wiesław Skop.

Prezentacja finalnego projektu koncepcyjnego parku „Akademia Bajki”. 26.09.2010r. (fot. K. Łowicka)

Wójt gminy Pacanów, pan Wiesław Skop wypowiada się na temat projektu. 26.09.2010r. (fot. K. Łowicka)

Koncepcja parku bajki pt. „Akademia Bajki” została bardzo pozytywnie przyjęta przez wszystkich zgromadzonych. Obecni na spotkaniu przedstawiciele Stowarzyszenia G5 oraz wójt gminy Pacanów stwierdzili, że powstanie parku zdecydowanie wpłynie na zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej i kulturalnej Pacanowa oraz przyczyni się do rozwoju całej gminy. Autorzy projektu zaznaczyli, że koncepcja parku - opracowana w ramach warsztatów projektowych - jest pierwszym etapem w procesie projektowym. Kolejnym krokiem jest opracowanie wielobranżowej dokumentacji projektowej i przetargowej⁴. Obecni na spotkaniu zgodnie stwierdzili, że starania mające na celu utworzenie parku bajki w Pacanowie należy kontynuować. Wójt Gminy Pacanów stwierdził, że w celu urzeczywistnienia tej bardzo interesującej wizji rozbudowy ECB trzeba zdobyć partnerów strategicznych, którzy by wsparli ECB i Gminę w dofinansowaniu tego przedsięwzięcia.

Po zakończeniu części oficjalnej spotkania, wszyscy obecni zostali zaproszeni na uroczysty bankiet.

W kolejnych dniach w serwisie internetowym ECB, w prasie lokalnej oraz w informacyjnych portalach internetowych pojawiły się artykuły prezentujące finalny projekt parku bajki (patrz załączniki 1 i 4).

4.6. Wyjazd studyjny do parku Efteling

W dniach 20 – 22 października 2010r. odbył się w ramach WAAK wyjazd studyjny do parku Efteling w miejscowości Kaatsheuvel w Holandii. Uczestnicy Letniej Akademii Architektury Krajobrazu oraz pracownicy ECB spędzili cały dzień na zabawie i zbieraniu ciekawych pomysłów na bajkowe rozwiązania parkowe.

⁴ [wg autorki: koncepcja zagospodarowania terenu Parku Akademia Bajki w Pacanowie wraz z określeniem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych dla terenu i z koncepcją architektoniczną zespołu obiektów przewidzianych na terenie Parku, projekt budowlany, projekt wykonawczy, Szczegółowe Specyfikacje Techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych, kosztorys inwestorski i ofertowy]

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

			
Aktorzy w bajkowych przebraniach na placu wejściowym (K. Łowicka)	Ruchoma platforma widokowa (fot. K. Łowicka)	Widok na park z platformy widokowej (fot. K. Łowicka)	Ruchome drzewo opowiadające bajki (fot. K. Łowicka)
			
Muzykanci witający gości w parku (fot. K. Łowicka)	Tor jednej z kolejek (fot. K. Łowicka)	Tory kolejki jeżdżącej po parku (fot. K. Łowicka)	Zbiornik wodny z łódeczkami (fot. K. Łowicka)
			
Jeden z mostków (fot. K. Łowicka)	Ogród orientalny (fot. K. Łowicka)	Domek obrosnięty drzewem (doskonała imitacja naturalnych materiałów) (fot. K. Łowicka)	Labirynt z żywopłotów (fot. K. Łowicka)
			
Wejście do Krainy Elfów (fot. K. Łowicka)	Przejście przez ścianę z pni (fot. K. Łowicka)	Jedna z altan ogrodowych (fot. K. Łowicka)	Jednorodne płaszczyzny faktur i kolorów wykonane z zimozielonej roślinności okrywowej (fot. K. Łowicka)

4.7. Premierowy pokaz filmu i debata podsumowująca projekt

22 listopada 2010r. w Europejskim Centrum Bajki o godz. 17.00 zorganizowano premierowy pokaz filmu pt.: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”, autorstwa Doroty Petrus i Bogdana Łęcznara (Baza Grupa Medialna).

Zaproszenia na pokaz filmu dyrekcja ECB rozesłała do 150 osób, m.in. do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, pana Adama Jarubasa, do przedstawicieli władz samorządowych, do Rady Programowej Projektu, do dziennikarzy oraz do uczestników projektu (zaproszenie zamieszczono w Załączniku 12). Ponadto zaproszenie pojawiło się na stronie internetowej ECB (patrz Załącznik 1), w serwisie internetowym Urzędu Gminy Pacanów oraz w informacyjnych portalach internetowych w regionie (patrz Załącznik 4).

Na projekcję filmu przybyli: mieszkańcy Pacanowa, przedstawiciele władz samorządowych (m.in. radni Gminy Pacanów), organizacje pozarządowe i Rady Programowej projektu, pracownicy ECB, uczestnicy i prowadzący Letniej Akademii Architektury Krajobrazu, koordynatorzy projektu oraz współautor filmu, pan Bogdan Łęcznar.

Po półgodzinnej projekcji filmu, pani dyrektor Europejskiego Centrum Bajki Karolina Kępczyk zaprosiła przybyłych gości na debatę podsumowującą projekt.

Widzowie filmu stwierdzili, że film w bardzo trafny sposób udokumentował proces twórczego przeobrażania Pacanowa w bajkową miejscowość. Mieszkańcy oraz przedstawiciele władz samorządowych, organizacji pozarządowych i Rady Programowej projektu wyrazili wdzięczność za realizację projektu „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”. Stwierdzono, że realizacja projektu miała znaczny wpływ na pozytywne zmiany w mentalności mieszkańców Pacanowa. Uznano, że zaproszenie do projektu architektów krajobrazu miało istotne znaczenie w przemianach, jakie rozpoczęły się w przestrzeni miasteczka. Debaty społeczne i realizacja pierwszych pomysłów wyłoniły grupę mieszkańców chcących kontynuować przemiany w Pacanowie.

Na spotkaniu poruszono m.in. temat budowy znaków i tablic informacyjnych oraz „witaczy” na wjazdach do Pacanowa. Postawiono też postulat, aby w kolejnych latach powtarzać realizację dekoracji kwiatowych i wiklinowych w przestrzeni publicznej Pacanowa. Katarzyna Łowicka zasugerowała, że warto aby dekoracje te były nadal realizowane przy udziale środków pozyskiwanych przez stowarzyszenia takie jak np. G5.

Przedstawiciel Stowarzyszenia Miłośników Pacanowa, przypomniał obecnym, że w krajobrazie Pacanowa kiedyś występowały wiatraki, które warto było by ponownie wprowadzić w miasteczku. Obecni zauważyli, że pierwszy wiatrak stanął już na posesji pana Wróbla, przy ul. Beszowskiej. Wiatrak będzie atrakcyjną bazą dla turystów oraz miejscem imprez integracyjnych dla mieszkańców i gości Pacanowa. Fakt ten uznano za kolejny przejaw pozytywnych przemian w Pacanowie, powstały w wyniku realizacji projektu „Architektura krajobrazu ...”

Na spotkaniu mówiono też o konieczności opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Pacanów oraz egzekwowania zapisów „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów”.

Debatujący stwierdzili, że inwestycje gminne mające na celu poprawę estetyki przestrzeni publicznej Pacanowa (zwłaszcza rewitalizacja Rynku) będzie można dużo szybciej zrealizować, jeśli w utrzymanie ECB włączy się województwo. W przeciwnym wypadku zapotrzebowanie na inwestycje w innych sołectwach gminy wyraźnie spowolni proces przemian w Pacanowie.

Katarzyna Łowicka zachęciła wszystkich mieszkańców Pacanowa do zapoznania się z Raportem z realizacji projektu (niniejszy dokument), w którym znajduje się m.in. lista postulatów i pomysłów wypracowanych wspólnie z mieszkańcami Pacanowa w celu przeobrażenia miasteczka w bajkową krainę. Pani dyrektor ECB powiadomiła wszystkich obecnych, że niniejszy Raport, a także inne istotne dokumenty, będące wynikiem realizacji projektu, zostaną udostępnione na stronie internetowej Europejskiego Centrum Bajek www.stolica-bajek.pl

Dyskusje o przyszłości Pacanowa były kontynuowane na uroczystym bankiecie, który odbył się po zakończeniu oficjalnej części spotkania.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

5. ANKIETA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW PACANOWA

5.1. Zakres i termin przeprowadzenia ankiety

W ramach projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca” przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców na temat postrzegania Europejskiego Centrum Bajki, poziomu zadowolenia z jakości życia i perspektyw na przyszłość w Pacanowie.

Pytania ankiety opracowała Katarzyna Łowicka. Treść pytań została skonsultowana z Elżbietą Więckowską. Pytania zostały zaakceptowane przez panią dyrektora Europejskiego Centrum Bajki. Ankieta była anonimowa i 5 pytań zamkniętych. Przy pytaniu pierwszym pozostawiono też możliwość dopisania innych uwag.

6.

Ankietę przeprowadziły 4 ankieterki, uczestniczki Letniej Akademii Architektury Krajobrazu, w dniach 15-16 lipca 2010r. Uczestnikami badania byli mieszkańcy Pacanowa, spotkani na terenie Rynku, w sklepach, na ciągach komunikacyjnych. W ankiecie wzięły udział 42 osoby. Według dostępnych danych o ilości mieszkańców Pacanowa⁵, w ankiecie wzięło udział około 3,8 % wszystkich mieszkańców Pacanowa.

Zliczenie odpowiedzi z poszczególnych ankiet opracowała Elżbieta Więckowska. Graficzną prezentację odpowiedzi i podsumowanie wyników ankiet opracowała Katarzyna Łowicka.

5.2. Prezentacja wyników ankiety

PYTANIE 1: Jak postrzega Pani / Pan jakość życia w Pacanowie?

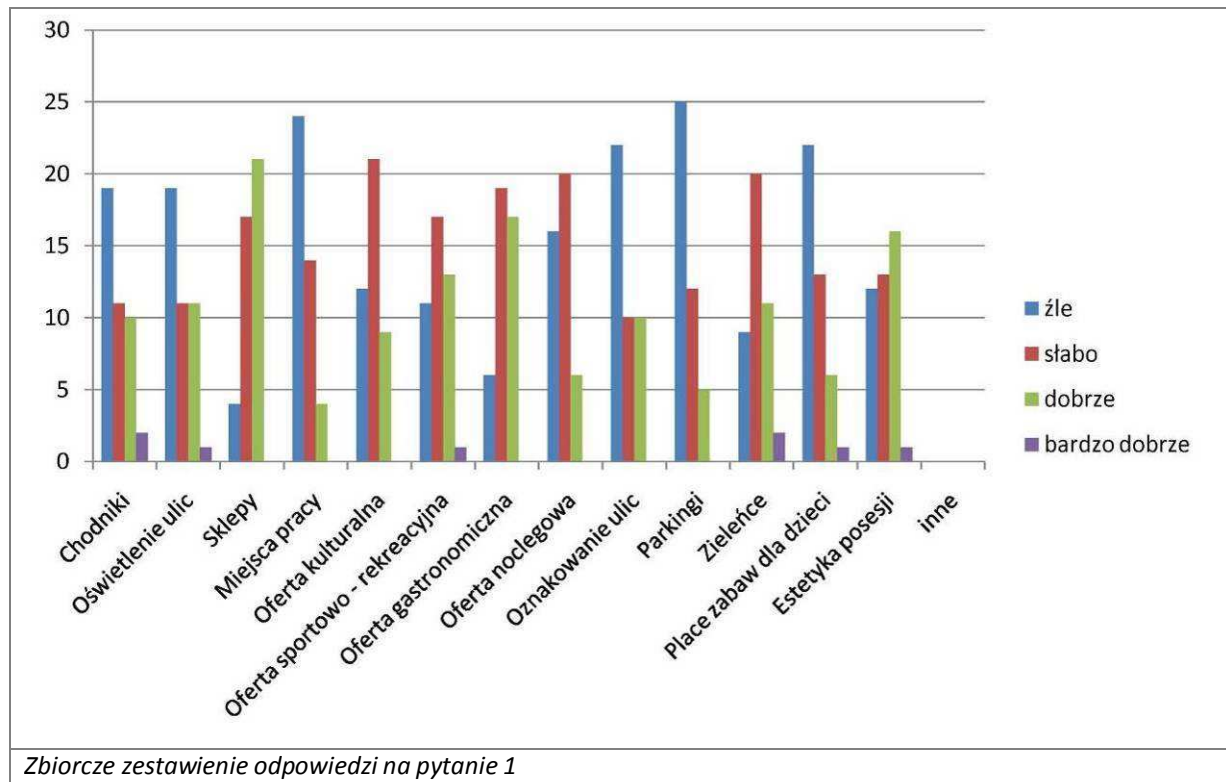
	źle	słabo	dobrze	bardzo dobrze
Chodniki	19	11	10	2
Oświetlenie ulic	19	11	11	1
Sklepy	4	17	21	0
Miejsca pracy	24	14	4	0
Oferta kulturalna	12	21	9	0
Oferta sportowo - rekreacyjna	11	17	13	1
Oferta gastronomiczna	6	19	17	0
Oferta noclegowa	16	20	6	0
Oznakowanie ulic	22	10	10	0
Parkingi	25	12	5	0
Zieleńce	9	20	11	2
Place zabaw dla dzieci	22	13	6	1
Estetyka posesji	12	13	16	1
inne	• Zlikwidować zarośla • Mało koszy, ławek z oparciami • ławki z oparciami, kosze • Nie ma ławek z oparciem!, koziółek (nieczytelne) • Konkretny Koziółek Matołek			

⁵ Według stanu na dzień 31.12.2008r. – liczba mieszkańców wynosiła 1115 osób. Źródło: <http://bip.pacanow.pl/page.php?id=533>

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

- Wiele mało konkretnych sklepów
- Brak ławek z oparciem
- Przebudowa parku
- Przebudowa parku, drogi
- Nie ma prawdziwego koziółka

Szczegółowa prezentacja graficzna odpowiedzi na pytanie 1 Ankiety, została zamieszczona w Załączniku 11. Poniżej przedstawiono wnioski z analizy odpowiedzi na pytanie 1.

- Chodniki w Pacanowie są oceniane przez większość badanych, tj. 71% źle (45%) i słabo (26%). Dobrze (26%) i bardzo dobrze (5%) ocenia je 29 % badanych.
- Oświetlenie ulic jest oceniane przez większość badanych tj. 71% źle (45%) i słabo (26%). Dobrze (26%) i bardzo dobrze (3%) ocenia je 29 % badanych.
- Sklepy są oceniane przez jedną połowę badanych dobrze, przez drugą połowę badanych słabo (40%) i źle (10%).
- Miejsca pracy w Pacanowie są oceniane przez zdecydowaną większość badanych, tj. 90% źle (57%) i słabo (33%). Dobrze ocenia je 10 % badanych.
- Oferta kulturalna jest oceniana przez zdecydowaną większość badanych, tj. 79% słabo (50%) i źle (29%). Dobrze ocenia ją 21 % badanych.
- Oferta sportowo-rekreacyjna jest oceniana przez większość badanych, tj. 67% słabo (41%) i źle (26%). Dobrze (31%) i bardzo dobrze (2%) ocenia ją 33 % badanych.
- Oferta gastronomiczna jest oceniana przez większość badanych, tj. 59% słabo (45%) i źle (14%). Dobrze ocenia ją 41 % badanych.
- Oferta noclegowa jest oceniana przez zdecydowaną większość badanych, tj. 86% słabo (48%) i źle (38%). Dobrze ocenia ją 14 % badanych.
- Oznakowanie ulic jest oceniane przez zdecydowaną większość badanych, tj. 76% źle (52%) i słabo (24%). Dobrze ocenia je 24 % badanych.
- Parkingi są oceniane przez zdecydowaną większość badanych, tj. 88% źle (59%) i słabo (29%). Dobrze ocenia je 12 % badanych.

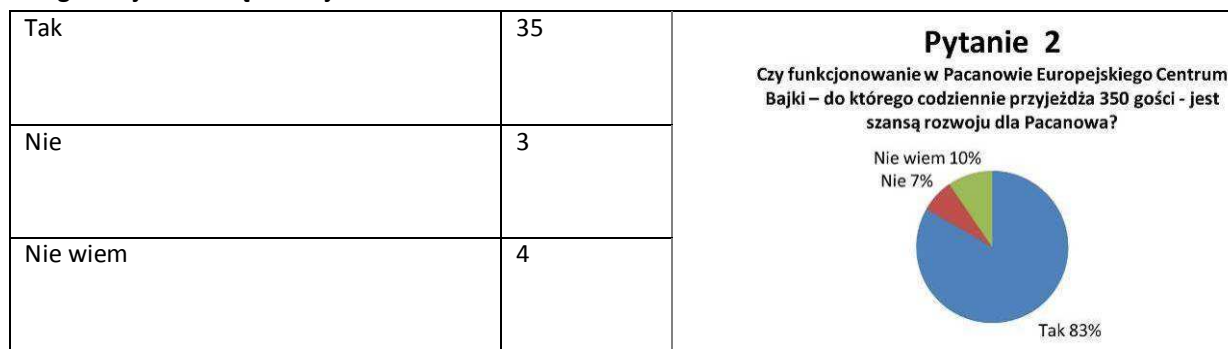

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

- Zieleńce są oceniane przez większość badanych, tj. 69% słabo (48%) i źle (21%). Dobrze (26%) i bardzo dobrze (5%) ocenia je 31 % badanych.
- Place zabaw dla dzieci są oceniane przez zdecydowaną większość badanych, tj. 83% źle (52%) i słabo (31%). Dobrze (14%) i bardzo dobrze (3%) ocenia je 17 % badanych.
- Estetyka posesji jest oceniana przez większość badanych, tj. 60% słabo (31%) i źle (29%). Dobrze (38%) i bardzo dobrze (2%) ocenia ją 40 % badanych.
- Inne kwestie związane z jakością życia w Pacanowie poruszyło 24% badanych. Zwrócono m.in. uwagę na brak ławek z oparciem, potrzebę ujednolicenia wizerunku Koziołka Matołka, małą ilość koszy na śmieci oraz na potrzebę przebudowy parku.

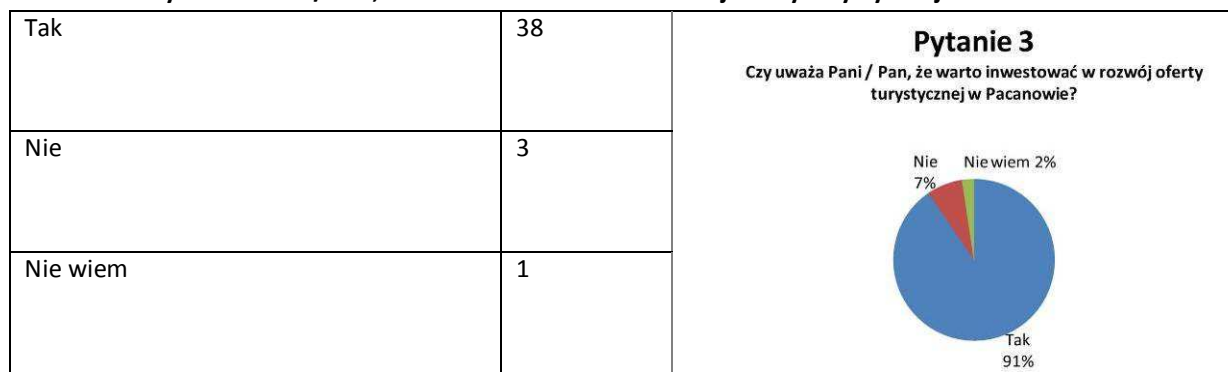
Podsumowując wyniki odpowiedzi na pierwsze pytanie - jakość życia w Pacanowie została oceniona przez większość badanych źle i słabo. Dotyczy to przede wszystkim miejsc pracy w Pacanowie (90 %), parkingów (88%), oferty noclegowej (86%), placów zabaw dla dzieci (83%), oferty kulturalnej (79%) oraz oznakowania ulic (76%). Najwięcej opinii pozytywnych uzyskały sklepy (50%), oferta gastronomiczna (41%), estetyka posesji (40%), oferta sportowo-rekreacyjna (33%), zieleńce (31%), chodniki (29%) oraz oświetlenie ulic (29%).

PYTANIE 2: Czy funkcjonowanie w Pacanowie Europejskiego Centrum Bajki – do którego codziennie przyjeżdża 350 gości - jest szansą rozwoju dla Pacanowa?

Zdecydowana większość badanych (83%) uważa, że funkcjonowanie w Pacanowie Europejskiego Centrum Bajki – do którego codziennie przyjeżdża 350 gości - jest szansą rozwoju dla Pacanowa. 10% badanych nie ma zdania ww. kwestii. Tylko 7% badanych uważa, że funkcjonowanie w Pacanowie Europejskiego Centrum Bajki nie jest szansą rozwoju dla Pacanowa

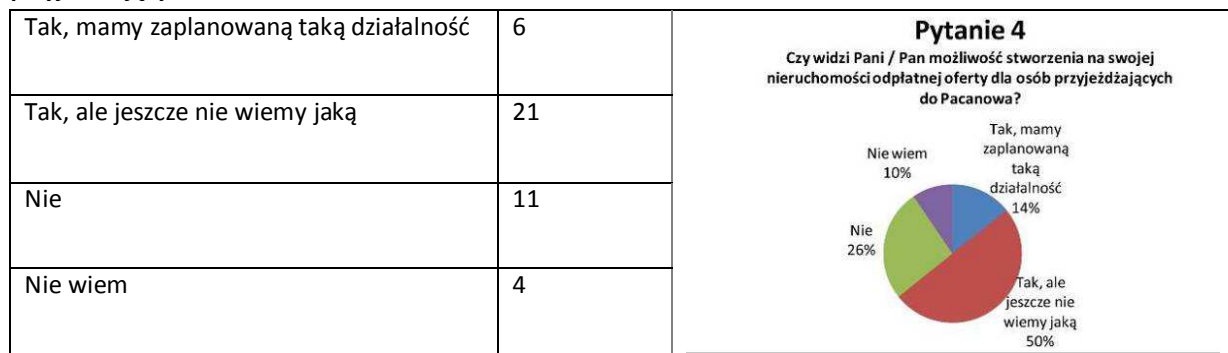
PYTANIE 3: Czy uważa Pani / Pan, że warto inwestować w rozwój oferty turystycznej w Pacanowie?

Zdecydowana większość badanych (91%) uważa, że warto inwestować w rozwój oferty turystycznej w Pacanowie. Tylko 7% badanych uważa, że nie warto inwestować w rozwój oferty turystycznej w Pacanowie. Natomiast 2% badanych nie ma zdania ww. kwestii.

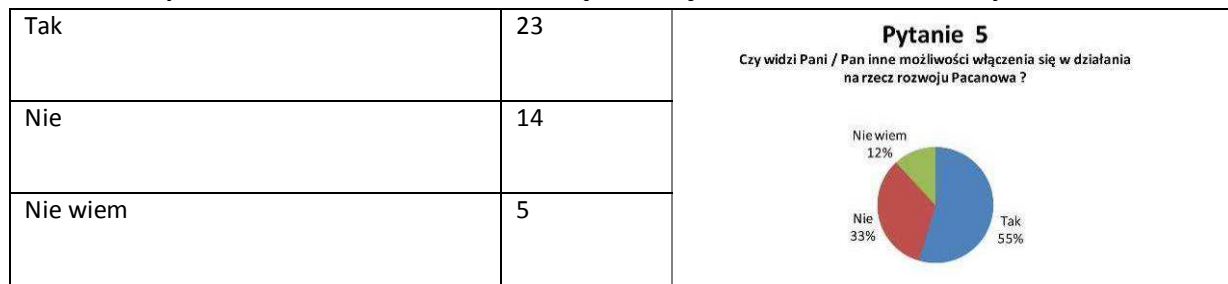

PYTANIE 4: Czy widzi Pani / Pan możliwość stworzenia na swojej nieruchomości odpłatnej oferty dla osób przyjeżdżających do Pacanowa?

Większość badanych (64%) widzi możliwość stworzenia na swojej nieruchomości odpłatnej oferty dla osób przyjeżdżających do Pacanowa. Z tego 14% badanych ma już zaplanowaną taką działalność, a połowa wszystkich badanych (50%) jeszcze nie wie jaka to by miała być działalność. 26% badanych nie widzi możliwości stworzenia na swojej nieruchomości odpłatnej oferty dla osób przyjeżdżających do Pacanowa. Natomiast 10% badanych nie ma zdania ww. kwestii.

PYTANIE 5: Czy widzi Pani / Pan inne możliwości włączenia się w działania na rzecz rozwoju Pacanowa ?

Niewiele ponad połowę badanych (55%) widzi inne możliwości włączenia się w działania na rzecz rozwoju Pacanowa. Jedna osoba wymieniła konkretne działania: dla dzieci wypoczynek, parki wodne. 33% badanych nie widzi innych możliwości włączenia się w działania na rzecz rozwoju Pacanowa. Natomiast 12% badanych nie ma zdania ww. kwestii.

6. PRZEMIANY W PACANOWIE

6.1. Nasadzenia na zgłoszonych do projektu posesjach

Po pierwszej debacie powstała wstępna lista osób i miejsc, które wstępnie zadeklarowały udział w projekcie (patrz załącznik 7). W ramach drugiego spotkania odbył się spacer po Pacanowie. Architekci krajobrazu doradzali uczestnikom spotkania jak można poprawić estetykę posesji, a także jakie funkcje mogą przyjąć dane posesje (kawiarnie, handel własnymi wyrobami, itp.). Po trzeciej debacie ECB podpisało porozumienia z 11 chętnymi mieszkańcami na realizację projektów przemian ich posesji.

W sumie na 11 zgłoszonych posesjach zaprojektowano 873 szt. roślin, w tym 525 szt. bylin, 138 szt. krzewinek, 199 szt. pnączy i 11 szt. krzewów. Zestawienia roślin na posesje opracowały architektki krajobrazu: Katarzyna Łowicka i Beata Gawryszewska. Właściciele dostali wskazówki dotyczące sposobu przygotowania miejsc dla roślin oraz kompozycji rabat. Rośliny zostały zakupione przez Europejskie Centrum Bajki w szkółce Grąbczewscy. Rośliny zostały przywiezione do Pacanowa 4 czerwca 2010r. Rozstawienie roślin na rabatach odbyło się pod profesjonalnym okiem pracowników firmy Argo Atelier. Właściciele nieruchomości odpowiedzialni byli za przygotowanie terenu, posadzenie roślin oraz ich pielęgnację.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

LP	Widok posesji przed wykonaniem nasadzeń (Właściciel posesji, adres) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka	Widok posesji po wykonaniu nasadzeń (lipiec 2010r.) (Skład gatunkowy i ilości projektowanych nasadzeń) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka
1		
	Pan Albański ul. Słupska 10	Byliny: słoneczniczek szorstki, tojeść kropkowana, pysznogłówka ogrodowa, rudbekia błyskotliwa, rozchodnik okazały lub rozchodnik karpacki; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Constance', powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman'; Krzewy: tawuła szara. W sumie 34 szt. roślin
2		
	Pani Mirosława Siwiec ul. Słupska 14	Byliny: przywrotnik ostroklapowy, zawlec wielkokwiatowy, konwalia majowa, narecznica samcza, bodziszek kantabryjski, liliowiec ogrodowy, funkia odm. 'France', 'Patriot' lub inne białoobrzeżone, funkia Siebolda, łubin trwały lub łubin ogrodowy, pióropusznik strusi, niezapominajka błotna lub niezapominajka leśna, piwonia chińska; Krzewinki: barwinek pospolity; Pnącza: bluszcz pospolity, hortensja pnąca; krzewy: lilak Meyera. W sumie 147 szt. roślin
3		
	Posesja sąsiadująca z parkingiem przy siedzibie Stowarzyszenia G5 ul. Słupska 27	Byliny: przywrotnik ostroklapowy, słoneczniczek szorstki, łubin trwały lub łubin ogrodowy, pióropusznik strusi, pysznogłówka ogrodowa, rudbekia błyskotliwa, szalwia omszona, rozchodnik okazały lub rozchodnik karpacki; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Constance', powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman'; Krzewy: lilak Meyera. W sumie 37 szt. roślin

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

LP	Widok posesji przed wykonaniem nasadzeń (Właściciel posesji, adres) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka	Widok posesji po wykonaniu nasadzeń (lipiec 2010r.) (Skład gatunkowy i ilości projektowanych nasadzeń) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka
		
4	Siedziba Stowarzyszenia G5 ul. Słupska 31	Byliny: przywrotnik ostroklapowy, zawilec wielkokwiatowy, konwalia majowa, bodziszek kantabryjski, liliowiec ogrodowy, funkia odm. 'France', 'Patriot' lub inne białobrężone, funkia Siebolda, kosaciec syberyjski, łubin trwały lub łubin ogrodowy, pióropusznik strusi, niezapominajka błotna lub niezapominajka leśna; Krzewinki: barwinek pospolity; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Constance', powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', bluszcz pospolity; Krzewy: hortensja drzewiasta 'Anabelle', lilak Meyera. W sumie 141 szt. roślin.
5		
	Własność gminy Ogrodzenie przy ul. Ogrodowej	Pnącza: powojnik odm. 'Paul Farges', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', winobluszcz pięciolistkowy odm. murowa (tzw. "dzikie wino"). W sumie 22 szt. roślin.
6		
	Pani Gawlik ul. Karska	Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Constance', powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', winobluszcz pięciolistkowy odm. murowa (tzw. "dzikie wino"); Krzewy: lilak pospolity. W sumie 27 szt. roślin.

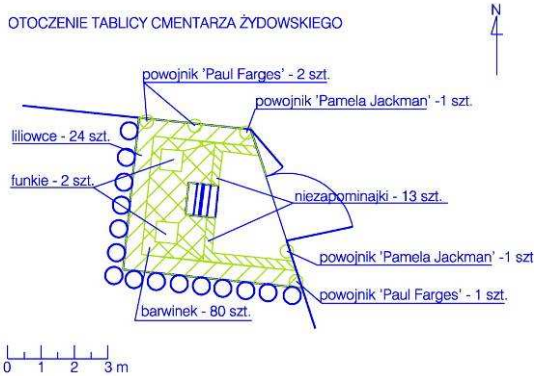

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

LP	Widok posesji przed wykonaniem nasadzeń (Właściciel posesji, adres) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka	Widok posesji po wykonaniu nasadzeń (lipiec 2010r.) (Skład gatunkowy i ilości projektowanych nasadzeń) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka
7		
8	<i>Pan Zdzisław Wróbel ul. Beszowska 481</i>	<i>Pnącza: powojnik odm. 'Paul Farges', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', winobluszcz pięciolistkowy odm. murowa (tzw. "dzikie wino"). W sumie 51 szt. roślin.</i>
		
	<i>Pas zieleni przy dojeździe do bloku obok stacji kontroli pojazdów ul. Beszowska</i>	<i>Byliny: smagliczka skalna, zawilec wielkokwiatowy, rogownica kutnerowata, narecznica samcza, bodziszek czerwony, bodziszek kantabryjski, łubin trwały lub łubin ogrodowy, pióropusznik strusi, niezapominajka błotna lub niezapominajka leśna, kocimiętka Fassena, rudbekia błyskotliwa, szalwia omszona, rozchodnik okazały lub rozchodnik karpacki. W sumie 104 szt. roślin.</i>
9		
	<i>Pani Joanna Kopczyk-Dziekan ul. Oleśnicka 1</i>	<i>Byliny: przywrotnik ostroklapowy, smagliczka skalna, rogownica kutnerowata, bodziszek kantabryjski, liliowiec ogrodowy, piwonia chińska, rudbekia błyskotliwa, rozchodnik okazały lub rozchodnik karpacki, fiołek wonny; Krzewinnki: barwinek pospolity; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Constance', powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman', powojnik odm. 'Paul Farges', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', winobluszcz pięciolistkowy odm. murowa (tzw. "dzikie wino"). W sumie 98 szt. roślin.</i>

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

LP	Widok posesji przed wykonaniem nasadzeń (Właściciel posesji, adres) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka	Widok posesji po wykonaniu nasadzeń (lipiec 2010r.) (Skład gatunkowy i ilości projektowanych nasadzeń) Autor wszystkich zdjęć: K. Łowicka
10		
	<i>Własność gminy. Przy tablicy upamiętniającej cmentarz żydowski. ul. Stopnicka</i>	<i>Byliny: liliowiec ogrodowy, funkia Siebolda, niezapominajka błotna lub niezapominajka leśna; Krzewinki: barwinek pospolity; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman', powojnik odm. 'Paul Farges'. W sumie 124 szt. roślin.</i>
	OTOCZENIE TABLICY CMENARZA ŻYDOWSKIEGO 	<i>Nasadzenia zostały wykonane, ale nie zastosowano się do wskazówek dotyczących przygotowania terenu – m.in. nie zdjęto darniny. W związku z tym większa część nasadzeń nie przetrwała :/</i>
	<i>Projekt zieleni otaczającej pamiątkową tablicę na miejscu cmentarza żydowskiego. Autor: Katarzyna Łowicka</i>	
11		
	<i>Przy Domu Nauczyciela ul. Stopnicka</i>	<i>Byliny: słoneczniczek szorstki, liliowiec ogrodowy, łubin trwały lub łubin ogrodowy, tojeść kropkowana, rudbekia błyskotliwa; Pnącza: powojnik alpejski odm. 'Pamela Jackman', powojnik tangucki odm. 'Lambton Park', winobluszcz pięciolistkowy odm. murowa (tzw. "dzikie wino"). W sumie 88 szt. roślin.</i>

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

6.2. Kwiatowe i wiklinowe dekoracje sfinansowane przez Stowarzyszenie G5

Festiwal Kultury Dziecięcej w Pacanowie od lat był przyczynkiem do udekorowania Pacanowa na przyjazd dzieci. Dekoracje te zwykle były wykonane ze sztucznych materiałów i miały dość jarmarczny charakter. W 2010 roku, po uzgodnieniach pani dyrektor Europejskiego Centrum Bajki, Stowarzyszenia G5 z zespołem ekspertów działających w ramach projektu „Architektura krajobrazu ...” dekoracje zdominowały elementy, które na trwałe mogą wpisać się w krajobraz miasteczka. Wzdłuż głównych ulic Pacanowa rozmieszczono 300 jednakowych skrzynek na kwiaty i wypełniono je jednorocznymi kwiatami. Pojawiły się też kurtyny i dekoracje z wikliny. Kolorystykę skrzynek, dobór kwiatów oraz rozmieszczenie dekoracji przedyskutowano na debatach z mieszkańcami.

Wykonanie dekoracji zostało sfinansowane przez Stowarzyszenie G5 w ramach projektu pod nazwą „U źródeł pełnej mocy – kampania promocji turystycznej gmin południowego Pomorza: Nowego Korczyńska, Pacanowa, Solca – Zdroju, Stopnicy i Wiślicy” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁶

Jednorodne doniczki na ogrodzeniach posesji wzdłuż ulicy Wólczarskiej – widok w stronę Rynku (fot. K. Łowicka)

Doniczki na chodniku przy ulicy Wólczarskiej (fot. K. Łowicka)

Kwiaty w jednorodnych doniczkach wzdłuż ulicy Słupskiej (fot. K. Łowicka)

Doniczki na murku przy banku w Rynku (fot. K. Łowicka)

Wiklinowa przestona przy posesji pani Siwiec (fot. K. Łowicka)

Wiklinowa stała dekoracja z wikliny na terenie przedszkola (fot. E. Winiarska)

⁶ w ramach Działania 2.3 Promocja gospodarcza i turystyczna regionu Osi 2 „Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

6.3. Wiklinowy plac zabaw dla dzieci

Na łące państwa Negów, przy ul Książnickiej 1 – ze względu na fakt, że posesja często gości dzieci, które odwiedzają tu kozy państwa Negów - z inicjatywy Katarzyny Łowickiej i gospodarzy, zamiast nasadzeń zaaranżowano wiklinowy teren zabaw dla dzieci. Koncepcję wiklinowego placu zabaw opracowała arch. kraj. Anna Komorowska (Pracownia k.).

	
Łąka państwa Negów prowadzących agroturystykę Radek ul. Książnicka 2 (fot. K. Łowicka)	Projekt koncepcyjny wiklinowego placu zabaw dla dzieci. Autor: Anna Komorowska, Pracownia K. Projekt został na miejscu zmodyfikowany nieco przez autorkę.

Budowa wiklinowych elementów na placu odbyła się w dniach 14 - 17 lipca 2010r. w ramach Letniej Akademii Architektury Krajobrazu. Na posesji zorganizowano warsztat wikliniarski, pod profesjonalnym okiem pani Beaty Borek, współzałożycielki i członka Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Twórczego „Wiklina”. Materiały (wiklinę, narzędzia, sznurek, farby, rękawiczki) zakupiło Europejskie Centrum Bajki. Plac zabaw zbudowali wspólnymi siłami państwo Nega oraz uczestnicy i prowadzący Letniej Akademii Architektury Krajobrazu.

		
Wyznaczanie labiryntu. Budowa wiklinowego placu zabaw odbywała się w czasie lipcowych upałów (ponad 30 ° C), państwo Nega zbudowali nam orzeźwiającą „deszczownię” (fot. K. Łowicka)	Początki tipi (fot. K. Łowicka)	Zaplatanie labiryntu (fot. K. Łowicka)
		
Zaplatanie labiryntu – c.d. (fot. K. Łowicka)	Zaplatanie labiryntu - cd. (fot. K. Łowicka)	Pani Bogusława Nega pracowała z uczestnikami Letniej Akademii (fot. K. Łowicka)

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

		
Widok z góry na wiklinowy plac zabaw dla dzieci (fot. A. Komorowska /K. Łowicka)	Ścieżka bosych stóp i tipi (fot. K. Łowicka)	
		
Pani Beata Borek, prowadząca warsztat wikliniarski w ramach Letniej Akademii Architektury Krajobrazu, po zakończeniu pracy wręczyła nam na pamiątkę album ze swoimi obrazami.	Pani Bogusława Nega i uczestnicy Letniej Akademii Architektury Krajobrazu w labiryncie (fot. K. Łowicka)	Zabawa po ciężkiej pracy (fot. K. Łowicka)

6.4. Postulaty i pomysły dotyczące działań, jakie należy podjąć w celu „Przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę”

W wyniku trzech debat społecznych oraz spotkań i rozmów z mieszkańcami w czasie trwania Letniej Akademii Architektury Krajobrazu powstała lista postulatów i pomysłów dotyczących działań, jakie należy podjąć w celu „Przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę”. Lista ta została uporządkowana i uzupełniona przez autorkę raportu [w kwadratowych nawiasach znajdują się autorskie postulaty, propozycje i komentarze Katarzyny Łowickiej, które powstały w czasie opracowywania niniejszego raportu⁷].

I. Dodatkowe atrakcje i miejsca dla turystów

Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie stało się jednym z najważniejszych produktów turystycznych województwa świętokrzyskiego. Wg Ankiety, przeprowadzonej w ramach projektu „Architektura krajobrazu ...”, zdecydowana większość badanych (83%) uważa, że funkcjonowanie w Pacanowie Europejskiego Centrum Bajki – do którego codziennie przyjeżdża 350 gości - jest szansą rozwoju dla Pacanowa.

Na debatach i spotkaniach podsumowujących projekt, mieszkańcy stwierdzili, że na terenie Pacanowa trzeba stworzyć dodatkowe atrakcje i miejsca dla turystów. Warto zadbać o to, aby już teraz turyści przyjeżdżający do ECB mogli spędzić w Pacanowie przynajmniej cały dzień pełen atrakcji. Warto rozbudowywać ofertę usługową, gastronomiczną i noclegową, tak aby w przyszłości, kiedy powstanie park bajki przy ECB, Pacanów stał się miejscowością o ofercie kilkudniowego wypoczynku z niezapomnianymi atrakcjami.

Poniżej podano listę atrakcji, które mogłyby powstać w Pacanowie:

Atrakcje w przestrzeni publicznej Pacanowa (inwestycje ze strony urzędu gminy, stowarzyszeń, ECB):

1. Małe figurki figlarnych kózek na głównych ciągach pieszych (analogiczne do wrocławskich krasnoludków – rzeźby różnych kózek, jednolite w skali, kolorze i materiale). Można robić konkursy – kto znajdzie więcej kózek w mieście. Dzieci mogą mieć robione zdjęcia z figurkami. [Można też sprzedawać pamiątki z Pacanowa w formie małych rzeźb kózek, pocztówek, znaczków itp.]
2. Ścieżki spacerowe z miejscami wypoczynku na terenie całego Pacanowa [skwerki i zieleńce z ławeczkami, altankami, fontannami, wodopojami, itp.]
3. [Szlaki turystyczne, ścieżki spacerowo - rowerowe, ścieżki biegowe (również narciarskich) z miejscami wypoczynku i piknikowania w okolicach Pacanowa]
4. Różnego rodzaju imprezy kulturalne, sportowe, uzupełniające kalendarz wydarzeń już organizowanych w Pacanowie

Atrakcje, które mogą tworzyć mieszkańcy w przestrzeni publicznej Pacanowa:

5. Przejazdki ciuchcią [bryczkami i itp.] po Pacanowie
6. Gry terenowe rozgrywane się na terenie całego Pacanowa
7. [Osoby przebrane za bajkowe postaci pozujące do zdjęć z dziećmi]
8. [Przewodnicy, którzy opowiadają/oprowadzają po atrakcjach w Pacanowie i w okolicach]
9. [Ruchome stoiska z owocami, pamiątkami, itp.]

Atrakcje na posesjach prywatnych (wejście odpłatne i/lub możliwość zakupów pamiątek, lokalnych produktów, posiłków, możliwość noclegu i inne usługi turystyczne):

10. Zwiedzanie ciekawie zaaranżowanych posesji
 - ogrody zabaw dla dzieci (tajemnicze ścieżki, labirynty, polanki rekreacyjne, urządzenia zabawowe typu huśtawki, hamaki, kolejki linowe, domki, szataśy, zabawki z wikliny, itp.)

⁷ Przy opracowywaniu zaleceń autorka uwzględniła m.in. wieloletnie i wielokierunkowe działania inwestycyjne i organizacyjne, warunkujące rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i sportowych na obszarze Gminy określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów”

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

- ogrody bajkowe, w których można spotkać osobę, która w ciekawy sposób opowiada dzieciom bajki, miejscowe legendy i opowieści o dawnych czasach. Uzupełnieniem opowiadań mogą być tajemnicze instalacje plastyczne oraz dekoracje kwiatowe nawiązujące do opowydanych bajek
- [ogrody edukacyjne z inwentarzem typu kozy, gęsi, kaczki, kury (nauka rozpoznawania gatunków, zakup mleka, jajek, itp.)]
- [ogrody edukacyjne z różnymi kolekcjami warzyw, zbóż, kwiatów, ziół, krzewów i drzew owocowych (nauka rozpoznawania gatunków, porady ogrodnicze, zakup owoców, warzyw i sadzonek)]
- [ogrody z wydzielonymi i urządzonymi łakami piknikowymi]
- [ogrody z wydzielonymi i urządzonymi łakami do ćwiczeń gimnastycznych, ścieżkami zdrowia, parkami linowymi dla wszystkich grup wiekowych, itp.]

Duże ogrody mogą zawierać kilka ww. atrakcji. W tym celu powinny zostać podzielone na mniejsze wnętrza, gabinety ogrodowe. Przestrzeń ogrodową można wydzielić za pomocą krzewów (do Pacanowa pasują bardziej kwitnące krzewy niż tuje), wiklinowych parawanów, drewnianych trejaży porośniętych pnączami. Ponieważ duże imprezy są w maju i czerwcu - warto w ogrodach wprowadzać rośliny kwitnące wiosną np. rośliny cebulowe (tulipany, narcyze), krzewy (np. forsycje, tawuły szare) i drzewa owocowe.

11. Posesje, na których organizowane są warsztaty edukacyjne i artystyczne dla dzieci /dla rodzin, np:

- „zobacz jak się chleb robi”, „zobacz jak się podkowy robi”, itp.
- warsztaty lalkarskie, [wikliniarskie, ceramiczne, kulinarne]

Warto ukazywać działalność lokalnych rzemieślników, twórców. Dla uatrakcyjnienia oferty można też wprowadzić „rezydenturę twórców” (zapraszać na pewien okres artystów, twórców, którzy będą prowadzić warsztaty artystyczne, robić wystawy swoich dzieł). Można zaprosić np. państwa Buczyńskich ze Ślaskowa.

12. Kawiarnie, cukiernie [z ogródkami] [markowe wyroby cukiernicze]

13. Restauracje, [karczmy, zajazdy] [bajkowe dania]

14. Gospodarstwa agroturystyczne, kwatery prywatne, pensjonaty, [pola namiotowe], itp.

15. Cotygodniowy targ oraz gospodarstwa, w których w określone dni można kupić lokalne produkty, np. chleb, ser kozi, domowe przetwory, ogórki kiszane, miód, itp.

16. [Sklepy i galerie z „markowymi” pamiątkami i lokalnym rzemiosłem]

17. [Wypożyczalnia rowerów (wycieczki do Zborówka, do Słupi)]

18. [Ośrodek jazdy konnej]

Mieszkańcy na trzeciej debacie wymienili miejsca, które już przyciągają turystów w Pacanowie⁸ oraz stworzyli roboczą listę miejsc, które mogłyby w najbliższym czasie zacząć funkcjonować w Pacanowie:

- Zajęcia dla dzieci prowadzone przez panią Bogusławę Negę (czytanie i opowiadanie bajek, nauka robienia kukiełek, szydełkowania, rozpoznawanie drzew)
- Kuźnia na ul. Słupskiej u p. Wójtowicza
- Stolarska i szkółka w p. Słotów na ul. Oleśnickiej
- Masarnia u p. Ramiączków
- Młyn na Biechowskiej
- Muzeum Maszyn Rolniczych

Mieszkańcy stwierdzili, że chcą się wspólnie zorganizować, połączyć działania i stworzyć ciekawą ofertę dla turystów (jeden opowiada bajki, drugi piecze ciasta, ktoś inny robi ser, jeszcze inni gotują obiady, obwożą po okolicach, itp.).

Wg Ankiety, przeprowadzonej w ramach projektu „Architektura krajobrazu ...”, większość badanych (64%) widzi możliwość stworzenia na swojej nieruchomości odpłatnej oferty dla osób przyjeżdżających do Pacanowa. 55% badanych osób widzi też inne możliwości włączenia się w działania na rzecz rozwoju Pacanowa.

⁸ Europejskie Centrum Bajki, Bazylika Mniejsza Św. Marcina, miejsce pamięci Marszałka Piłsudskiego, Dom Kultury Heńka Góry, zabytkowe budynki mieszkalne, młyn i zespół cegielni na ul. Słupskiej; kozy u Państwa Negów oraz na Słupskiej (serek, mleko); w czwartki targ z produktami rolniczymi; Kościół w Zborówku

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

Teraz potrzebne są konkretne deklaracje ze strony mieszkańców, kto chce działać na terenie całego Pacanowa, kto chce coś zorganizować u siebie na posesji (miejsca i dni/godziny otwarcia).

Potrzebny jest też koordynator działań (trzeba żeby ktoś ze wszystkimi porozmawiał, ustalił zasady współpracy i skoordynował działania informacyjno-promocyjne).

II. Działania strategiczne mające wpływ na zrównoważony rozwój Pacanowa, oparty m.in. o rozwój turystyki i rekreacji

Wg Ankiety, przeprowadzonej w ramach projektu „Architektura krajobrazu ...”, zdecydowana większość badanych (91%) uważa, że warto inwestować w rozwój oferty turystycznej w Pacanowie. [Ten kierunek rozwoju gminy został cennie wskazany już w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów” (Biuro Rozwoju Krakowa S.A., 2001). Autorzy Studium stwierdzili m.in. *Turystyka i rekreacja winny być „siłą napędową” rozwoju gospodarczego gminy. Rozwój tej gałęzi aktywności stwarza możliwość powstania dodatkowych i komplementarnych dla rolnictwa atrakcyjnych miejsc pracy generujących rozwój innych działalności np. handlu, rzemiosła, gastronomii, obsługi ruchu tranzytowego oraz dodatkowych źródeł dochodów z inwestycji turystycznych częściowo niezależniących od dochodów z rolnictwa.*

Nie ulega wątpliwości, że sukces gminy zależy od skutecznego i efektywnego zarządzania. Jest ono możliwe wyłącznie wówczas, gdy realizowane są cele podporządkowane jasnej i co ważne akceptowanej społecznie strategii rozwoju. Rozwój gospodarczy i poprawa warunków życia mieszkańców gminy Pacanów zależy m.in. od działań skierowanych na zrównoważone wykorzystanie walorów kulturowych i krajobrazowych gminy oraz wewnętrznego potencjału społeczno – gospodarczego Pacanowa]. Rozwój turystyki i rekreacji w gminie wymaga strategicznych działań, zaangażowania wszystkich stron oraz konkretnego wsparcia dla inicjatywy i przedsiębiorczości mieszkańców.

Proponowane działania, do realizacji przez Urząd Gminy Pacanów, stowarzyszenia i instytucje działające na terenie Pacanowa:

- 1) [Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Pacanów na najbliższe 10 lat - m.in. ustalenie misji, wizji gminy w oparciu o analizę potrzeb i uwarunkowań rozwojowych gminy, określenie celi strategicznych, priorytetów i kierunków działania oraz harmonogramu realizacji strategii. Opracowanie strategii rozwoju gminy jest warunkiem koniecznym przy pozyskiwaniu środków finansowych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej]]
- 2) [Pozyskanie środków unijnych na rozwój Pacanowa – projekty gminne, projekty stowarzyszeń i projekty indywidualne]
- 3) [Pozyskanie partnerów publicznych i prywatnych do realizacji zadań inwestycyjnych i organizacyjnych w Pacanowie]
- 4) [Opracowanie zintegrowanego programu promocji gminy, który miałby na celu stworzenie turystycznego i ekologicznego wizerunku gminy]
- 5) [Opracowanie programu rozwoju marki lokalnej; Rejestracja znaku „Koziołka” dla produktów lokalnych]
- 6) [Stworzenia systemu preferencji podatkowych dla podmiotów gospodarczych rozwijających działalność w obrębie branż wpisujących się w lokalną specyfikę]
- 7) Powołanie koordynatora działań mających na celu wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej Pacanowa. Osoba ta powinna koordynować i wspierać wszystkie działania prowadzone w Pacanowie przez mieszkańców, organizacje, instytucje (w tym ECB) i oczywiście przez urząd gminy.
- 8) [Szkolenia dla mieszkańców z zakresu marketingu i reklamy mające na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na bazie lokalnej marki (jak stworzyć strategię rozwoju firmy, jak napisać biznes plan, jak promować swoją działalność)]
- 9) Szkolenia profilowane np. dla osób chcących otworzyć gospodarstwo agroturystyczne, [dla animatorów kultury]
- 10) [Doradztwo dla mieszkańców, m.in. w zakresie: jak pozyskać pieniądze na rozwój firmy lub na konkretny projekt]

- 11) Upowszechnianie wśród mieszkańców informacji o instytucjach, które oferują bezpłatne lub dofinansowane z UE szkolenia dla przedsiębiorstw oraz dla osób planujących własną działalność gospodarczą. Warto zachęcać mieszkańców do korzystania m.in. z portali internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), m.in. z portalu edukacyjnego dla małych i średnich przedsiębiorstw umożliwiającego dostęp do bezpłatnych szkoleń internetowych (e-learning): www.akademiaparp.gov.pl, z portalu o szkoleniach: www.inwestycjawkadry.info.pl, portalu innowacji: www.pi.gov.pl.
- 12) [Konkurs na zorganizowanie gier terenowych na terenie Pacanowa - sfinansowanie najlepszych pomysłów (praca animatorów, opracowanie i zakup materiałów tj. plansze do gry, fanty, nagrody, promocja gry, np. strona www, ulotki)]
- 13) Organizacja cyklicznych imprez i widowisk kulturalnych, sportowych itp. najlepiej kilkudniowych. Kontynuacja obecnych imprez [i nowe widowiskowe wydarzenia (np. zlot balonów na ogrzane powietrze)]. Angażowanie do organizacji tych imprez lokalnych stowarzyszeń i społeczności lokalnej
- 14) Promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu i producenta ekologicznej żywności.
- 15) Zorganizowanie na terenie Gminy sieci informacji turystycznej o możliwościach noclegowych (również dla kuracjuszy dziennych z Solca-Zdroju), gastronomicznych oraz dostępnych (całorocznie lub okresowo) atrakcjach turystycznych, wypoczynkowych i sportowych – główny punkt informacyjny powinien funkcjonować w Pacanowie
- 16) Przetarg / konkurs na opracowanie i wydanie przewodnika z ww. informacjami turystycznymi oraz stała jego aktualizacja. [Przewodnik oraz aktualna oferta Pacanowa powinny być dostępne na stronach internetowych, m.in. Urzędu Gminy Pacanów, ECB oraz Stowarzyszenia G5 oraz w punktach informacji turystycznej].
- 17) Przetarg / konkurs na opracowanie i wydanie mapy Pacanowa z informacją o stałych (i sezonowych) atrakcjach w przestrzeni publicznej i prywatnej, m.in.: ścieżki turystyczne ukazujące zabytki i obiekty warte zwiedzenia, zobaczenia (ECB, Bazylika Mniejsza Św. Marcina, miejsce pamięci Marszałka Piłsudskiego, zabytkowe budynki mieszkalne, Dom Kultury Heńka Góry, młyn i zespół cegielni na ul. Słupskiej; Kościół w Zborówku, Pałac Radziwiłłów w Słupi, itp.), ścieżki spacerowe z miejscami wypoczynku; zieleńce i skwery; gospodarze, którzy zapraszają turystów do odwiedzin (ogrody, zajęcia edukacyjne, warsztaty, wystawy, produkty rolnicze, itp.); baza gastronomiczna, usługowa i noclegowa; w czwartki targ z produktami rolniczymi; kalendarz stałych imprez kulturalnych i sportowych, itp.' a także punkty informacji turystycznej, parkingi i nazwy wszystkich ulic. [Mapa powinna być wydana w formie kieszonkowej oraz w formie tablic informacyjnych. Mapa powinna być dostępna na stronach internetowych, m.in. Urzędu Gminy, ECB oraz Stowarzyszenia G5, na tablicach informacyjnych na terenie Pacanowa oraz w punktach informacji turystycznej (w formie kieszonkowej). Do czasu powstania mapy na stronach internetowych, Urzędu Gminy i ECB można umieścić linki do map turystycznych: <http://www.gps.stowarzyszenieg5.pl/> oraz <http://swietokrzyskie.tourism.pl/pacanow/full/index.php>]

III. Działania z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego mające wpływ na zrównoważony rozwój funkcjonalno-przestrzenny Pacanowa oraz na kształtowanie ładu przestrzennego w Pacanowie

[Zrównoważony rozwój funkcjonalno-przestrzenny Pacanowa wymaga spójnych działań planistycznych i projektowych oraz długookresowej polityki gospodarowania nieruchomościami. Tylko takie działania zapewnią, że miasteczko zyska ład przestrzenny i wyjątkowy charakter. Wprowadzenie ładu przestrzennego w Pacanowie – wiąże się z takim ukształtowaniem przestrzeni, które stworzy harmonijną całość oraz uwzględni w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne].

Uzyskanie wyjątkowego charakteru przestrzeni publicznej i prywatnej Pacanowa wiąże się m.in. z realizacją kluczowych projektów w przestrzeni publicznej (wymienionych w niniejszym rozdziale) oraz z wprowadzeniem na terenie całego Pacanowa wspólnych motywów, ustalonych na debatach społecznych.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Proponowane działania, do realizacji przez Urząd Gminy Pacanów, stowarzyszenia i instytucje działające na terenie Pacanowa:

- 18) Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Pacanowa - ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy (zakres ustaleń MPZP przedstawiono w Załączniku 10).
- 19) [Do czasu ustalenia MPZP Pacanowa konsekwentna realizacja ustaleń „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów” m.in.:
 - egzekwowanie ogólnych zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu oraz szczegółowych zasad zagospodarowania i kierunków działania dla obszarów strategicznych
 - ustalenie dla obszaru historycznego centrum mieszkaniowo-usługowego Pacanowa (M.H.) spójnych i konsekwentnych zasad kształtowania zabudowy i rozwoju zainwestowania, stanowiących uzupełnienie ustaleń podanych w Studium (m.in. ustanowienie stref ochrony zabytkowego układu przestrzennego z opracowaniem wytycznych urbanistycznych, architektonicznych i konserwatorskich, obowiązujących w procesie projektowo realizacyjnym oraz prowadzenie systematycznych robót zabezpieczających i koordynujących prace z zakresu konserwacji i rewitalizacji obiektów zabytkowych i wartościowych dla kultury w obrębie zabudowy staromiejskiej)
 - egzekwowanie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym ochrony krajobrazu
- 20) [Pozyskanie partnerów i środków finansowych do realizacji konkretnych projektów]
- 21) [Projekt kolorystyki obiektów budowlanych oraz pokrycia dachów – zwłaszcza dla budynków przy głównych drogach Pacanowa, graniczących ze strefą publiczną (budynki państwowe i prywatne)] – w ramach ustaleń MPZM lub jeśli się da wcześniej
- 22) [Określenie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane] – w ramach ustaleń MPZM lub jeśli się da wcześniej
- 23) [Aktualizacja i uszczegółowienie Planu Odnowy Miejscowości Pacanów na lata 2009-2016 - modyfikacja sposobu realizacji obecnych zadań i nowe zadania]
- 24) Likwidacja nadziemnych linii infrastruktury technicznej (poprowadzenie sieci podziemnej)
- 25) [Wydzielenie i uzbrojenie terenów pod inwestycje (m.in. inwestycje publiczne, działki budowlane)]
- 26) Projekt i budowa oraz oznakowanie dodatkowych parkingów i toalet publicznych w Pacanowie
- 27) Konkursy / przetargi na opracowanie kompleksowych projektów zagospodarowania terenu⁹:
 - [Projekt zaaranżowania strefy publicznej elementami małej architektury, systemem tablic i znaków informacji turystycznej oraz zielenią (ławki z oparciami, pergole, trejaże, figurki figlarnych kózek, wodopoje, fontanny, latarnie, kosze na śmieci, stojaki na rowery, wiklinowe kurtyny + znaki i tablice systemu informacji turystycznej z podobizną Koziołka Matołka, opisane w dalszej części tekstu + donice i rabaty z kwiatami, pnączami i krzewami). Mała architektura powinna mieć spójną stylistykę – np. taką jak na jest przy ul. Szkolnej. Zieleni powinna być prosta w utrzymaniu i powinna służyć poprawie estetyki.]
 - Projektu modernizacji Rynku (w tym zieleńca) [Warto opracować lepszy układ funkcjonalno-przestrzenny całego Rynku. Pacanowski Rynek powinien być wyjątkowy i wyróżniać się spośród innych rynków w Polsce. Według autorki, inspiracją przy tworzeniu programu zieleńca w Rynku mogą być idee zapisane w logo ECB (4 strefy: kultura, ekologia, zabawa i edukacja)]
 - Projekt zagospodarowania terenu Parku Akademia Bajki w Pacanowie wraz z określeniem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych dla terenu i z koncepcją architektoniczną zespołu obiektów przewidzianych na terenie Parku – na podstawie koncepcji wypracowanej przez architektów krajobrazu i młodzież w czasie warsztatów projektowych Letniej Akademii Architektury Krajobrazu (inwestor: ECB)
 - Projekt modernizacji placu przy kościele Św. Marcina oraz skwerku przy pomniku Marszałka Piłsudskiego)
 - Projekt zagospodarowania terenu byłego cmentarza żydowskiego

⁹ koncepcja, projekt budowlany, projekt wykonawczy, Szczegółowe Specyfikacje Techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych, kosztorys inwestorski i ofertowy

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

- Projekt zagospodarowania skweru przy ul. Słupskiej / ul. Bocznej
- Projekt zagospodarowania skweru przy ul. Słupskiej / ul. Ogrodowej
- [Projekt zagospodarowania zieleni otoczenia Stadionu przy ul. Słupskiej]
- [Projekt ścieżek spacerowych, biegowych, rowerowych oraz szlaków turystycznych na terenie Pacanowa i jego okolic wraz z projektem zagospodarowania miejsc wypoczynkowych i piknikowych przy ww. ścieżkach i szlakach. Wyposażenie m.in. w stojaki na rowery, ławeczki, kosze na śmieci]

28) Realizacja ww. inwestycji wg opracowanych projektów

29) Projekt, wykonanie i montaż serii małych figurek figlarnych kózek w przestrzeni publicznej Pacanowa - motywu charakterystycznego dla całego Pacanowa [Ważne jest, aby rzeźby przedstawiały kózki w różnych figlarnych pozycjach. Rzeźby powinny odwzorowywać naturalną fizjonomię zwierząt i być w jednej skali. Figurki muszą być wykonane z jednorodnego, szlachetnego materiału, np. z mosiądzu. Kózki muszą być dobrze przytwierdzone do nawierzchni chodników i placików].

30) Konkurs na projekt oraz realizacja instalacji plastycznych witających gości Pacanowa przy wjazdach do miasteczka: przy skrzyżowaniu ul. Wójczańskiej z drogą krajową nr 73, [przy skrzyżowaniu ul. Karskiej z drogą krajową nr 79], np. pnie drzew owinięte kolorowym materiałem [docelowo wszystkie wjazdy]

31) Kontynuacja corocznej dekoracji przestrzeni publicznej Pacanowa kompozycjami roślinnymi. Wspólny motyw dla całego Pacanowa: jednoroczne kwiaty w jednorodnych skrzynkach i donicach przy Rynku oraz wzdłuż głównych ulic Pacanowa:

- Donice i skrzynki balkonowe z kolorowymi kwiatami – mogą być zawieszane na ogrodzeniach i balustradach balkonów, stawiane na parapetach, murkach, gankach i balkonach, podwieszane pod oknami.
- Jedna kolorystyka skrzynek na kwiaty (jasny brąz /terakota) i donic (kremowe).
- Kompozycja kwiatów taka sama we wszystkich pojemnikach. Do obsadzeń trzeba wybierać najbardziej wytrzymałe gatunki i odmiany roślin ozdobnych.

32) Kontynuacja wprowadzania w przestrzeni publicznej Pacanowa wiklinowych kurtyn, przegród oraz dekoracji jako motywu powtarzającego się w całym Pacanowie.

33) Opracowanie i budowa systemu znaków i tablic informacyjnych z podobizną Koziółka Matołka (spójnych graficznie i materiałowo):

- Znaki kierujące do Pacanowa i ECB - przy drodze krajowej nr 73 [Busko Zdrój, Stopnica, skrzyżowanie z ul. Wójczańską w Pacanowie, Słupia - rondo, Szczucin] oraz przy drodze krajowej nr 79 [Nowy Korczyn, Słupia - rondo, skrzyżowanie z ul. Słupską, skrzyżowanie z ul. Karską, skrzyżowanie z ul. Książnicką, Połaniec]
- W Pacanowie znaki kierujące turystów i wycieczki na parkingi dla autokarów / samochodów osobowych, [m.in. przy ul. Krótkiej przy Rynku, przy skrzyżowaniu ul. Słupskiej i ul. Karskiej, przy ul. Radziwiłłowski]
- Tabliczki z nazwami ulic oraz tabliczki z numerami domów w Pacanowie
- Tablice informacyjne z mapą atrakcji w Pacanowie i okolicach [przy parkingu koło kościoła, przy parkingu na tyłach urzędu gminy, przy ECB, przy nowej siedzibie urzędu gminy w Rynku]

Proponowane działania, do realizacji przez wszystkich mieszkańców Pacanowa:

34) Poprawa estetyki własnych posesji i budynków (m.in. porządku wokół domu i wzdłuż ogrodzenia; usunięcie suchych i chorych drzew i krzewów; [stosowanie się do zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu określonych w Studium oraz w opracowaniach miejscowych; przy remontach elewacji budynków trzymanie się uzgodnionej dla całego Pacanowa kolorystyki elewacji])

35) Wprowadzanie na własnych posesjach, budynkach, ogrodzeniach, balkonach, itp. motywów wspólnych dla całego Pacanowa - w strefie widocznej z przestrzeni publicznej

- Kolorowe rabaty/„łączki” między domami a chodnikiem. Byliny (wieloletnie) m.in.: fiołek, smagliczka, rogownica, żagwin, rutbekia, bergenia, łubin ogrodowy, w cieniu: konwalia, paproć oraz gatunki posadzone w ramach projektu na 11 posesjach (patrz tabela w rozdziale 6.1.). Jednoroczne i dwuletnie m.in.: niezapominajka, kosmos, niskie słoneczniki, aksamitka, maciejka, malwa oraz w półcieniu i cieniu: niecierpek.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

- Pnącza na ogrodzeniach, murach, ścianach oraz na balkonach: np. winobluszcz, clematis, hortensja pnąca, bluszcz wieczniezielony
- Dyskretne motywy bajkowe, np. kompozycje wykonane z kwiatów i pnączy lub rzeźby/płaskorzeźby/wycinanki z naturalnych materiałów, np. z wikliny, drewna, kamienia, itp. (w naturalnym kolorze!)
- Okiennice przy oknach od frontu
- Ganki, altanki wzorowane na lokalnej stylistyce

WIZUALIZACJA PROPOZYCJI I POMYSŁÓW

Poniżej przedstawione zostały zdjęcia miejsc i elementów w Pacanowie, które są warte uwagi, a także inspiracje z innych miast w Polsce i Europie, które były prezentowane na debatach społecznych. Zdjęcia wraz z podpisami stanowią wizualizację propozycji i pomysłów autorki oraz uczestników debat.

Bajkowe dekoracje na wierzbach przy ul. Wójczańskiej przygotowane przez profesjonalnego scenografa na jeden z pierwszych Festiwali Kultury Dziecięcej w Pacanowie (fotografię udostępniła pani Mirosława Siwiec) – A może kolorowe wierzby w Pacanowie mogą być znakiem rozpoznawczym corocznego festiwalu?

Wjazd do Pacanowa ulicą Wójczańską – Ładny widok na kościół Św. Marcina – A może słupy z siecią napowietrzną znikną w przyszłości? A może warto podkreślić to miejsce jednorodnym kobiercem z kwiatów (wiosną cebulowych, np. narcyzów, szafirków, tulipanów, latem jednorocznych kosmosów lub niskich słoneczników) lub ozdobnych traw?

Ulica Słupska, a także inne ulice Pacanowa zamykają się widokiem na zabytkowy kościół Św. Marcina, Sanktuarium Cudownego Pana Jezusa Konającego, od 2008r. Bazyliki Mniejszej (z wieży kościoła co godzinę wygrywane są melodie tradycyjnych pieśni kościelnych). Kościół jest ważną dominantą w założeniu urbanistycznym miasta - Może zostanie ustalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla Pacanowa, w którym ustali się obowiązujące warunki rozwoju z zachowaniem ładu przestrzennego?

Europejskie Centrum Bajki i kościół Św. Marcina to dwa najbardziej znane obiekty w Pacanowie – Wszyscy pragną, aby w przyszłości dołączył do nich park bajki

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Skwer przy kościele z miejscem pamięci – A może warto zastanowić się jak poprawić ład przestrzenny tego ważnego miejsca w Pacanowie?

Restauracja bajkowa przy ul. Szkolnej obsługuje obecnie prawie wszystkie wycieczki zwiedzające wystawę w ECB. Jako jedyny obiekt usługowy w Pacanowie, restauracja ma duży parking dla gości i atrakcje dla dzieci – Warto brać przykład z tak dobrze pomyślanej działalności - A może w przyszłości jaskrawy kolor elewacji zmieni się na delikatniejsze barwy (np. podobne do kolorystyki elewacji ECB)? Może wokół obiektu pojawi się roślinność (np. donice z kwiatami, niskimi krzewami i pnączami, które nie wymagają dużo miejsca)? Może pojawi się więcej takich miejsc otwartych na obsługę turystów?

Pięknie odnowiona kamienica w Rynku – A może już za rok restauracja i baza noclegowa o wysokim standardzie? A może podobna kolorystyka elewacji powinna być na całym Rynku? Widok zaburza słup z liniami napowietrznymi - A może wkrótce słupy znikną, a wszystkie ulice Pacanowa zyskają kameralne latarnie?

Zieleniec w Rynku – A może w przyszłości zostanie uporządkowany i wzbogacony układ funkcjonalno-przestrzenny Rynku? Może zieleniec uzyskać nowe funkcje, ciekawszą kompozycję i formę?

We Wrocławiu pojawiły się krasnoludki. Urocze małe, mosiężne figurki różnych krasnoludków stały się dodatkową atrakcją w mieście - A może w Pacanowie dzieci będą cieszyć się ze spotkania z rzeźbami małych, figlarnych kózek?

Bajeczna gmina Malmo w Szwecji - W okresie świątecznym na drzewach zawieszają tam np. lampki w formie prezentów. W Pacanowie, w Rynku prezenty na drzewach też mogą cieszyć :)

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Płaska ściana budynku z paroma oknami została pomalowana tak, aby stworzyć złudzenie wesołej kamienicy. Namalowano dach, balkony pełne wesołego towarzystwa, okiennice, firanki oraz inne elementy, np. zegar (Francja, Cannes) – W Pacanowie jest wiele ślepych ścian, które można by podobnie ożywić!

Ławki, kosze na śmieci oraz małe altanki przy ul. Szkolnej (od niedawna ul. Kornela Makuszyńskiego) – A może w przyszłości altanki obrosną pnącza, a na rabatach pojawią się kwiaty? Warto zachować jedną stylistykę elementów małej architektury w całym Pacanowie

Bajkowy mały domek z ganeczkiem i ogródkiem – A może kiedyś sklepik z ludowymi pamiątkami?

Dom Kultury Heńka Góry – miejsce spotkań w pięknym ogrodzie – A może w przyszłości powstanie w Pacanowie więcej takich uroczych miejsc?

W Domu Kultury Heńka Góry gromadzone są ślady miejscowej historii i tradycji (macewy ze zniszczonego cmentarza żydowskiego, zdjęcia i filmy ukazujące mieszkańców, tradycyjne narzędzia rolnicze, zbudowano też piec do wypieku chleba) – warto tę działalność rozwijać i wspierać! A może warto wydać album o Pacanowie, widokówki prezentujące tutejszą historię?

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Domki z przedogródkami przy ul. Mlecznej – A może kiedyś kawiarenki i restauracyjki? Turysta chętnie zapłaci za dobrą kawę, domowe ciasto, naleweczkę, domowy obiad... A może gospodynie urządzić dla dzieci warsztaty kulinarne?

Willa z ogrodem przy ul. Słupskiej – A może będą tam kiedyś kwatery prywatne?

Pięknie przystrzyżony żywopłot przy ul. Szkolnej oddziela część prywatną ogrodu od ulicy, podkreślając jednocześnie kolejny, ładny budynek – A może w przyszłości będzie więcej takich rozwiązań w Pacanowie? Nieestetyczne betonowe ogrodzenia można obsadzić pnąciami lub zastąpić siatką z żywopłotem.

Prosta i estetyczna kompozycja kwiatowa (rogownica i smagliczka) przy Placówce opiekuńczo-wychowawczej Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek przy ul. Radziwiłłówny – A może proste w utrzymaniu rabaty pojawią się też w innych miejscach Pacanowa?

Numery domów z Koziołkiem - A może wszystkie domy w Pacanowie będą mieć wkrótce sympatycznego Koziołka na tabliczce? Warto ustalić jedną stylistykę tabliczek. Koziołek może być w ukazany w różnych pozycjach :)

Malowniczy sad wiosną przy ul. Karskiej - A może kiedyś będzie można tu dowiedzieć się na warsztatach edukacyjnych o procesie powstawania owoców i kupić owoce prosto z drzewa?

Obok ECB, na ul. Karskiej znajduje się gospodarstwo z różnego rodzaju inwentarzem zwierzęcym (piękne kaczki, gęsi, itp) – A może w przyszłości w Pacanowie tego typu gospodarstwa będą zapraszać gości z miasta na zajęcia edukacyjne dot. znajomości zwierząt gospodarskich? Możliwość obcowania ze zwierzętami gospodarskimi jest ciekawą atrakcją dla rodzin z miasta

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Piękne siedlisko w okolicach ul. Radziwiłłówki – A może kiedyś kolejne gospodarstwo agroturystyczne? Tradycyjne gospodarstwo z ogrodem, inwentarzem i ciekawymi okolicami to wymarzone miejsce wypoczynku dla ludzi z miasta. Turysta doceni warzywa i owoce prosto z ogrodu, miejscowy chleb, mleko, sery, smalec... Malowniczy dom z kwiatowym ogrodem, sadem, drewnianym płot to sielankowy obraz warty uwiecznienia – A może urządzać w Pacanowie plenery malarskie, fotograficzne, itp.?

Kozy w Pacowie są w gospodarstwie agroturystycznym przy ul. Książniczkiej, pasą się też m.in. na tyłach ul. Słupskiej przy projektowanym parku bajki (fot. B. Gawryszewska) – A może kóz powinno być więcej w Pacanowie? Przecież mleko, sery kozie, bułki i ciastka w kształcie koziołka i inne pamiątki od kózki (np. podkówki) mogą być najpopularniejszym produktem pacanowskim

Ogławiane wierzyby to wizytówka tradycyjnej wsi polskiej. Element charakterystyczny m.in. dla Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – A może poprowadzić ścieżki spacerowe wzdłuż wierzb pacanowskich? Ciąg spacerowy przydałby się zgłasza wzdłuż cieku wodnego między ECB a Stadionem

Pleciony płótek wierzbowy przy ul. Biechowskiej – A może ktoś poprowadzi w Pacanowie warsztaty wikliniarskie?

Zdjęcie archiwalne wiatraka w Pacanowie przy ul. Stopnickiej. Wiatrak typu holenderskiego został wzniesiony przez Michała Zasuchę. Do 1971 był własnością córki właściciela Genowefy Siwiec. Obecnie wiatrak stoi na terenie Muzeum Wsi Kieleckiej. (Źródło: www.pacanow.tbu.pl. Strona główna > Archiwum > Wiatrak z Pacanowa)

Zrekonstruowany wiatrak holenderski z Pacanowa w Muzeum Wsi Kieleckiej (zabytek drewniany z 1918r.) – A może zrekonstruować wiatrak również w Pacanowie? (fot. www.mwk.com.pl)

Zabytkowy młyn przy ul. Słupskiej, obecnie nieużytkowany – A może w przyszłości hotel, restauracja, centrum konferencyjno-szkoleniowe lub inna potrzebna funkcja?

Pełnowymiarowy stadion piłkarski z trybunami (GLKS Zorza Tempo) oraz plac z torem dla modeli samochodów spalinyowych sterowanych radiem. Stadion jest miejscem wielu imprez ogólnopolskich, powiatowych, gminnych i lokalnych. – A może w przyszłości dosadzone zostaną tu

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

		drzewa, dające cień i osłonę od wiatru?
		
<i>Zabytkowy zespół cegielni przy ul. Słupskiej - założenie o wysokich walorach historycznych, poznawczych i architektonicznych w dziedzinie budownictwa przemysłowego - A może tak jak sugerują autorzy Studium uwarunkowań ... dla gminy Pacanów” - ze względu na oryginalną formę architektoniczną – przekształci się ten zespół np. w centrum informacyjno-muzealne.</i>		<i>Glinianka na terenie przy zabytkowej cegielni przy ul. Słupskiej – A może w przyszłości całoroczny park rozrywki z kolejkami, mini stokiem narciarskim i innymi atrakcjami dla rodzin...</i>
		
<i>Ciuchcie, bryczki, riksze, itp. mogą obwozić grupy turystów po Pacanowie i okolicach</i>		<i>W okolicach Pacanowa znajduje się wiele ciekawych zabytków. Np. tylko 5,1 km od Pacanowa, w Zborówku jest jeden z najstarszych zachowanych kościołów drewnianych w Polsce, a na pewno najstarszym o pewnym datowaniu (kościół wzniesiony został w 1459 r.) - A może w Pacanowie zorganizować wypożyczalnię rowerów dla turystów? Może powstanie mapa z atrakcjami w okolicach? (fot. www.kielce.opoka.org.pl)</i>

7. PODSUMOWANIE PROJEKTU

Realizacja projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" zainicjowała wspólne działania na rzecz przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę. W proces ten zaangażowali się mieszkańcy Pacanowa – młodzież gimnazjalna oraz osoby dorosłe (m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych i władz lokalnych, przedsiębiorcy, osoby prywatne, pracownicy Europejskiego Centrum Bajek), eksperci - architekci krajobrazu z Warszawy i Krakowa oraz przedstawiciele Stowarzyszenia „Delta” z Bałtowa, studenci kierunku Architektura Krajobrazu w Warszawie, licealistki z LO plastycznego z Kielc oraz koordynatorzy merytoryczni z Warszawy i Ostrowca Świętokrzyskiego.

W wyniku cyklu debat społecznych, warsztatów projektowych oraz indywidualnych rozmów i analiz, wspólnie wypracowaliśmy wizję przeobrażenia przestrzeni publicznej i prywatnej Pacanowa w przestrzeń atrakcyjną i przyjazną dla mieszkańców i turystów. Opracowaliśmy projekty koncepcyjne dla parku bajki oraz propozycje dla wybranych posesji. Stworzyliśmy listę pomysłów, postulatów i zadań służących dalszemu rozwojowi Pacanowa i jego mieszkańców. Zrealizowaliśmy też pierwsze wyznaczone zadania.

Miernikiem sukcesu projektu będzie ilość zadowolonych gości oraz rozwój przedsiębiorczości i poziomu życia mieszkańców¹⁰

Materialnymi efektami projektu są:

- I. Przemiany w krajobrazie Pacanowa:
 - Nasadzenia na 11 posesjach (patrz rozdział 6.1.)
 - Kwiatowe i wiklinowe dekoracje (patrz rozdział 6.2.)
 - Wiklinowy plac zabaw dla dzieci przy ul. Książniczkiej (patrz rozdział 6.3.)
- II. Inwentaryzacja istniejącego zadrzewienia oraz ocena stanu zdrowotnego drzew i krzewów, znajdujących się na działkach nr. 1657, 1818 należących do Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie
- III. Koncepcja parku bajki na przeciwko siedziby Europejskiego Centrum Bajki
 - Trzy koncepcje wstępne: „Park sześciu zmysłów”, „Akademia Bajki”, „Park 120 Przygód” (patrz rozdział 4.2.)
 - Koncepcja finalna parku bajki „Akademia Bajki” (patrz rozdział 4.4.)
- IV. Materiały informacyjno-promocyjne: Ulotki i plakaty (patrz załącznik 2).
- V. Materiały informacyjno-educacyjne:
 - Wystawa plenerowa (patrz załącznik 3)
 - Folder prezentujący wyniki wypracowane w ramach projektu
 - Film edukacyjny, dokumentujący proces twórczego przeobrażania Pacanowa przez jego mieszkańców w bajkową miejscowość. Autorzy: Dorota Petrus i Bogdan Łęcznar, Baza Grupa Medialna. Premierowy pokaz filmu odbył się 22 listopada 2010r. w Europejskim Centrum Bajki.
 - Brandbook tj. Księga Marki, w której znajdują się zasady wg których mieszkańcy będą mogli podnosić estetykę i wprowadzać bajkowe elementy w zewnętrzną szatę swoich posesji
- VI. Niniejszy Raport z realizacji projektu, zawierający m.in.:
 - Relację z przebiegu debat społecznych i Wakacyjnej Akademii Architektury Krajobrazu (rozdział 3 i 4)
 - Wyniki ankiety wśród mieszkańców na temat postrzegania Europejskiego Centrum Bajki, poziomu zadowolenia z jakości życia i perspektyw na przyszłość w Pacanowie (rozdział 5)
 - Prezentację przemian w Pacanowie, wynikających z realizacji projektu (rozdział 6.1, 6.2, 6.3.)
 - Listę propozycji i pomysłów dotyczących działań, jakie należy podjąć w celu „Przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę”, wypracowaną wspólnie przez mieszkańców Pacanowa i ekspertów, uzupełnioną o propozycje i komentarze autorki raportu (rozdział 6.4.)

Niematerialnymi efektami projektu są:

- VII. Aktywizacja społeczna

¹⁰ *stwierdzenie koordynatora merytorycznego projektu - Wojciecha Grąbczewskiego z notatki z debaty w dniu 9 maja 2010r.*

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

- VIII. Promocja Pacanowa jako miasteczka otwartego na dialog z mieszkańcami i młodzieżą, zdecydowanego na rozwój z poszanowaniem kultury miejsca
- IX. Wiedza i doświadczenie zdobyte w czasie trwania projektu
- X. Inspiracje wyniesione z wycieczek i spotkań

XI. Wizja Pacanowa

Autorka raportu, po wyobrażeniu sobie, że zostaną wdrożone w życie propozycje i postulaty dotyczące przeobrażenia Pacanowa w bajkową krainę oraz że dojdzie do realizacji parku „Akademia Bajki” - pokusiła się o sformułowanie wizji rozwoju Pacanowa za 10 lat. Jest ona następująca:

W 2020 roku gmina Pacanów w wyniku podjętych działań mających na celu wykorzystanie obecności Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie, bogatego dziedzictwa kulturowego gminy i wewnętrznego potencjału społeczno - gospodarczego przeobrazi się w zamożną, dobrze rozwijającą się gminę, przyjazną mieszkańcom, turystom oraz otwartą dla inwestorów. Pacanów stanie się krainą, w której spełniają się marzenia dzieci z całego świata.

Ww. wizja rozwoju Pacanowa jest realna, jeśli mieszkańcy, przedsiębiorcy, stowarzyszenia, radni Gminy Pacanów oraz instytucje takie jak ECB, Urząd Gminy Pacanów, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego będą nadal współpracowali i wykazywali się kreatywnością. Warto też zapraszać do współpracy kreatywnych przedsiębiorców i twórców z poza Pacanowa, a także włączać w działania zdolną młodzież.

Do realizacji ww. wizji ważne jest, aby mieszkańcy gminy Pacanów, a zwłaszcza władze samorządowe utwierdzili się w przekonaniu, że warto wykorzystać obecność turystów odwiedzających ECB i inwestować w rozwój Pacanowa, ponieważ przyspieszy on rozwój całej gminy. Ciekawa oferta i przestrzeń Pacanowa przyciągnie większą ilość turystów, którzy zatrzymają się na dłużej w miasteczku. Wzrośnie ilość miejsc pracy w obsłudze turystycznej. Wzrost ilości turystów odwiedzających Pacanów wpłynie też na wzrost zainteresowania bazą gastronomiczną, usługową i noclegową w całej gminie.

Rozpowszechnienie w regionie walorów turystyczno-krajobrazowych gminy, może przyciągnąć nowych inwestorów i mieszkańców na tereny gminy. Aktywizacja gospodarcza w gminie spowoduje, że będzie też dużo łatwiej pozyskać środki unijne na inwestycje w całej gminie.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

8. ZAŁĄCZNIKI

8.1. Załącznik 1: Komunikaty informacyjne na stronie internetowej ECB www.pacanow.eu

Fundusze na przeobrażanie Pacanowa 2010-02-18 Otrzymaliśmy dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca". To element naszego planu przeobrażenia Pacanowa w bajkową miejscowość.	PACANÓW Europejska Stolica Bajek - plany W ramach projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" ECB organizuje 7. lipca wycieczkę do Warszawy. Zostały wolne miejsca i dlatego Serdecznie Zapraszamy wszystkich, którzy chcieliby wziąć w niej udział do zgłoszenia się w ECB. Zapoznaj się z programem wycieczki...	Zapraszamy mieszkańców Pacanowa na spotkania! 2010-03-22 Serdecznie zapraszamy mieszkańców Pacanowa do udziału w serii spotkań, których tematem będzie zmiana wizerunku Pacanowa i jego przeobrażenie w bajkową miejscowość. Zachęcamy do udziału: 11 kwietnia, 25 kwietnia i 9 maja o godz.17.00 w Europejskim Centrum Bajki.
2010-02-18 Fundusze na przeobrażanie Pacanowa http://pacanow.eu/aktualnosci.php	Europejska Stolica Bajek – plany http://pacanow.eu/aktualnosci.php	2010-03-22 Zapraszamy mieszkańców Pacanowa na spotkania! http://pacanow.eu/aktualnosci.php
Zapraszamy na wystawę 2010-03-29 Serdecznie zapraszamy Państwa do obejrzenia wystawy w parku na rynečku Pacanowa. To jedno z pierwszych działań w ramach naszego projektu, którego celem jest pobudzenie dyskusji na temat zmiany wizerunku Pacanowa i jego przeobrażenia w bajkową miejscowość. Przyjdź! Obejrzyj! Przeczytaj! Zastanów się i podyskutuj! ZAPRASZAMY!	Zapraszamy na wycieczkę! 2010-07-02 W ramach projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" ECB organizuje 7. lipca wycieczkę do Warszawy. Zostały wolne miejsca i dlatego Serdecznie Zapraszamy wszystkich, którzy chcieliby wziąć w niej udział do zgłoszenia się w ECB. Zapoznaj się z programem wycieczki...	Inspirująca Warszawa 2010-07-09 Uczestnicy Letniej Akademii Architektury Krajobrazu organizowanej przez Europejskie Centrum Bajki szukali inspiracji w Warszawie. Po zwiedzeniu Ogrodu Botanicznego i parku linowego w Powsinie oraz Muzeum Fryderyka Chopina w Warszawie zajmą się projektowaniem przestrzeni parku należącego do ECB...
2010-03-29 Zapraszamy na wystawę http://pacanow.eu/aktualnosci.php	2010-07-02 Zapraszamy na wycieczkę! http://pacanow.eu/aktualnosci.php	2010-07-09 Inspirująca Warszawa http://pacanow.eu/aktualnosci.php
Koncepcja Parku Bajki 2010-09-27 W niedzielę, 26 września władzom gminy, mieszkańcom oraz dziennikarzom przedstawiona została koncepcja zagospodarowania Parku Bajki. Teraz trzeba zrobić projekt, zdobyć fundusze na jego realizację i czekać aż na przeciwko ECB wyrosnie piękny Park Bajek. Czytaj więcej...	Wycieczka do Parku w Efteling 2010-10-26 W dniach 20-22 października uczestnicy Akademii Architektury Krajobrazu brali udział w wycieczce do Parku Rozrywki w Holandii. Wycieczka zorganizowana została w ramach projektu "Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca" współfinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zobacz zdjęcia	Premiera filmu 2010-11-22 Zapraszamy już dziś na premierę filmu podsumowującego projekt "Architektura Krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca". Premiera odbędzie się w poniedziałek 22 listopada o godzinie 17⁰⁰. Projekt współfinansowany jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
2010-09-27 Koncepcja Parku Bajki http://pacanow.eu/aktualnosci.php	2010-10-26 Wycieczka do Parku w Efteling http://pacanow.eu/aktualnosci.php	2010-11-22 Premiera filmu http://pacanow.eu/aktualnosci.php

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

8.2. Załącznik 2: Ulotka i plakat informacyjny

Treść i projekt graficzny materiałów informacyjnych opracowały: Marta Pokorska oraz Zuzanna Curio-Złotnicka.

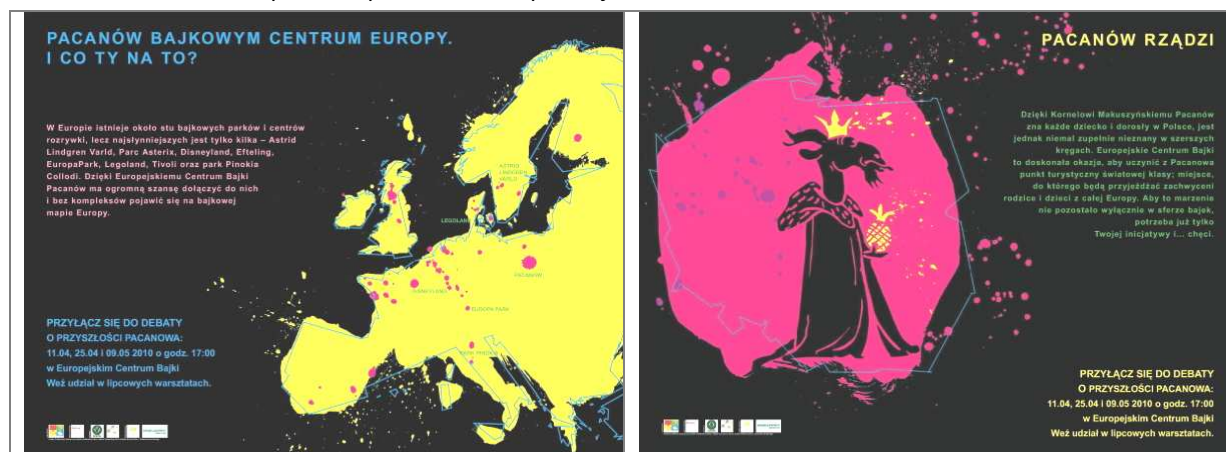

Ulotka informacyjna, drustronna

Plakat informacyjny

8.3. Załącznik 3: Plansze wystawy plenerowej

Koncepcję wystawy opracował zespół ekspertów powołany do przygotowania i przeprowadzenia debat i warsztatów w Pacanowie. Treść i projekt graficzny plansz opracowały: Marta Pokorska oraz Zuzanna Curio-Złotnicka. Widok i treść plansz zaprezentowano poniżej.

PACANÓW BAJKOWYM CENTRUM EUROPY. I CO TY NA TO?

W Europie istnieje około stu bajkowych parków i centrów rozrywki, lecz najsłynniejszych jest kilka – Astrid Lindgren Varld, Parc Asterix, Disneyland, Efteling, EuropaPark, Legoland, Tivoli oraz park Pinokia w Collodi. Dzięki Europejskiemu Centrum Bajki Pacanów ma ogromną szansę dołączyć do nich i bez kompleksów pojawić się na bajkowej mapie Europy.

PACANÓW RZĄDZI

Dzięki Kornelowi Makuszyńskiemu Pacanów zna każde dziecko i dorosły w Polsce, jest jednak niemal zupełnie nieznan w szerszych kręgach. Europejskie Centrum Bajki to doskonała okazja, aby uczynić z Pacanowa punkt turystyczny światowej klasy: miejsce, do którego będą przyjeżdżać zachwyceni rodzice i dzieci z całej Europy. Aby to marzenie nie pozostało wyłącznie w sferze bajek, potrzeba już tylko Twojej inicjatywy i... chęci.

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

PACANÓW – JURAPARK – RAJ

Kiedy obok jaskini Raj, od lat przyciągającej wycieczki z całej Polski, w 2004 roku powstał Park Bałtów, rejon świętokrzyski zdecydowanie „ożył turystycznie”. Jednak dopiero teraz, kiedy w Pacanowie powstało Europejskie Centrum Bajki, a w przygotowaniu jest Park Bajki, można mówić o rzeczywistej zmianie wizerunku całego regionu. Turysty, odwiedzający Świętokrzyskie, mają już kilka doskonałych powodów, aby planując urlop, brać pod uwagę wyprawę właśnie ten rejon Polski. Parki krajobrazowe przeplatają się z centrami edukacyjnymi, które docenią wszyscy, a zwłaszcza najmłodsi uczestnicy wycieczek. Jednym słowem – raj!

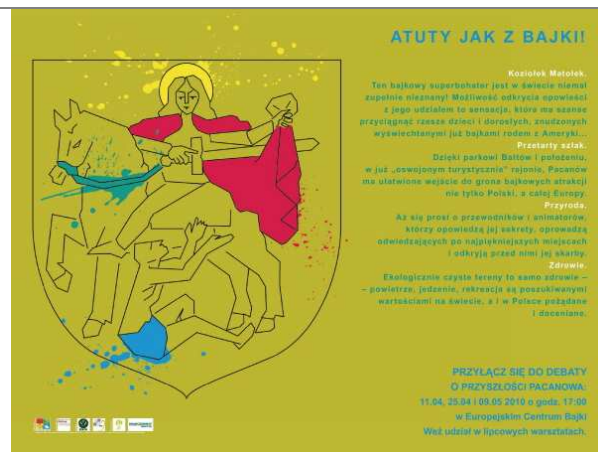
JAK DINOZAURY BAŁTÓW OŻYWIŁY

Lata '70 przyniosły wiele odkryć tropów dinozaurów na terenie regionu świętokrzyskiego, jednak nikt nie potrafił tej atrakcji wzbogacić o interesujący park edukacyjny, muzeum z prawdziwego zdarzenia, nie mówiąc już o zapleczu, potrzebnym do obsługi wzmożonego ruchu turystycznego. Dopiero działające na terenie Bałtowa Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów "Bałt" oraz Stowarzyszenie "Delta" postanowiły profesjonalnie wypromować ten region Gór Świętokrzyskich. W kwietniu 2004 roku rozpoczęła się budowa pierwszego w Polsce parku, którego główną atrakcją miały być rekonstrukcje dinozaurów, zarówno tych świętokrzyskich, jak ich kuzynów z całego świata. Otwarcie parku stało się głośnym wydarzeniem w branży polskiej turystyki przyjazdowej, a dla Bałtowa szansą na rozwój, o którym wcześniej gmina mogła tylko pomarzyć.

DINOZAURY LEPSZE OD TOTOLOTKA

Do 2003 roku o Bałtowie mało kto słyszał. W 2004 roku, kiedy otwarto JuraPark, przyjechało około 30 000 turystów, w 2009 roku Bałtów przyjął już pół miliona. W tym czasie powstał hotel, 16 gospodarstw agroturystycznych, restauracja oraz otworzono dwa oddziały banków. Wielu mieszkańców znalazło zatrudnienie, w handlu detalicznym (sprzedaż wyrobów rękodzielniczych, owoce, warzywa, nabiał, miód). Dodatkowo rolnicy zyskali rynek na płody rolne, sprzedawane do Zwierzyńca Bałtowskiego, który zamieszkuje jest przez kilkaset sztuk zwierząt. Utworzono również Przedsiębiorstwo Społeczne Allozaur. Działalność przedsiębiorstwa obejmuje świadczenie usług turystycznych, rekreacyjnych as socjalnym uwzględnieniem promocji i sprzedaży lokalnego produktu obojętnie przyrodniczo-kulturowego. Zyski z działalności Przedsiębiorstwa Społecznego Allozaur są przeznaczane na działania społeczne na terenie gminy.

ATUTY JAK Z BAJKI!

Koziołek Matołek. Ten bajkowy superbohater jest w świecie niemal zupełnie nieznan! Możliwość odkrycia opowieści z jego udziałem to sensacja, która ma szansę przyciągnąć rzesze dzieci i dorosłych, znudzonych wyświechtanymi już bajkami rodem z Ameryki... Przetarty szlak. Dzięki parkowi Bałtów i położeniu w już „oswojonym turystycznie” rejonie, Pacanów ma ułatwione wejście w do grona bajkowych atrakcji nie tylko Polski, a całej Europy. Przyroda. Aż się prosi o przewodników i animatorów, którzy opowiedzą jej sekrety, oprowadzą odwiedzających po

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

przedsiębiorstwa obejmuje świadczenie usług turystyczno-rekreacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem promocji i sprzedaży lokalnego produktu dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego. Zyski z działalności Przedsiębiorstwa Społecznego Allozaur są przeznaczone na działania społeczne na terenie gminy.

najpiękniejszych miejscach i odkryją prze nimi jej skarby Zdrowie. Ekologicznie czyste tereny to samo zdrowie – powietrze, jedzenie, rekreacja są poszukiwanymi wartościami na świecie, a i w Polsce pożądane i doceniane.

W PACANOWIE BAJKI KUJA

„(...) no i ruszył, biedaczysko, po szerokim szukać świecie tego, co jest bardzo blisko”.

Większość najsłynniejszych parków bajki to miejsca zupełnie oderwane od rzeczywistości. Pacanów ma nad nimi bezcenną przewagę – to realne miejsce, do którego można przyjechać, zwiedzić i... płynnie przenieść się w sam środek opowieści o dzielnym Koziołku, który przewędrował cały świat w poszukiwaniu kowala o wąskiej specjalizacji. W Europejskim Centrum Bajki można nawet zwiedzić ich kuźnię...

Z INNEJ BAJKI

Astrid Lindgren Varld czyli Świat Astrid Lingren to najsłynniejszy w Skandynawii park bajki. Jego historia powstania chwyta za serce, ponieważ stoi za nim miłość do autorki oraz miasteczka, w którym się urodziła.

Vimmerby położone jest 40 km od morza, 300 km na południe od Sztokholmu i 220 km na północ od Karlskrony, do której łatwo dostać się promem z Gdyni. W 1981 roku, na ziemi, którą niegdyś ojciec Astrid Lindgren dzierżał od kościoła, trzech okolicznych mieszkańców postanowili wybudować dla swoich pociec kilka domków z jej powieści. Po ośmiu latach przedsięwzięcie stało się już tak poważne, że przekroczyło możliwości prywatnych osób i przejęła je gmina. W powiększony do obecnych 10 ha park zainwestowano 7 mln dolarów. Wielokrotnie odwiedzała go sama pisarka, by osobiście akceptować kolejne pomysły. Park Astrid Lindgren to znakomita promocja i świetny biznes dla ośmiotysięcznej gminy. W sezonie (maj-sierpień) pracuje tu 340 osób. Obroty wynoszą 64 mln koron. 8 mln czystego dochodu to niezły zastrzyk dla samorządowego budżetu. Pacanów ma podobny potencjał – to dlatego właśnie tutaj powstało Europejskie Centrum Bajki. Dowiedz się, co możesz zrobić, aby Pacanów i Tobie zapewnić życie jak z bajki.

„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

OTWÓRZ PODWOJE WYOBRAŹNI Siedziba Europejskiego Centrum Bajki ma bryłę przypominającą babki z piasku. Jest to bowiem królestwo przede wszystkim dzieci. Jednak i młodzież, i dorośli znajdą tam coś dla siebie. Biblioteka z czytelnią i księgarnią, sala kinowa i teatralna oraz sale warsztatowe są dostępne zarówno dla mieszkańców, jak dla turystów. Budynek otacza ogród z altanami i kuźnią, która ma upamiętniać słynnych kowali z bajki "120 Przygód Koziołka Matołka". Nad stawem swoje miejsce znalazł amfiteatr. W przygotowaniu są rozmaite atrakcje, które twórcy chcą stworzyć w konsultacji z dziećmi, aby ich marzenia ziściły się w pełni. Ponadto w swoje szeregi zapraszają: „Studio Piosenki FERMATA”, kółko teatralne „Kurtyna”, zespół muzyczny „RESPECT” oraz „Debiut”, a także kółko plastyczne dla najmłodszych Pacanowian.	POZNAJ POTENCJAŁ PACANOWA Obecnie Pacanów odwiedzany jest przez około 15000 turystów rocznie, z czego zdecydowana większość (ponad 10000 osób) przyjeżdża w ramach corocznego Festiwalu Kultury Dziecięcej. Jako Stolica Bajek może stać się najbardziej rozpoznawalnym produktem turystycznym województwa świętokrzyskiego, odwiedzanym przez 60 - 70 tysięcy osób rocznie (to niemal 200 osób dziennie!). Aby zapewnić wszystkim gościom właściwe zaplecze, potrzebne będą miejsca do spania, jedzenia, środki lokomocji (te bajkowe jak najmilej widziane), parkingi, pamiątki, pocztówki oraz wszelkie inne atrakcje ...
--	---

8.4. Załącznik 4: Artykuły prasowe i wywiady radiowe o projekcie „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca” opublikowane w informacyjnych portalach internetowych

Musisz to zobaczyć. Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie Monika Rosmanowska 2010-02-24, ostatnio aktualizacja 2010-04-22 16:32 3,5 tysiąca osób w ciągu miesiąca, rezerwacje do połowy czerwca i wycieczki z całego kraju - zainteresowania zwiedzających Europejskim Centrum Bajki może pozazdrościć niejedna instytucja kultury. Niektóre na podobny wynik pracują cały rok. Chcąc zwiedzić centrum w Pacanowie trzeba wcześniej zarezerwować termin telefonicznie lub przez internet. Ci, którzy myślą, że na ekspozycję wejdą z marszu mogą się przeliczyć. I na nic próby, na nic wyliczanie przejechanych kilometrów. Najtrudniej jest w weekendy. Telefony z rezerwacjami urywają się przez cały piątek, a rubryki w kalendarzu wypchane są po brzegi. - Bez wcześniejszej rezerwacji nie możemy dać zwiedzającym żadnej gwarancji, że będą mogli wejść na ekspozycję. Jeśli spacer po wystawie ma być bezpieczny, ale przede wszystkim atrakcyjny, to grupa nie może liczyć więcej niż 13 osób. Dlatego apelujemy o rezerwację - mówi Magdalena Janiak-Jaskółowska, dyrektorka Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie. Otwarto je 24 lutego. Od tego dnia odwiedziło je już 3,5 tys. osób z całej Polski. Zwiedzający przyjeżdżają z Warszawy, Łodzi, Krakowa, ale też z Mragowa czy Mielnia. Na najbardziej atrakcyjne godziny przedpołudniowe szkoły robią teraz rezerwacje na połowę czerwca, bo w kwietniu i maju nie ma już wolnego terminu. Do Pacanowa przyjeżdżają nie tylko dzieci, ale też dorośli czy seniorzy. - Zainteresowanie nas zaskoczyło. Otwierając centrum pod koniec lutego myśleliśmy, że do maja, czyli do rozpoczęcia sezonu, będziemy spokojnie pracować, przygotowując się na przyjazd większej liczby zwiedzających, testować. Takie założenie szybko legło w gruzach, co oczywiście bardzo cieszy - podkreśla Janiak-Jaskółowska. Sukces ECB potwierdza, że aby przyciągać turystów wystarczy dobry pomysł i odpowiednia, a więc nietragedyjna, multimedialna prezentacja ekspozycji. - A niejedno do tego projektu podchodził bardzo sceptycznie. Pamiętam uwagi o matkach budujących pałac dla koziołka. Tylko, że tak naprawdę już pierwszy festiwal zorganizowany w Pacanowie pokazał jaki jest potencjał tego miejsca. Praktycznie bez żadnej reklamy przyjechało wówczas kilkanaście tysięcy osób. Koziołek Matołek to marka, na której można wiele zbudować - nie ma wątpliwości Jacek Kowalczyk, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego. ECB przyciąga tłumy także dlatego, że to nowa inwestycja. Teraz trzeba je utrzymać i tak skonstruować ofertę, aby zwiedzający do Pacanowa chcieli wracać. Sukces Juraparku w Bałtowie, który odwiedza ponad pół miliona osób rocznie, pokazuje, że najlepszym rozwiązaniem jest ciągle zaskakiwanie zwiedzających. - Jurapark wciąż nie jest dziełem skończonym. Cały czas coś w nim zmieniamy, dodajemy kolejne atrakcje, ulepszymy to, co już jest. Nie sztuką jest namówić turystę do odwiedzin, trzeba go przekonać do powrotu - radzi Halina Kisiel, wiceprezes zarządzającego Juraparkiem Stowarzyszenia "Delta". Kolejnym krokiem muszą być zmiany w samym Pacanowie. W Europejskim Centrum Bajki już pracują nad pomysłami pozwalającymi uatrakcyjnić miasteczko. W poniedziałek na ten temat odbyło się pierwsze spotkanie z władzami i przedsiębiorcami. - Do zmieniania Pacanowa w bajkową krainę chcemy zaangażować architektów krajobrazu, ale też mieszkańców. Wkrótce planujemy kolejne spotkania - zapowiada Magdalena Janiak-Jaskółowska. Źródło: Gazeta Wyborcza Kielce	2010-03-02 Dzięki dotacji Ministra Kultury, w Pacanowie powstanie bajkowy krajobraz. Magdalena Janiak-Jaskółowska, dyrektor Europejskiego Centrum Bajki wyjaśnia, że chodzi o przeobrażenie Pacanowa w prawdziwą stolicę bajek, tak aby na każdym kroku było widać, że właśnie tam jest otwarte tydzień temu Europejskie Centrum. Projekt skierowany jest do mieszkańców, tak aby wspólnie opracować najbarwniejsze elementy krajobrazu. Pod koniec marca zostanie zaprezentowana wystawa plenerna pokazująca propozycje zagospodarowania obszarów zielonych, na której pojawiłyby się m.in. roślinność, która może tworzyć bajkowy klimat. Jak dodaje Magdalena Janiak-Jaskółowska po wystawie zostanie zorganizowana debata publiczna, która ma wyłonić najlepsze rozwiązania. Chodzi o zagospodarowanie domów i frontów podwórek w bajkowym stylu. Ponadto, za ministerialne ma być zagospodarowany ogród sąsiadujący z Europejskim Centrum Bajki. W najbliższy czwartek w Pacanowie odbędzie się spotkanie podsumowujące całą inwestycję. Udział w konferencji zapowiedziała Ministerstwo Regionalnego - Elżbieta Bieńkowska. Paweł Kocańda pawel.kocanda@radio.kielce.pl
2010-02-24 Musisz to zobaczyć. Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie. www.kielce.gazeta.pl/kielce Artykuł zaktualizowany: 2010-04-22	2010-03-02 Ważne osobistości odwiedziły Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie. www.radio.kielce.pl Artykuł umieszczony 2010-02-24, ostatnio zaktualizowany: 2010-03-04

58

Najpierw będzie się można dostać przez magiczne stare drzewo, które - gdy dziecko się zbliży - obudzi się i otworzy buzię-wejście. Na tej ścieżce najmłodszy znajdzie m.in. budynek w kształcie imbyrki, na parterze którego będą się mieścić szlągawki - wejście na drugą trasę przygód w książce. W trakcie tego spaceru natrafimy na globus, na którym będzie można zaznaczać trasy podróży Koziołka, wioskę indiańską, kopalnię złota i dużego misia (będzie można po nim poskakać). Trzecia droga to poligon wojskowy z labiryntem ze sznurków i interaktywną ścianą z imitacjami sierści i futer zwierząt, po dotknięciu których usłyszymy ich odgłosy. Czwarta ścieżka będzie nawiązywała do szkoły Koziołka w Koziej Wilczej. Dzieci zagrają na niej w grę terenową i odpoczną przy fontannie w kształcie kalamarza, a także odwiedzą wioskę murzynią, gdzie mogą się przebrać, przymierzyć maski czy zagrać na bębnach. Piąta, ostatnia trasa to "Akademia Pana Kleksa". Na niej znajdują się: kino letnie, gra w kółko i krzyżyk z ogromnymi guzikami, piaskownica ze zjeżdżalnią w kształcie wiewióry (jego ogon będzie także ścianką wspinalniczkową), park linowy i aleja gwiazd z odciskami znanych postaci bajkowych. Po całym terenie będzie można podróżować "rzeką oranzady" w łupinie orzecha. Powstanie też trzykondygnacyjny budynek, nawiązujący architekturą do Centrum Bajki, w którym będą się mieścić kasy, kawiarenki i kolejne miejsca do zabawy.

Prace nad koncepcją finansowało Ministerstwo Kultury. Przekazało na ten cel 100 tys. zł. Dyrekcja ECB liczy, że resort znajdzie też pieniądze na stworzenie dokumentacji projektowej, w tym na opracowanie kosztorysu. - Trudno mówić o konkretnych kwotach, ale na pewno będziemy potrzebowali wsparcia zewnętrznego. Spróbujemy je uzyskać z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Mamy w tym już pewne doświadczenia [z funduszy norweskich sfinansowano budowę centrum - przyp. red.] - zapowiada Karolina Kępczyk.

Źródło: Gazeta Wyborcza Kielce

RPM A&A

Makieta Krainy Bajki

Akademia ma powstać na dwuletnich działkach położonych naprzeciw ECB w Pacanowie. Z centrum na jej teren będzie się można dostać kładką lub tunelem. - Na miejscu pozostawicemy przygód będącymi do wyboru płytę ścieżki, cztery platformy, odpowiadające księgom "Przygód Koziołka Matołka", oraz placą ogólnodostępną, rodzaj obwodnicy - zdradza Miłena Gawał, koordynatorka projektu.

Najpierw będzie się można dostać przez magiczne stare drzewo, które - gdy dziecko się zbliży - obudzi się i otworzy buzię-wejście. Na tej ścieżce najmłodszy znajdzie m.in. budynek w kształcie imbyrki, na parterze którego będą się mieścić szlągawki - wejście na drugą trasę przygód w książce. W trakcie tego spaceru natrafimy na globus, na którym będzie można zaznaczać trasy podróży Koziołka, wioskę indiańską, kopalnię złota i dużego misia (będzie można po nim poskakać). Trzecia droga to poligon wojskowy z labiryntem ze sznurków i interaktywną ścianą z imitacjami sierści i futer zwierząt, po dotknięciu których usłyszymy ich odgłosy. Czwarta ścieżka będzie nawiązywała do szkoły Koziołka w Koziej Wilczej. Dzieci zagrają na niej w grę terenową i odpoczną przy fontannie w kształcie kalamarza, a także odwiedzą wioskę murzynią, gdzie mogą się przebrać, przymierzyć maski czy zagrać na bębnach. Piąta, ostatnia trasa to "Akademia Pana Kleksa". Na niej znajdują się: kino letnie, gra w kółko i krzyżyk z ogromnymi guzikami, piaskownica ze zjeżdżalnią w kształcie wiewióry (jego ogon będzie także ścianką wspinalniczkową), park linowy i aleja gwiazd z odciskami znanych postaci bajkowych. Po całym terenie będzie można podróżować "rzeką oranzady" w łupinie orzecha. Powstanie też trzykondygnacyjny budynek, nawiązujący architekturą do Centrum Bajki, w którym będą się mieścić kasy, kawiarenki i kolejne miejsca do zabawy.

Prace nad koncepcją finansowało Ministerstwo Kultury. Przekazało na ten cel 100 tys. zł. Dyrekcja ECB liczy, że resort znajdzie też pieniądze na stworzenie dokumentacji projektowej, w tym na opracowanie kosztorysu. - Trudno mówić o konkretnych kwotach, ale na pewno będziemy potrzebowali wsparcia zewnętrznego. Spróbujemy je uzyskać z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Mamy w tym już pewne doświadczenia [z funduszy norweskich sfinansowano budowę centrum - przyp. red.] - zapowiada Karolina Kępczyk.

Pot. Paweł Marecki/agencja Gaz
Monika Rosmanowska-naz
gazeta.pl

2010-09-29 Pacanów ma koncepcję Akademii Bajki

www.kielce.gazeta.pl/kielce/
www.m.kielce.gazeta.pl/kielce/

2010-09-30 Pacanów ma koncepcję Akademii Bajki

www.pacanow.pl/wiadomosci/
www.busko.net.pl/wiadomosci
www.pinczow24.pl/wiadomosci/
www.solec-zdroj.eu/wiadomosci/
www.swietokrzyskie.info/wiadomosci/
www.kazimierzka.swietokrzyskie.info/wiadomosci/
www.staszow.swietokrzyskie.info/wiadomosci/
www.bogoria.tbu.pl/wiadomosci/
www.pacanow.tbu.pl/wiadomosci/
www.wloszczowa24.pl/wiadomosci/

2010.11.19

"Archiwizacja krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miasta"

Europejskie Centrum Kultury im. Kaziorki Matołka zaprasza na premierę filmu podsumowującego projekt pt. "Archiwizacja krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miasta".

*termin: 22 listopada 2010 (sobota) godz. 17:00

PACANÓW
www.pacanow.pl

Wiadomości
Zapraszamy na premierę filmu podsumowującego projekt "Archiwizacja Krajobrazu Czynnikiem Kształtowania Kultury Miasta" zrealizowanego przez Europejskie Centrum Kultury im. Kaziorki Matołka w Pacanowie.

Opis filmu:
Film przedstawia realizację projektu "Archiwizacja krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miasta" w Pacanowie. Film jest częścią projektu "Krajobraz jako dziedzictwo" realizowanego przez Europejskie Centrum Kultury im. Kaziorki Matołka w Pacanowie.

Opracowanie:
Dla:
- DODATKI DO WYDAWA
- DODATKI DO WYDAWA
- DODATKI DO WYDAWA

Opis filmu:
Film przedstawia realizację projektu "Archiwizacja krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miasta" w Pacanowie. Film jest częścią projektu "Krajobraz jako dziedzictwo" realizowanego przez Europejskie Centrum Kultury im. Kaziorki Matołka w Pacanowie.

19.11.2010r. Zaproszenie na premierowy pokaz filmu

www.swietokrzyskie.travel/pl/aktualnosci/

19.11.2010r. Zaproszenie na premierowy pokaz filmu

www.pacanow.pl/wiadomosci/

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

8.5. Załącznik 5: Kopie list obecności z trzech debat z mieszkańcami

LISTA OBECNOŚCI DEBATA I 1. Barbara Nawot 2. Wiesława Piotka 3. Ewelina Ławis 4. Mironowa Świerca 5. Komasa Barbara 6. Anna Wrobel 7. Stanisław Stawnyk 8. Halina Pule	DEBATA II LISTA OBECNOŚCI 1. Barbara Nawot 2. Wiesława Piotka 3. Ewelina Ławis 4. Mironowa Świerca 5. Anna Wrobel 6. Stanisław Stawnyk 7. Halina Pule	LISTA OBECNOŚCI III DEBATA, 23 maja 2010r., Pacanów 1. ZENON JANICKI 2. Bogusława Sęga 3. Barbara Nawot 4. Mironowa Świerca 5. Ewelina Ławis 6. Joanna Kopyt-Duchon 7. Wojciech Gąsienica 8. Milena Gąsienica 9. Danusia Rylas 10. Komasa Barbara 11. Anna Wrobel 12. Stanisław Stawnyk 13. Wiesław Sęga 14. Pule
Lista osób z I debaty, zorganizowanej w dn. 25.04.2010r.	Lista osób z II debaty, zorganizowanej w dn. 09.05.2010r.	Lista osób z III debaty, zorganizowanej w dn. 23.05.2010r.

8.6. Załącznik 6: Kopie notatek roboczych z trzech debat z mieszkańcami

DEBATA 25.04.2010 <u>Jak w Bałtowie wyglądał Inwestorów?</u> Inwestorami byli mieszkańcy gminy Bałtów Stowarzyszenie posów małe białe. Bałtów przedstawicieli z miejscowości rybackiej w okolicy alla nadbrzeżu, żeby spróbować stworzyć coś dla tylko jednolitego rybackiego. Skąd się to wzięło? Biali kładli, porzucić ich przedmiotów, trochę mniej SAAARD Park powstanie zostaje, absolutnie nie ugiąć obrotu. Wprowadzić wspólny motyw i zrealizować np. murale na ścianach posesyj. Brakować Tawerek - tylko miejsce gdzie można odpocząć. Wygodnie patrzeć słońcu, miejsce alla turystów, ogród, kaskada, ogródki tematyczne, zrobić nie tylko ścieżkę a może rozłożyć też ławki i ławki. Dobre owoce i kwiaty cebulowe, ponieważ kłopotliwy. Dobre owoce i kwiaty a inne rośliny wiotkie później implemować np. kłopotliwy a inne rośliny wiotkie później implemować np. kłopotliwy. Pomysł przekształcić ulicę Stopniczej Gminy i stworzyć szereg 65. kłopotliwy kłopotliwy na upiększenie Rybku. Kłopotliwy kłopotliwy na upiększenie Rybku. Dobry rodzinny jest nie realizuje. Wieszanie kwiatów na balkonach żeby nie zajmować miejsca na chodnikach. Postać ulicy kłopotliwej jest opuszczony trzeba się zająć z tym jest dużo miejsca. Sady można ulepszyć, postawić świątynię krajoznawczą, nieaby, tam sady, przyrodnicze kłopotliwy, żeby stworzyć polską bajkę, kłopotliwy kosmos (onetka), kłopotliwy, fiolety. Wpadł do Pacanowa np. animacje obrazu kolorowym materiałem. Zrobić takie różne postaci bajkowe z kłopotliwy - różne postaci kłopotliwy kłopotliwy tak jak są zwierzęta u Szczytnicy.	Jeszcze więcej atrakcji jak będą inne postaci zrobić małą poglądową dla turystów na terenie ECB ale wtedy jak już będą atrakcje. Ma być wiele postaci. Atrakcje nie muszą być w Rybku bo Pacanów jest na tyle mały, że wszędzie można dojść. Hodowla Szumarek, Kłopotliwy Rybku i osiedle u Henka domy. Postawić u ogrodnika Gienowego Kłopotliwy i duże szumarki zrealizować i zrobić, że wilk się śmieje czy. Wygodnie do czegoś jakiej historii np. babia Gienowego Kłopotliwy to bardzo lubię tą postać i turysty będą chcieli jej spróbować. Yodać albo się posadzić w trzeba machać do tego obrazu kłopotliwy i dopełnić wszystkie formalności. Trzeba upodobać ustalić gdzie postawić Tawle u Pacanowie u Rybku. Głównie Tawerek. Już jest, powinniśmy już być w jednej stylistyce.
Notatka I debaty, zorganizowanej w dn. 25.04.2010r. Autor: Wioletta Jędrzejczyk z ECB.	

„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”

- jednocenne sumy decymal z kwiatkami.
- określone postawienie algorytmu wyznaczenia nie odgrywa
- konieczność dyskusji nad składowaniem k/kolizja
- ≡ kwiaty w decymal jeden kolor i jeden motyw,
decymal - białą, jasną, ciemną, karawaki.
- propozycja czy skierowanie interesu, tylko białą
czy kolor inne pomysły.

Notatka II debaty, zorganizowanej w dn. 09.05.2010r. Autor: Wioletta Jędrzejczyk z ECB

- [illegible]

12. Warsztaty artystyczne u pani Negowej:
zaprosi ludzi ze śladami np. na jej nolu.
Pani Negowa rusza ze swoim miejscem, Tarciaś musi mieć ofertę
przekazującą jednolitość, Dzielan i ciuchów, ekspozycję transport
Ładzi na wszystkie domy spójne numerami z Koziołkiem,
figury z jednolitego materiału i koloru np. masołów, obrusmo
i stroje publicznej kulturalnej kółki w jednej stylistyce
Gra terenowa polegająca na odnalezieniu kółek.
Stworzyć linie metodologiczne dla dzieci: zobacz jak się mogło robić
jak wyglądał Tarciaś
Umówimy się, kto ma to wszystko robić? Potrzebny jest koordynator,
potrzeba szkoleń jak się ze wszystkim zabrać, trzeba żeby ktoś
ze wszystkimi porozmawiał, ustalił zasady współpracy.
Potrzebne są komitetowe deklaracje.
Do 26 majowej mamy podać wyniki, i odczekać przebieg
rodziny z propozycją kompozycji posiedzenia
Wykazy od chłopców do domu z samodzielnym ogrodnictwem.
Termy już muszą być przygotowane do zabawy
Potrzebne są informacje czy to jest stonowane czy zaciężone
miejsce.

8.7. Załącznik 7: Wstępna lista posesji, które mieszkańcy zgłosili do projektu

1. ul. Gołębia 1304 - 18A 80 m² now. zost. plan Walszeka 2. ul. Oleśnicka 1 (płoc. zabud.) Koparyk - Dzielnica Joanna 3. ul. Słupska 10 + Młyn Albaniści 4. Karska 6 Gawlik 5. Wójcickiego 17 (AGSOL), Beszowska 48A (gł. 50m) Wóbel Edward 6. Rynek 2 (płoc. awansacja i nasadzenie) kierunek wymalowany + oświetlenie na scianie 7. ul. Gołębia 5 Placze Halina, Zbigniew 8. Hłuszczyńska gminy 9. Przy Ogrodowej 10. Słupska 14 - wstanie to na uprządk - Brzechowska 1. (miejscowość) - przy Rybku nie są pogadane - Śnieżek Mirosław	
Wstępna lista posesji, które mieszkańcy chcieliby objąć zmianami wizerunku (25.04.2010r.)	Mapka z lokalizacją posesji, które mieszkańcy chcieliby objąć zmianami wizerunku (25.04.2010r.)

8.8. Załącznik 8: Wybrane projekty realizowane w Bałtowie od 2003 – 2007 (Fragment prezentacji pani Haliny Kisiel, prezesa Stowarzyszenia „Delta” z Bałtowa z dn. 25.04.2010r.):

- I. *ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ NA TERENACH WIEJSKICH*, Kwota dotacji: 300 tys. PLN. Źródło finansowania: SAPARD
Cel projektu: stworzenie infrastruktury turystycznej i sportowej na terenie „Okręglicy”, remont Klubu „Bałtek” – siedziby Stowarzyszenia „Bałt”, utworzenie miejsc pracy na terenie „Bałtowskiego Parku Jurajskiego”.
- II. *CENTRUM INFORMACJI I SZKOLEŃ ROLNICZYCH „AGRO-BAŁT”*. Kwota dotacji: 61 tys. PLN. Źródło finansowania: Fundacja Fundusz Współpracy
Cel projektu: Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności wykorzystania informacji przez rolników z terenu gminy, umożliwiające pełne wykorzystanie środków i możliwości jakie daje przystąpienie Polski do UE.
- III. *CENTRUM WSPIERANIA TURYSTYKI WIEJSKIEJ*. Kwota dotacji: 211 000,00 PLN. Źródło finansowania: Program Phare 2006 współfinansowany ze środków UE i Budżetu Państwa
Cel projektu: Integracja lokalnej społeczności wokół działań mających na celu rozwój przedsiębiorczości wiejskiej i różnicowania działalności rolniczej z wykorzystaniem kulturowych, krajobrazowych i turystycznych walorów ziemi bałtowskiej.
- IV. *„GOSPODARKA SPOŁECZNA NA BURSZTYNOWYM SZLAKU” INICJATYWA WSÓLNOTOWA „EQUAL”*. Działanie I - Okres realizacji projektu: styczeń – maj 2005 r. Kwota dotacji: 22 tys. PLN. Działanie II - Okres realizacji projektu: lipiec 2005 – lipiec 2007. Kwota dotacji: 596 610,00 PLN. Źródło finansowania: współfinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego.
Cel projektu: Zwalczanie dyskryminacji i nierówności na rynku pracy oraz opracowanie i przetestowanie modelu przedsiębiorstwa społecznego, które działając w oparciu o reguły gry rynkowej wykonuje pewne zadania ważne dla lokalnej społeczności.
- V. *PILOTAŻOWY PROGRAM LEADER + Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg”*. Okres realizacji projektu: październik 2005 – marzec 2006. Kwota dotacji: 109 000,00 PLN
Cele projektu: wsparcie przygotowania strategii rozwoju obszarów wiejskich; wsparcie procesu tworzenia LGD; promocja obszarów wiejskich; mobilizacja ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich; wsparcie działalności LGD na rzecz realizacji strategii rozwoju obszarów wiejskich; upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach aktywizujących ludność na obszarach wiejskich.

8.9. Załącznik 9: Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pacanów” (Biuro Rozwoju Krakowa S.A. / Zespół Planowania Przestrzennego. 2001r.) dla strefach funkcjonalnych: Zabudowy mieszkaniowej i drobnych usług towarzyszących; Usług publicznych i komercyjnych; Obszarów produkcyjno- usługowych; Usług turystyki, rekreacji i sportu – **wprowadziło obowiązek egzekwowania ogólnych zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu**. Poniżej zacytowano te zasady:

- 1) *Uzależnić rozwój nowych terenów mieszkaniowo-usługowych od przeprowadzenia regulacji gruntów własnościowych (scalenia, ponowna parcelacja), co:*
 - umożliwi prowadzenie racjonalnej polityki sprzedaży, wymiany gruntów i nieruchomości,
 - pozwoli wykształcić w obrębie terenów budowlanych regularny system komunikacji wewnętrznej o wymaganych parametrach,
 - zabezpieczy potencjalne tereny budowlane przed przestrzenną dezorganizacją.
- 2) *uzupełnianie i porządkowanie istniejącej zabudowy oraz pełne wykorzystanie rezerw terenowych do rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej z usługami towarzyszącymi,*
- 3) *dopuszczenie do lokalizacji obiektów usług, bądź uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej usługami pod warunkiem, że nie spowoduje to pogorszenia warunków życia mieszkańców w zakresie czystości powietrza, hałasu, odorów, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, a także nieprawidłowości w funkcjonowaniu układu przestrzennego,*

- 4) zapewnienie warunków przestrzennych dla lokalizacji i rozbudowy usług publicznych, niezbędnych dla obsługi mieszkańców stałych, turystów i kuracjuszy,
- 5) wygospodarowanie i zapewnienie wysokich standardów technicznych i estetycznych przestrzeni publicznej, szczególnie rynku w Pacanowie, integrującej mieszkańców i rozwijającej więzi społeczne oraz podnoszącej wartości przestrzenne terenów usługowo-mieszkaniowych i turystycznych, (...)
- 6) ochrona i rewitalizacja historycznych układów przestrzennych wsi, w tym szczególnie struktury miejskiej Pacanowa, wraz z obiektami zabytkowymi i obiektami stanowiącymi dobro kultury,
- 7) ochrona wartości krajobrazowych, szczególnie ciągów i otwarcie widokowych na dominanty architektoniczne i przestrzenne (sztuczne i naturalne) tj: obiekty i zespoły zabytkowe, skupiska zabudowy w zieleni, panoramę Garbu Pińczowsko- Wójczańskiego,
- 8) zabezpieczenie obszarów otwartych o wysokiej przydatności rolniczej, tzw: "Narodowych zasobów dla przyszłości" przed ekspansją zainwestowania kubaturowego i rozpraszaniem zabudowy,
- 9) kształtowanie bezkolizyjnych powiązań komunikacyjnych dróg krajowych z lokalnym systemem drogowo- ulicznym i pieszo-rowerowym, uwzględniając restrukturyzację i rozbudowę systemu ulic dojazdowych do istniejących i nowo uruchamianych terenów budowlanych,
- 10) zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc postojowych i parkingów w obrębie obiektów i urządzeń generujących ruch samochodowy,
- 11) zdecydowane ograniczenie lokalizowania inwestycji mieszkaniowych i usługowych na terenach bezpośrednio położonych przy drogach krajowych (Kraków-Sandomierz, Tamów-Kielce), w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu i standardów funkcjonalnych,
- 12) uzupełnienie wyposażenia terenów mieszkaniowych i usługowych w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej, a przede wszystkim w sieć kanalizacyjną,
- 13) podporządkowanie działań inwestycyjnych nadrzędnemu celowi ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych.

14) postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenów:

- a) dopuszcza się realizację budynków z dachem symetrycznym, dwuspadowym lub czterospadowym z przyczółkami i naczółkami, o nachyleniu połaci 35°-45°, z możliwością wykorzystania poddasza na cele mieszkaniowe,
- b) zakazuje się realizacji budynków z elementami deformującymi, jak np. stropodachy czy płaskie dachy o nachyleniu połaci poniżej 35°, dachy asymetryczne, wprowadzenie do elewacji lusterek i innych, dysharmonijnych elementów dekoracyjnych,
- c) maksymalna wysokość budynku mieszkalnego nie może przekraczać 2 kondygnacji, przy czym druga kondygnacja mieszkalna powinna stanowić poddasze,
- d) zaleca się stosowanie prostej i zwartej bryły opartej na rzucie wydłużonego prostokąta, w stylu nawiązującym do istniejących przykładów budownictwa tradycyjnego, z określeniem wzajemnego położenia obiektów mieszkalnych i gospodarczych na działce,
- e) zaleca się stosowanie ganków otwartych, bądź zabudowanych w sposób wynikający z funkcji (wejście frontowe, wejście ogrodowe, ganki dekoracyjne),
- 1) zaleca się dążenie do ujednolicenia podstawowych materiałów wykończeniowych, z wykorzystaniem materiałów pochodzenia rodzimego (kamień, drewno),
- g) minimalną wielkość działki siedliskowej, orientacyjnie przyjmuje się 800m² dla zabudowy jednorodzinnej, 1 000m² dla zabudowy pensjonatowej oraz 2000 m² dla zabudowy zagrodowej,
- h) udział terenów zieleni w powierzchni działki przyjmuje się nie mniejszy niż 70% w terenach wiejskich i 40% i dla terenów zabudowy miejskiej.

8.10. Załącznik 10: Zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Podstawę planowania przestrzennego w gminie stanowi miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP). MPZP uchwała rada gminy na podstawie wcześniej uchwalonego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717 z późn. zm.)

W planie miejscowym określa się obowiązkowo:

- 1) przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania;*
- 2) zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;*
- 3) zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;*
- 4) zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- 5) wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;*
- 6) zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, maksymalną wysokość zabudowy, minimalną liczbę miejsc do parkowania i sposób ich realizacji oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów;*
- 7) granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym terenów górniczych, a także narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych;*
- 8) szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych planem miejscowym;*
- 9) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;*
- 10) zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;*
- 11) sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów;*
- 12) stawki procentowe, na podstawie których ustala się opłatę, o której mowa w art. 36 ust. 4.*

W planie miejscowym określa się w zależności od potrzeb:

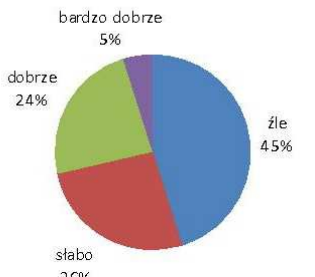
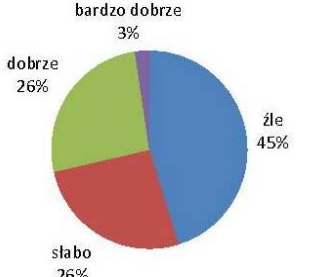
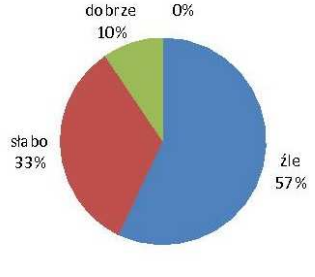
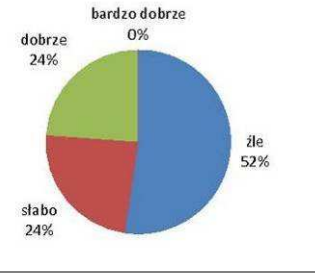
- 1) granice obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości;*
- 2) granice obszarów rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej;*
- 3) granice obszarów wymagających przekształceń lub rekultywacji;*
- 3a) granice terenów pod budowę urządzeń, o których mowa w art. 10 ust. 2a [urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW], oraz granice ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko;*
- 4) granice terenów pod budowę obiektów handlowych, o których mowa w art. 10 ust. 2 pkt 8 [obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m²];*
- 4a) granice terenów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym;*
- 4b) granice terenów inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, umieszczonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub w ostatecznych decyzjach o lokalizacji drogi krajowej, wojewódzkiej lub powiatowej, linii kolejowej o znaczeniu państwowym, lotniska użytku publicznego, inwestycji w zakresie terminalu lub przedsięwzięcia Euro 2012;*
- 5) granice terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów służących organizacji imprez masowych;*
- 6) granice pomników zagłady oraz ich stref ochronnych, a także ograniczenia dotyczące prowadzenia na ich terenie działalności gospodarczej, określone w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;*
- 7) granice terenów zamkniętych, i granice stref ochronnych terenów zamkniętych;*
- 8) sposób usytuowania obiektów budowlanych w stosunku do dróg i innych terenów publicznie dostępnych oraz do granic przyległych nieruchomości, kolorystykę obiektów budowlanych oraz pokrycie dachów;*

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

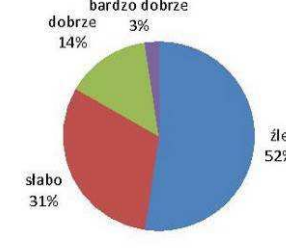
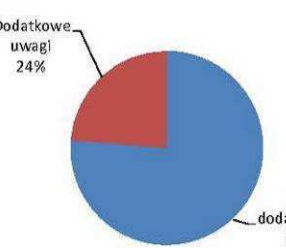
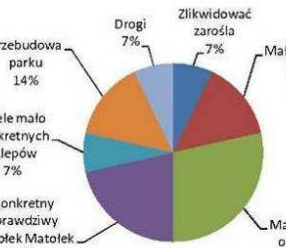
9) zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane;
10) minimalną powierzchnię nowo wydzielonych działek budowlanych.

8.11. Załącznik 11: Szczegółowa prezentacja graficzna odpowiedzi na pytanie 1 Ankiety

Chodniki bardzo dobrze 5% dobrze 24% źle 45% słabo 26%	Oświetlenie ulic bardzo dobrze 3% dobrze 26% źle 45% słabo 26%	Sklepy bardzo dobrze 0% dobrze 50% źle 10% słabo 40%
<u>Chodniki</u> są oceniane źle przez 45% badanych, słabo przez 26% badanych, dobrze przez 24% badanych i tylko przez 5% badanych bardzo dobrze.	<u>Oświetlenie ulic</u> jest oceniane źle przez 45% badanych, słabo przez 26% badanych, dobrze przez 26% badanych i tylko przez 3% badanych bardzo dobrze.	<u>Sklepy</u> są oceniane dobrze przez 50% badanych, słabo przez 40% badanych, źle przez 10% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.
Miejsca pracy bardzo dobrze 0% dobrze 10% słabo 33% źle 57%	Oferta kulturalna bardzo dobrze 0% dobrze 21% słabo 50% źle 29%	Oferta sportowo - rekreacyjna bardzo dobrze 2% dobrze 31% słabo 41% źle 26%
<u>Miejsca pracy w Pacanowie</u> są oceniane źle przez 57% badanych, słabo przez 33% badanych, dobrze przez 10% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.	<u>Oferta kulturalna</u> jest oceniana słabo przez 50% badanych, źle przez 29% badanych, dobrze przez 21% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.	<u>Oferta sportowo-rekreacyjna w Pacanowie</u> jest oceniana słabo przez 41% badanych, dobrze przez 31% badanych, źle przez 26% badanych i tylko przez 2% badanych bardzo dobrze.
Oferta gastronomiczna bardzo dobrze 0% dobrze 41% słabo 45% źle 14%	Oferta noclegowa bardzo dobrze 0% dobrze 14% słabo 48% źle 38%	Oznakowanie ulic bardzo dobrze 0% dobrze 24% słabo 24% źle 52%
<u>Oferta gastronomiczna</u> jest oceniana słabo przez 45% badanych, dobrze przez 41% badanych, źle przez 14% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.	<u>Oferta noclegowa</u> jest oceniana słabo przez 48% badanych, źle przez 38% badanych, dobrze przez 14% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.	<u>Oznakowanie ulic</u> jest oceniane źle przez 52% badanych, słabo przez 24% badanych, dobrze przez 24% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.

**„PRZEOBRAŻAMY PACANÓW” - Raport z realizacji projektu:
„Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”**

Parkingi 	Zieleńce 	Place zabaw dla dzieci
<u>Parkingi</u> są oceniane źle przez 59% badanych, słabo przez 29% badanych, dobrze przez 12% badanych. Oceny bardzo dobrej nie uzyskano.	<u>Zieleńce</u> są oceniane słabo przez 48% badanych, dobrze przez 26% badanych, źle przez 21% badanych i tylko przez 5% badanych bardzo dobrze.	<u>Place zabaw dla dzieci</u> są oceniane źle przez 52% badanych, słabo przez 31% badanych, dobrze przez 14% badanych i tylko przez 3% badanych bardzo dobrze.
Estetyka posesji 	Dodatkowe uwagi 	Inne uwagi
<u>Estetyka posesji</u> jest oceniana dobrze przez 38% badanych, słabo przez 31% badanych, źle przez 29% badanych i tylko przez 2% badanych bardzo dobrze.	Inne kwestie związane z jakością życia w Pacanowie poruszyło 24% badanych (tj. 10 osób).	W innych kwestiach związanych z jakością życia w Pacanowie zwrócono uwagę na brak ławek z oparciem (29%), potrzebę ujednolicenia wizerunku Koziołka Matołka (22%), małą ilość koszy na śmieci (14%) oraz na potrzebę przebudowy parku (14%). Pojawiły się też postulaty dotyczące poprawy jakości dróg (7%) i zlikwidowania zarośli (7%). Zwrócono też uwagę na fakt, że w Pacanowie znajduje się wiele, mało konkretnych sklepów.

8.12. Załącznik 12: Zaproszenia Europejskiego Centrum Bajki na spotkania podsumowujące projekt

ZAPROSZENIE Serdecznie zapraszamy na konferencję prasową podsumowującą projekt: „Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca”. Miejsce: Sala Teatralna Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie. Termin: 26 września 2010 roku, godz. 15.00. Dyrektor ECB Karolina Kępczyk 	ZAPROSZENIE Serdecznie zapraszamy na premierę filmu podsumowującego projekt: Architektura krajobrazu czynnikiem kształtowania kultury miejsca. Miejsce: Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie. Termin: 22 listopada 2010 roku (poniedziałek), godz. 17.00. Karolina Kępczyk Dyrektor ECB z Zespołem
<i>Zaproszenie ECB na konferencję prasową podsumowującą projekt w dn. 26 września 2010r.</i>	<i>Zaproszenie ECB na pokaz filmu w dniu 22 listopada 2010r.</i>

